SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Paušálne výdavky a paušálna daň vo vybraných krajinách EÚ – nástroj na zjednodušenie zdaňovania MSP

Bratislava 2025

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2025

Všetky práva vyhradené.
Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.
Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Obsah ... **3**
Zoznam tabuliek, obrázkov a skratiek ... **4**
Úvod ... **5**
Manažérske zhrnutie ... **6**
1 Teoretický koncept paušálnej dane a paušálnych výdavkov ... **12**
1.1 Teoretické koncepty daní ... 12
1.1.1 Daň z hlavy: ... 12
1.2 Progresívna a degresívna daňová sadzba ... 13
1.3 Paušálne daňové režimy ... 15
2 Fungovanie a vývoj paušálnej dane a paušálnych výdavkov na Slovensku ... **20**
2.1 Paušálna daň v histórii SR ... 20
2.2 Súčasný stav a legislatíva paušálnych výdavkov na Slovensku ... 24
3 Paušálne výdavky a paušálne dane vo vybraných krajinách Európskej únie ... **26**
3.1 Paušálne výdavky a paušálna daň - Česká republika ... 26
3.1.1 Paušálna daň ... 26
3.1.2 Paušálne výdavky ... 27
3.2 Poľsko ... 28
3.2.1 Zdaňovanie príjmov fyzických osôb v Poľsku ... 28
3.3 Zjednodušené režimy zdaňovania - Francúzsko ... 32
3.3.1 Mikro-daňový režim ... 32
3.3.2 Režim mikropodnikania ... 33
3.4 Zjednodušené režimy zdaňovania v Maďarsku ... 35
3.5 Paušálne výdavky - Rakúsko ... 37
3.6 Belgicko a paušálne výdavky ... 41
3.7 Paušálne výdavky v Holandsku ... 41
3.8 Režim paušálnej dane v Taliansku ... 42
3.9 Zjednodušený daňový režim v Lotyšsku ... 45
3.10 Odpočítateľné výdavky v Litve ... 47
3.11 Paušálne výdavky v Slovinsku ... 49
3.12 Paušálne výdavky v Chorvátsku ... 51
3.13 Formy zdaňovania v Rumunsku ... 53
Záver ... **56**
Odporúčania ... **59**
Zoznam použitej literatúry ... **63**

Zoznam tabuliek, obrázkov

Tabuľka 1: Definícia progresívnej a degresívnej dane 13
Tabuľka 2: Porovnanie paušálnych výdavkov, daňovej evidencie a jednoduchého účtovníctva 21
Tabuľka 3: Uplatňovanie skutočných výdavkov v roku 2012 a 2013: 22
Tabuľka 4: Porovnanie uplatňovania paušálnych výdavkov v roku 2012 a 2013 23
Tabuľka 5: Podmienky pre živnostníkov 23
Tabuľka 6: Príklad na využitie paušálnych výdavkov v roku 2025 25
Tabuľka 7: Paušálna daň ČR 27
Tabuľka 8: Paušálne výdavky ČR 28
Tabuľka 9: Uplatňovanie paušálnej dane v Poľsku 31
Tabuľka 10: Výpočet dane z príjmu 35
Tabuľka 11: Režim KATA výpočet 36
Tabuľka 12: Špecifické percentá v Rakúsku 39
Tabuľka 13: Možnosť 1 – Sociálne poistenie z celej sumy 45
Tabuľka 14: Možnosť 2 –z minimálneho základu 45
Tabuľka 15: Paušálne výdavky v Litve a zmeny 48
Tabuľka 16: Paušálne výdavky 50
Tabuľka 17: Popoludňový živnostník a jeho dane v Slovinsku 50
Tabuľka 18: Príjmy a paušálne výdavky v Slovinsku 50
Tabuľka 19: Výpočet paušálnych výdavkov (Rumunsko) 54
Tabuľka 20: Výhody a nevýhody daňových režimov v jednotlivých krajinách: 57

Obrázok 1: Rovná sadzba dane 14
Obrázok 2: Progresívna sadzba dane 15
Obrázok 3: Degresívna sadzba dane 15
Obrázok 4: Typológia daní 19

Zoznam skratiek

ČR	Česká republika
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EÚ	Európska únia
IMF	Medzinárodný menový fond
MSP	Malé a stredné podniky
OECD	Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
SR	Slovenská republika
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba

Úvod

Paušálne výdavky a paušálne dane predstavujú dôležitý nástroj daňovej politiky, ktorý zjednodušuje administratívne povinnosti podnikateľov a živnostníkov. Ich primárnym cieľom je znížiť náklady a čas spojený s evidenciou skutočných výdavkov, čím podporujú podnikateľskú aktivitu, najmä u malých a stredných podnikov a samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO). Na Slovensku sú paušálne výdavky dlhodobo obľúbenou formou uplatňovania nákladov pre podnikateľov s jednoduchšou štruktúrou nákladov a nižším obratom. Napriek svojim výhodám však vyvolávajú diskusie o spravodlivosti, efektívnosti a ich vplyve na štátny rozpočet.

Cieľom analýzy je zhodnotiť regulačný rámec týkajúci sa uplatňovania paušálnych výdavkov a paušálnej dane vo vybraných krajinách EÚ, definovať hlavné rozdiely a porovnať mechanizmy fungovania paušálnych výdavkov a paušálnej dane vo vybraných krajinách EÚ s dôrazom na skúsenosti/výsledky využívania týchto nástrojov a ich potenciál pri zjednodušení daňovej administratívy a znížení administratívnej záťaže pre podniky v Slovenskej republike.

Analýza sa zameriava na vyhodnotenie vplyvu tohto režimu na podnikateľské prostredie, konkurencieschopnosť malých podnikateľov a výber daní. Súčasťou analýzy je aj porovnanie slovenského modelu s vybranými európskymi krajinami – Českom, Rumunskom, Chorvátskom, Belgickom, Francúzskom, Holandskom, Talianskom, Maďarskom, Poľskom a Slovinskom – ktoré využívajú rôzne prístupy k zjednodušeniu daňovej administratívy. Cieľom je identifikovať príklady dobrej praxe a formulovať odporúčania, ktoré by mohli zlepšiť slovenský systém.

Analýzu sme rozdelili do troch hlavných kapitol. V prvej kapitole sú opísané teoretické aspekty zdaňovania a paušálnych výdavkov z pohľadu medzinárodných organizácií a renomovaných autorov. V druhej kapitole sú napísané paušálne výdavky ako fungujú a fungovali na Slovensku a akými zásadnými zmenami prešli. V tretej kapitole sú porovnané vybrané krajiny EÚ a fungovanie ich paušálnych výdavkov a paušálnych daní.

Výsledkom analýzy je súbor odporúčaní pre optimalizáciu slovenského modelu, ktoré vychádzajú z medzinárodných skúseností a reflektujú potreby slovenského podnikateľského prostredia. Veríme, že navrhované opatrenia prispejú k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu systému, ktorý podporí rast podnikania a zároveň zabezpečí udržateľný príjem verejných financií.

Manažérske zhrnutie

Daňový režim je základným pilierom hospodárskeho systému, ktorý ovplyvňuje správanie jednotlivcov aj firiem. Pre jeho efektívne fungovanie sú kľúčové prehľadnosť a jednoduchosť, ktoré znižujú administratívnu záťaž a podporujú lepšie plnenie daňových povinností. Paušálne režimy – najmä paušálne výdavky – sú nástrojom na zjednodušenie zdaňovania, predovšetkým pre samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO), mikro a malé podniky, ktoré majú nízke príjmy a často nevedú úplné účtovníctvo. Cieľom je znížiť náklady na dodržiavanie daňových predpisov a posilniť daňovú disciplínu.

V teoretickom rámci daní sa rozlišujú priame a nepriame dane. Táto analýza sa sústreďuje na priame dane, konkrétne na daň z príjmu, kde paušálne výdavky slúžia ako alternatíva k vedeniu podrobného účtovníctva. Paušálne režimy umožňujú daňovníkom uplatniť fixné percento z príjmov ako náklady bez potreby dokladovania, čím sa znižuje administratívna náročnosť. Pre štát predstavujú jednoduchší spôsob výberu daní, najmä pri daňovníkoch, ktorých kontrola je zložitá.

Historicky sa predpokladané dane, vrátane paušálnych, objavujú od 18. storočia a sú reakciou na problémy spojené s meraním majetku a príjmov. Moderné daňové systémy sa posunuli od zdaňovania majetku k zdaňovaniu príjmov, no rýchly rast šedej ekonomiky a potreba efektívneho výberu daní viedli k návratu k jednoduchým režimom. Paušálne výdavky sú preto praktickým riešením, ako zabezpečiť široké pokrytie daňovníkov a zároveň znížiť daňové úniky.

Hoci paušálne výdavky prinášajú mnohé výhody, ako zníženie formality a administratívnych nákladov, nesú aj riziká. Medzi ne patrí motivácia podnikateľov k udržiavaniu príjmov pod stanovenou hranicou, aby si zachovali výhody režimu, čo môže brániť rastu podnikov. Ďalej hrozí daňové vyhýbanie prostredníctvom umelého rozdeľovania príjmov či zamestnávania na živnosť. Paušálne režimy tiež môžu viesť k nespravodlivosti v zdaňovaní – daňovníci s podobnými príjmami môžu čeliť odlišným daňovým povinnostiam v závislosti od režimu, ktorý využívajú.

Analýza paušálnych výdavkov preto skúma, ako tento režim ovplyvňuje spravodlivosť, efektívnosť a motivácie daňovníkov. Zameriava sa na výhody zjednodušenia administratívy, no zároveň upozorňuje na potrebu vyváženého nastavenia, ktoré minimalizuje zneužívanie a podporuje transparentnosť. Z dlhodobého hľadiska je cieľom systému nielen uľahčiť plnenie daňových povinností, ale aj podporiť rast podnikov bez obáv zo straty daňových výhod.

Paušálne výdavky na Slovensku boli zavedené v roku 1993 s cieľom zjednodušiť daňový systém pre samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Pôvodne boli stanovené na 20 % z príjmov, no už v roku 1994 sa zvýšili na 25 %. Významnou zmenou bolo zavedenie paušálnej dane v roku 2000, ktorá sa mohla uplatniť pri príjmoch z poľnohospodárstva, duševného vlastníctva či vydavateľskej činnosti. Podmienkou bolo, aby celkové príjmy daňovníka nepresiahli 2 milióny Sk a aby nebol platiteľom DPH alebo spotrebnej dane. Minimálna výška tejto dane bola 1 000 Sk, pričom sadzby sa pohybovali od 2 % do 2,75 % v závislosti od výšky príjmov.

V roku 2001 došlo k zmene, keď sa zrušil zoznam činností, na ktoré sa paušálna daň mohla uplatniť, a namiesto toho sa vytvoril zoznam činností, na ktoré sa uplatniť nemohla. Išlo napríklad o zlievanie kovov, poradenské služby či maloobchod a pohostinstvo, ak viacerí podnikatelia vykonávali rovnakú činnosť v jednej prevádzke. Táto daň bola zameraná skôr na iné formy SZČO než na klasických živnostníkov.

Od roku 2004 bolo možné si výdavky uplatniť buď ako preukázateľné náklady, alebo prostredníctvom paušálnych výdavkov. Remeselné živnosti si mohli uplatniť 60 % paušálne výdavky, iné živnosti a príjmy z prenájmu 25 %. Do roku 2006 sa tento limit pre remeselníkov a prenájom zvýšil na 40 %.

K výraznej úprave došlo v roku 2011, keď sa paušálne výdavky zjednotili na 40 % pre všetky druhy živností, čo zjednodušilo administratívu a odbúralo povinnosť viesť účtovníctvo. Od roku 2013 bol zavedený maximálny ročný limit paušálnych výdavkov vo výške 5 040 eur, pričom pri čiastočnom podnikaní bol mesačný limit stanovený na 420 eur. Príjmy z prenájmu už nebolo možné znižovať paušálne, ale len preukázateľnými výdavkami. Autori si mohli vybrať medzi zrážkovou daňou a zdanením prostredníctvom výdavkov, no s povinnosťou odviesť odvody do poisťovní.

Veľká zmena prišla 1. januára 2017, keď sa paušálne výdavky zvýšili zo 40 % na 60 % z príjmov a maximálny ročný limit sa zvýšil na 20 000 eur. Tento krok zásadne zlepšil podmienky pre živnostníkov, najmä pre tých s príjmami vyššími ako 12 600 eur, keďže nový limit stropu sa posunul na 33 333,34 eur. Výhodou pre podnikateľov bola tiež absencia mesačných limitov.

V roku 2019 bol zavedený štatút mikrodaňovníka, ktorý umožnil živnostníkom so základom dane do 100 000 eur uplatniť zníženú sadzbu dane vo výške 15 %. Tento limit sa do roku 2021 znížil na 49 790 eur, no v roku 2024 sa opäť zvýšil na 60 000 eur a v roku 2025 sa vrátil späť na pôvodných 100 000 eur.

V súčasnosti (2025) si daňovníci, ktorí nie sú platiteľmi DPH, môžu uplatniť paušálne výdavky vo výške 60 % z príjmov, najviac však do sumy 20 000 eur. Táto suma sa neurčuje podľa počtu mesiacov podnikania a zahŕňa všetky daňové výdavky okrem povinných odvodov, ktoré si môže daňovník uplatniť samostatne. Paušálne výdavky sú výhodné najmä pre podnikateľov s nízkymi reálnymi výdavkami, ako sú účtovníci, IT špecialisti či konzultanti. Naopak, nevýhodné sú pre výrobcov, remeselníkov alebo obchodníkov s vysokými vstupnými nákladmi a pre podnikateľov s príjmami nad hranicu, ktorou je možné výdavky zohľadniť.

Výhody tohto systému spočívajú v jednoduchosti administratívy a úspore na účtovníckych službách. Daňovník vedie iba daňovú evidenciu, čo je ideálne pre tých, ktorí nemajú vysoké fixné náklady. Naopak, podnikatelia s vyššími príjmami a väčšími nákladmi môžu viac profitovať z preukázateľných výdavkov.

Celkovo možno konštatovať, že systém paušálnych výdavkov sa na Slovensku postupne vyvíjal v prospech podnikateľov, pričom cieľom zmien bolo zjednodušiť procesy, znížiť administratívnu záťaž a podporiť malých a stredných podnikateľov.

Česká republika

V Česku môžu samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO) zdaniť príjem štyrmi spôsobmi: paušálnou daňou, paušálnymi výdavkami, daňovou evidenciou a účtovníctvom.

Paušálna daň

Jednoduchý spôsob platenia dane – zahŕňa daň z príjmu, sociálne a zdravotné poistenie. Pri splnení podmienok nie je potrebné podávať daňové priznanie. Platby sú rozdelené do troch pásiem podľa výšky príjmov a charakteru činnosti:

- **1. pásmo:** Príjmy do 1 000 000 Kč (40 059,29 €[1]) (resp. vyššie s určitými podmienkami), mesačne 8 716 Kč (349,16 €)

[1] Konverzný kurz NBS zo dňa 12.3. 2025 1 EUR = 24,963 CZK

- **2. pásmo:** Príjmy do 1 500 000 Kč (60 088,93 €), mesačne 16 745 Kč (670,79 €)
- **3. pásmo:** Príjmy do 2 000 000 Kč (80 118,58 €), mesačne 27 139 Kč (1 082,17 €)

1 Paušálne výdavky

Predstavujú percentuálne určené náklady z príjmov (30–80 %) bez potreby evidencie skutočných výdavkov.

- 30 % – príjmy z prenájmov (limit 600 000 Kč / 23 987,53 €)
- 40 % – slobodné povolania (do 800 000 Kč / 31 983,37 €)
- 60 % – väčšina živnostníkov (do 1 200 000 Kč / 47 975,05 €)
- 80 % – poľnohospodárstvo, remeslá (do 1 600 000 Kč / 63 966,74 €)

Príklad: Masérka s príjmom 400 000 Kč (14 991,68 €) uplatní 60 % paušál – základ dane 160000 Kč (6 396,67 €).

Poľsko

Malé podnikanie má v Poľsku dlhodobú tradíciu. Fyzické osoby sú zdaňované podľa pobytu (viac ako 183 dní v krajine) a druhu príjmu.

Formy zdaňovania:

- **Progresívna daň:**
  - Do 120 000 PLN (28 569,39 €[2]) – 12 % (nezdaniteľná časť 3 600 PLN / 857,08 €)
  - Nad 120 000 PLN (28 569,39 €) – 32 % zo zvyšného základu
- **Paušálna daň:** 19 % bez ohľadu na výšku príjmu (iba na príjmy z podnikania)

Príklad: Pán Krzysztof s príjmom zo živnosti 150 000 PLN (35 711,73 €) a pracovnou zmluvou 50 000 PLN (11 903,91 €):

- S paušálnou daňou: daň spolu 30 900 PLN (7 356,62 €)
- Bez paušálu: daň spolu 36 400 PLN / 8 666,05 € (vyššia daňová záťaž)

Paušálna daň neumožňuje spoločné zúčtovanie s manželom/manželkou ani úľavu na dieťa. Príjmy z podnikania sa zdaňujú osobitne od iných zdrojov príjmov.

Francúzsko

Francúzsky daňový systém pre mikropodnikateľov ponúka dva hlavné režimy, ktoré sa líšia podľa výšky obratu podnikateľa. Mikro-daňový režim (Régime du micro-fiscal) umožňuje podnikateľom uplatniť zjednodušené daňové pravidlá, pričom obrat za predchádzajúce dva roky nesmie presiahnuť stanovené limity (napr. 188 700 € pre predaj tovaru a ubytovanie, 77 700 € pre služby). Tento režim nie je kompatibilný s určitými činnosťami, ako obchod s nehnuteľnosťami alebo verejné služby.

Režim mikropodnikania (od 2009) je určený pre živnostníkov, ktorí môžu zvoliť platbu paušálnej dane na základe obratu, bez ohľadu na skutočný zdaniteľný príjem. Tento režim je "konečný", čo znamená, že po zaplatení sumy podnikateľ nemá ďalšie daňové povinnosti.

[2] Prepočet podľa kurzu NBS zo dňa 12.3.2025 1 EUR = 4,2003 PLN

Režim je vhodný pre podnikateľov s nízkym obratom a minimalizuje administratívu. Podnikatelia môžu uplatniť paušálne výdavky (až 71 % pre predaj tovaru, 50 % pre obchodné služby) a platiť daň štvrťročne alebo mesačne.

Tento zjednodušený režim je veľmi populárny pre malé podniky, ktoré chcú znížiť administratívne náklady a zjednodušiť daňové povinnosti.

Maďarsko

Maďarsko má zjednodušené daňové systémy pre živnostníkov, pričom najnovší systém KATA bol zavedený v roku 2013. Predchodcom KATA bol systém EVA, ktorý bol zrušený v roku 2020. EVA poskytovala jednoduché zdanenie s pevnou 37 % sadzbou na celkové príjmy bez potreby preukazovať náklady, ale bol obmedzený na príjmy do 30 miliónov HUF. KATA, naopak, ponúka fixnú mesačnú daň (50 000 HUF / 125,07 €[3]), ktorá pokrýva aj dôchodkové a sociálne poistenie, a je určená pre živnostníkov pracujúcich na plný úväzok a poskytujúcich služby alebo tovar súkromným osobám. Zmeny v roku 2022 zaviedli prísnejšie podmienky a zvýšili prah príjmu z 12 na 18 miliónov HUF (cca. 30 000 – 45 000 €).

Ak podnikatelia nesplňujú podmienky KATA, môžu využiť alternatívne paušálne zdanenie, ktoré sa uplatňuje na 60 % príjmov (predpokladané náklady sú 40 %). Tento systém zahŕňa 15 % daň z príjmu, 18,5 % na sociálne zabezpečenie a 13 % príspevky, a tiež DPH, ak príjem presiahne 18 miliónov HUF (45 000 €). Paušálne zdanenie nie je také jednoduché ako KATA, ale stále ponúka výhodné podmienky v porovnaní s inými režimami.

Rakúsko

V Rakúsku môžu živnostníci uplatniť paušálne výdavky na daň z príjmu aj DPH, čo zjednodušuje ich daňové povinnosti. Existujú tri hlavné možnosti:

1. Paušálny zisk: Uplatňuje sa pri príjmoch nad 12 816 EUR. Paušálne výdavky sú stanovené ako percento z obratu – 6 % (max. 13 200 EUR) pre voľné povolania a poradenstvo, 12 % (max. 26 400 EUR) pre ostatné príjmy.

2. Paušálna daň pre malé podniky: Pre podniky s ročnými obratmi do 40 000 EUR (po novom). Paušálne náklady sú 45 % z príjmu (max. 18 900 EUR) z podnikania alebo 20 % z príjmu zo služieb (max. 8 400 EUR).

3. Odvetvová paušálna daň: Pre 54 profesií, kde sú stanovené konkrétne percentá (napr. pekári 11,5 %, elektrikári 8,5 %).

Podmienky na využitie paušálnych výdavkov zahŕňajú napríklad neexistenciu povinnosti viesť účtovníctvo a obraty do 220 000 EUR. Ak sa podnikateľ rozhodne pre iný spôsob určenia zisku, návrat k paušálnemu systému je možný až po niekoľkých rokoch.

Belgicko

V Belgicku si samostatne zárobkovo činné osoby môžu odpočítať náklady spojené s podnikaním od ročného obratu. Platí sa daň zo zisku, ktorý zostane po odpočítaní nákladov, ako sú náklady na materiál, inzerciu, telefón, elektrinu a podobne. Paušálne náklady umožňujú odpočítať určité percento zo zisku, pričom u samostatne zárobkovo činných osôb je to zvyčajne 30 %, pričom pri slobodných povolaniach sa percento pohybuje medzi 3 % až 28,7 % podľa výšky príjmov.

[3] Prepočet podľa kurzu NBS zo dňa 12.3.2025 1 EUR = 399,78 HUF

Holandsko

V Holandsku môžu živnostníci využiť systém odpočtov z daní. Môžu si odpočítať fixné sumy ako *Zelfstandigenaftrek* (2 470 EUR v roku 2025), ktoré znižujú ich hrubý zisk. Ďalším odpočtom je *Startersaftrek* (2 123 EUR), ktorý je určený pre začínajúcich podnikateľov, ktorí spĺňajú určité podmienky, vrátane obmedzenia na počet rokov, v ktorých podnikali. Výška odpočtov sa postupne znižuje, pričom v roku 2025 je limit pre *Zelfstandigenaftrek* len 2 470 EUR.

Taliansko

Taliansko ponúka paušálny daňový režim pre podnikateľov s nízkymi tržbami, ktorý bol zavedený v roku 2015. Tento režim zjednodušuje administratívu a určuje pevnú daňovú sadzbu 15 %, ktorá môže klesnúť na 5 % počas prvých piatich rokov za určitých podmienok. Maximálna výška tržieb je 85 000 eur. Paušálni podnikatelia sú oslobodení od DPH a musia platiť príspevky na sociálne zabezpečenie. Režim nie je dostupný pre všetky typy podnikateľov, ako sú nerezidenti alebo developeri.

Taliansko tiež ponúka režim minimálnej dane, ktorý bol zrušený v roku 2016, ale niektorí podnikatelia, ktorí sa zaregistrovali pred týmto dátumom, ho stále môžu využiť. Minimálna daň mala nižší limit tržieb (30 000 eur) a umožňovala odpočet výdavkov, čo nie je možné v paušálnom režime.

Zjednodušený daňový režim v Lotyšsku

Lotyšsko ponúka dve možnosti platenia daní pre živnostníkov. V rámci bežného režimu musia živnostníci platiť daň z príjmu fyzických osôb (sadzba od 20 % do 31 %) a sociálne poistenie (31,07 %). Minimálna daň je stanovená na 50 EUR mesačne, aj keď je príjem nižší. K dispozícii sú dve možnosti pre výpočet sociálnych odvodov, v závislosti od výšky príjmu.

Okrem tohto režimu existuje aj systém pre mikropodniky, ktorý kombinuje daň z príjmu a sociálne odvody v jednej platbe. Sadzba je 25 % pri obrate do 25 000 EUR ročne, pričom tento režim je výhodný pre podnikateľov s nižším obratom. Mikropodniky nesmú byť platiteľmi DPH a ročný obrat nesmie presiahnuť 40 000 EUR. Tento režim zahŕňa aj sociálne poistenie.

Pre určité skupiny, ako sú dôchodcovia a osoby so zdravotným postihnutím, je k dispozícii patentová (paušálna) daň, ktorá sa platí buď ročne (17 EUR), alebo polročne (9 EUR). Tento režim nevyžaduje vedenie účtovníctva, ale je obmedzený na špecifické profesie, ako remeselníci alebo poskytovatelia služieb v domácnosti.

Lotyšsko tiež umožňuje neregistrovanú hospodársku činnosť, kde sa na príjmy uplatňuje 10 % daň z príjmu, bez možnosti odpočítania výdavkov. Tento režim je určený pre jednotlivcov, ktorí vykonávajú obmedzené hospodárske činnosti.

Paušálne výdavky v Slovinsku:

V Slovinsku si daňovník môže zvoliť, či určí daňový základ na základe skutočných príjmov a výdavkov alebo skutočných príjmov a paušálnych výdavkov. Paušálne výdavky môžu byť 80 %, 40 %, alebo 0 % v závislosti od výšky príjmu.

Príklady:

Pri príjme 50 000 € si odpočítate 80 % paušálnych výdavkov (40 000 €), takže daňový základ bude 10 000 €, čo znamená daň 2 000 €.

Pri príjme 70 000 € sa paušálne výdavky rozdeľujú: 80 % na prvých 50 000 € (40 000 €) a 40 % na zvyšných 20 000 € (8 000 €), takže daňový základ bude 22 000 €, daňová povinnosť bude 4 400 €.

Popoludňový paušálny živnostník: Ak má zamestnanú jednu osobu na 9 mesiacov, môže sa mu znížiť daňová povinnosť. Ak nie, daňová povinnosť sa zvyšuje, najmä pri príjmoch nad 50 000 €.

Paušálni živnostníci musia viesť evidenciu o účtoch, majetku a, ak sú platiteľmi DPH, aj evidenciu o DPH.

Formy zdaňovania v Rumunsku:

V Rumunsku existujú dve formy zdaňovania pre živnostníkov: zdaňovanie na základe skutočných príjmov a paušálnych výdavkov. Paušálny systém je určený pre príjmy do 25 000 € ročne a je založený na daňovej norme stanovenej rumunskou finančnou správou (ANAF), kde sa uplatňuje 10 % daň. Tento systém tiež vyžaduje povinné odvody, ak príjem prekročí určité limity (12–24-násobok minimálnej mzdy). Zdravotné poistenie je 10 % z paušálneho príjmu.

Príklad: PFA so sídlom v Bukurešti s paušálnym príjmom 40 000 RON (8 036,81 €[4]) zaplatí na daniach a odvodoch celkovo 17 900 RON (3 596,47 €).

Pri štandardnom zdaňovaní s príjmom 156 000 RON (31 343,55 €) a skutočnými výdavkami 48 000 RON (9 644,17 €) by podnikateľ zaplatil celkové dane a odvody vo výške 38 340 RON (7 703,28 €).

Paušálny systém sa nevyplatí, ak skutočný príjem je nižší než norma príjmu alebo ak sú výdavky vysoké, čo môže viesť k strate. V tomto prípade je efektívnejšie využiť štandardné zdaňovanie, ako ukazuje príklad s nižšími príjmami a vyššími výdavkami.

Odporúčania na zjednodušenie zdaňovania živnostníkov:

Zosúladenie paušálnych výdavkov s DPH: Odporúča sa zvýšiť hranicu paušálnych výdavkov na 30 000 eur, čím by sa zosúladila s prahom pre registráciu na DPH. Tento krok by mal zjednodušiť prechod na štandardné zdanenie pre živnostníkov s obratom nad 50 000 eur.

Prechodné obdobie pri zmene daňového režimu: Pri prechode na štandardný režim by sa malo zaviesť prechodné obdobie, kde by podnikatelia ešte mohli využívať zjednodušené pravidlá.

Zahrnutie sociálnych odvodov do paušálnej platby: Navrhuje sa zahrnúť sociálne poistenie do jednej platby, čo by zjednodušilo administratívu pre živnostníkov.

Zjednodušenie podávania daňového priznania: Odporúča sa zjednodušiť formulár daňového priznania, prípadne zaviesť paušálnu daň, podobne ako v Česku, ktorá zahŕňa sociálne a zdravotné poistenie a nevyžaduje podanie priznania.

[4] Prepočet podľa kurzu NBS zo dňa 12.3.2025 1 EUR = 4,9771 RON

1 Teoretický koncept paušálnej dane a paušálnych výdavkov

Daňový režim je kľúčovým prvkom každého hospodárskeho systému, pretože ovplyvňuje správanie jednotlivcov aj firiem. Prehľadnosť a jednoduchosť pravidiel sú nevyhnutné na to, aby daňovníci mohli svoje povinnosti plniť efektívne a bez zbytočných komplikácií. Paušálne režimy, ako paušálna daň a paušálne výdavky, sú navrhnuté s cieľom znížiť administratívnu záťaž a zvýšiť transparentnosť. Jasne definované pravidlá zvyšujú dôveru daňovníkov a prispievajú k lepšiemu výberu daní. Táto analýza sa zaoberá tým, ako tieto režimy ovplyvňujú daňový systém a jeho používateľnosť.

1.1 Teoretické koncepty daní

Všeobecná definícia dane hovorí o tom, že ide o platbu, určenú zákonom, opakujúcu sa pravidelne. Vyberajú ju orgány štátu alebo miestnej samosprávy v prospech verejných rozpočtov (môžu byť miestne alebo štátne). Daň je vynútiteľná a spravidla neúčelová platba fyzických a právnických osôb vo vopred určenej výške a presne určeným termínom splatnosti. Výšku dane určuje spravidla daňové priznanie, či už ide o daň z príjmu, daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň z motorových vozidiel a pod.[5]

Dane delíme na: **nepriame a priame**

Nepriame dane tvoria dane, ktoré sa zameriavajú na spotrebu. Ide o daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane, daň z poistenia, daň zo sladených nealkoholických nápojov.[6]

Priame dane sú zamerané na zdaňovanie ekonomickej aktivity. Ide o daň z príjmov (právnických a fyzických osôb) a o Miestne dane a poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

V tejto štruktúre daňovej sústavy sa táto analýza venuje priamym daniam a ich nastaveniu. Podoba priamych daní z príjmu môže byť rôzna:

Rovná daň: Koncept rovnej dane rozpracoval americký ekonóm Milton Friedman v knihe Kapitalizmus a sloboda. Friedman odporúča zavedenie osobnej dane z príjmu v podobe paušálnej daňovej sadzby nad príjmom oslobodeným od daní (nezdaniteľná časť základu dane). Friedman v diele ďalej hovorí o potrebe zrušenia daní z príjmov korporácií a zdaňovania príjmu prostredníctvom dividend. Slovenský daňový systém sa Friedmanovmu konceptu priblížil najvýraznejšie po reforme z roku 2004. Friedman za výhody takejto dane považuje:

1) menšiu motiváciu daňovníkom k daňovej optimalizácii,

2) menší záujem daňovníkov o vyhýbaniu sa zdaňovaniu (platba v hotovosti, čierna ekonomika);

3) odstránenie nestimulujúcich účinkov nastavenia daní , čo vedie k efektívnejšiemu využívaniu existujúcich zdrojov a tvorbe nových[7]

1.1.1 Daň z hlavy:

Daň z hlavy (z angl. head tax ale známa aj ako poll tax) je daň, ktorá je stanovená rovnako pre každého daňovníka bez ohľadu na výšku jeho príjmu, okolnosti ale tiež druh aktivity (bez ohľadu na to, či podniká alebo pracuje).

Pozitíva a negatíva tejto dane:

[5] Finančný kompas (2022) Daň, dostupné: https://www.financnykompas.sk/clanok/dan
[6] MF SR, Nepriame dane, dostupné: https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/nepriame-dane/
[7] Friedman M. Kapitalismus a svoboda, Praha: Grada, 2023, ISBN 9788086389745, 2023, 368 s.

Ak sa zameriame na štyri princípy daňovej politiky – jednoduchosť, transparentnosť, neutralitu a stabilitu, tak daň z hlavy je v jej najčistejšej forme jednoduchá, transparentná a stabilná.

Dane by mali byť jednoduché pre daňovníkov na pochopenie a dodržiavanie a pre lokálnu, miestnu alebo štátnu vládu jednoduché na vymáhanie.

Dane z príjmov, ktoré majú zavedenú progresívnu formu zdanenia môžu odrádzať od práce zavádzaním vysokých marginálnych daňových sadzieb. Progresívne zdaňovanie tiež vedie k snahe o priznávanie nižších, ako sú skutočné príjmy, čo môže viesť k snahe o daňovú optimalizáciu a výpadky na daniach.

Nevýhodou tejto dane je nedostatok neutrality. Zatiaľ čo sa fixná sadzba pre všetkých daňových poplatníkov môže zdať neutrálna, dopadá na daňovníkov nerovnomerne.

Tí, ktorí majú nižšie príjmy zaplatia vzhľadom na svoj príjem % menej ako tí, ktorí majú vysoké príjmy. Domácnosť s príjmom 100 000 eur ročne zaplatí daň v hodnote 500 eur ročne jednoduchšie, ako domácnosť v hmotnej núdzi, s príjmom 10 000 eur ročne.

Vzhľadom na to, že daň je vyberaná rovnomerne a nie je ovplyvňovaná správaním daňových poplatníkov, posuny na trhu alebo ekonomický cyklus majú na ňu nižší vplyv a je stabilnejšou formou príjmu.[8]

1.2 Progresívna a degresívna daňová sadzba

Okrem samotného typu dane zohráva úlohu v zdaňovaní aj dizajnovanie progresivity dane z príjmu. Spoločnou klasifikáciou typov daní je to, či sú progresívne alebo degresívne (regresívne).

Tab. č. 1: **Definícia progresívnej a degresívnej dane**

	Progresívna daň	Degresívna daň
Definícia	Progresívna daň je taká daň, v ktorom sa sadzba dane zvyšuje so zvyšujúcim sa zdaniteľným príjmom alebo pri raste bohatstva. Daňové zaťaženie je vyššie pre jednotlivcov s vyššími príjmami, čo vedie k tomu, že daňovník zaplatí na dani z príjmov aj percentuálne viac	Degresívna daň naopak znamená, že daňová sadzba sa znižuje so zvyšujúcim sa zdaniteľným príjmom. Daňové zaťaženie paradoxne majú vyššie jednotlivci s nízkymi príjmami.
Sadzba dane	V progresívnom daňovom systéme sa sadzba dane postupne zvyšujú s rastom zdaniteľného príjmu. Jednotlivci alebo subjekty s vyššími príjmami platia vyššie percento svojich príjmov z daní v porovnaní s jednotlivcami s nízkymi príjmami.	Daňová sadzba sa znižuje so zvyšujúcou sa úrovňou príjmov. Daňovníci s nízkymi príjmami platia vyššie percento svojich príjmov z daní v porovnaní s jednotlivcami s vysokými príjmami.
Vplyv na delenie príjmu	Cieľom progresívnych daní je znížiť nerovnosť v príjmoch tým, že sa daňovníkom s vysokými príjmami zvýši daňové zaťaženie.	Relatívne vie zhoršiť postavenie jednotlivcov s nízkymi príjmami, pretože vie zvyšovať nerovnosť v príjmoch. Daňové zaťaženie predstavuje väčšiu časť príjmu jednotlivcov.
Daňové zaťaženie	Progresívna daň výraznejšie zaťažuje jednotlivcov alebo subjekty s vysokými príjmami.	Regresívna daň zaťažuje viac jednotlivcov s nízkymi príjmami.

[8] Tax Foundation Head Tax, TaxEdu, dostupné: https://taxfoundation.org/taxedu/glossary/head-tax

Marginálna vs. priemerná sadzba dane	V progresívnom daňovom systéme as marginálna daňová sadzba zvyšuje s vyššou úrovňou príjmu. Priemerná sadzba dane je vo všeobecnosti nižšia ako hraničná sadzba dane z dôvodu daňových výnimiek.	V regresívnom daňovom systéme klesá hraničná daňová sadzba s vyššou úrovňou príjmu. Priemerná sadzba dane je vyššia ako hraničná sadzba dane, pretože vyššie percento príjmu platia daňovníci s nízkym príjmom.
Dopad daňovej politiky	Progresívna daň sa používa ako nástroj na prerozdeľovanie príjmu, poskytovanie programov sociálneho zabezpečenia a znižovanie koncentrácie bohatstva. Podporujú vyššiu sociálnu spravodlivosť presunom zdrojov na podporu jednotlivcov s nízkymi príjmami	Regresívne dane môžu brániť úsiliu o prerozdeľovanie príjmu, rozširovať rozdiely v príjmoch a prispievať ku koncentrácii majetku. Na druhej strane, regresívne dane motivujú k práci, keďže každé ďalšie zarobené euro znamená nižšiu daň z príjmu.
Príklady	Príkladom progresívnej dane z príjmu je súčasný daňový systém Slovenska a milionárska daň	Naopak, definíciu regresívnej dane spĺňa čiastočne súčasné nastavenie paušálnych výdavkov. Subjekt s príjmom na hornej hranici paušálnych výdavkov zaplatí rovnako nízku daň ako subjekt s minimálnym príjmom, čo mierne zvýhodňuje lepšie zarábajúceho.

Zdroj: Spracované podľa https://testbook.com/key-differences/difference-between-progressive-and-regressive-tax

Niekde na pomedzí medzi degresívnou a progresívnou daňou stojí proporčná daň. Najbližšie k definícii proporčnej dane je definícia rovnej dane. Takéto rozloženie znamená, že proporčnú daň platí rovnako každý a z každej zarobenej peňažnej jednotky percentuálne rovnako.

Obrázok 1: **Rovná sadzba dane**

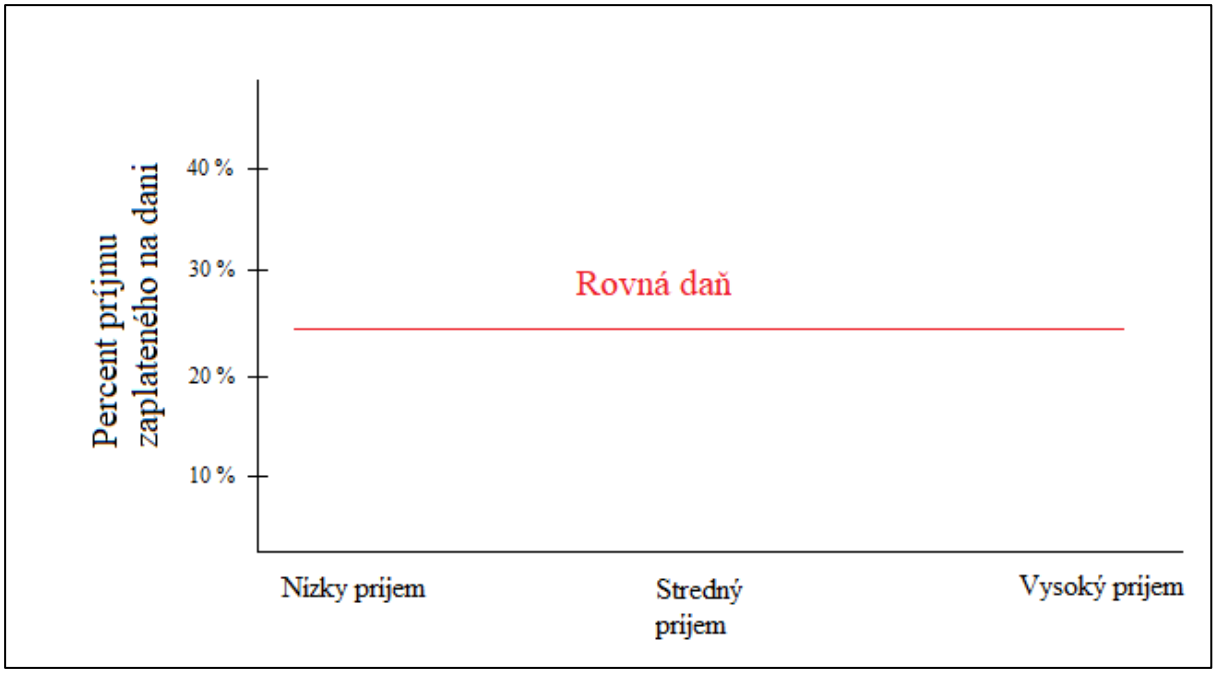

Zdroj: https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

Obrázok 2: **Progresívna sadzba dane**

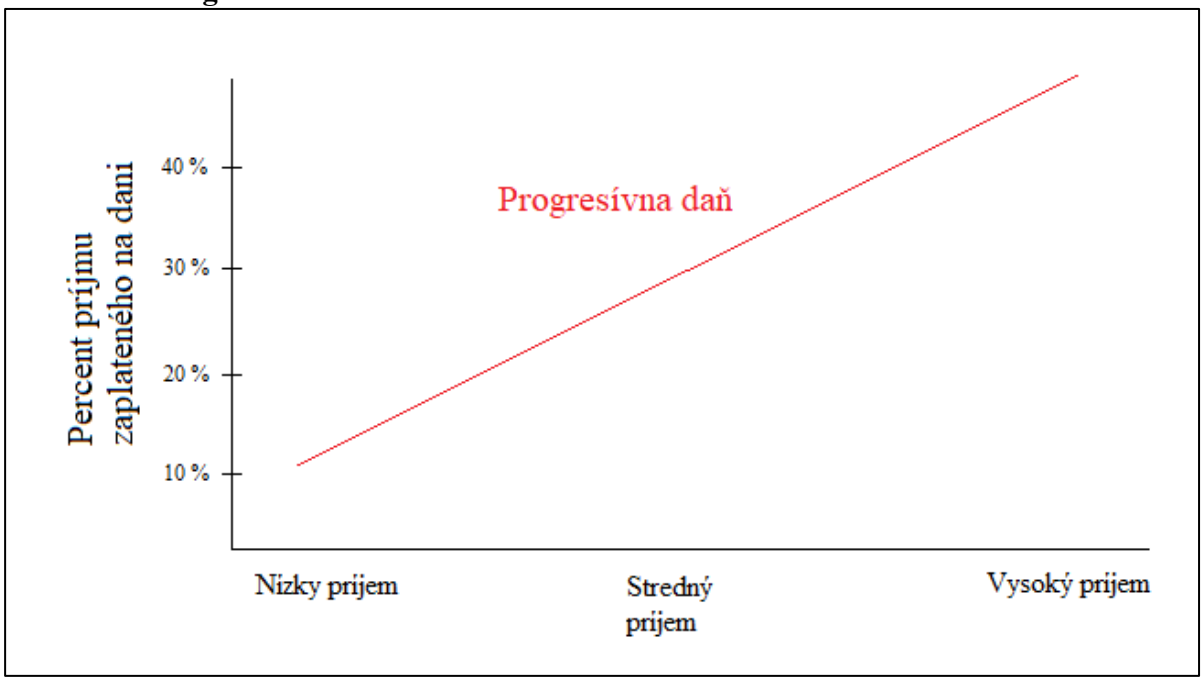

Zdroj: https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

Obrázok 3: **Degresívna sadzba dane**

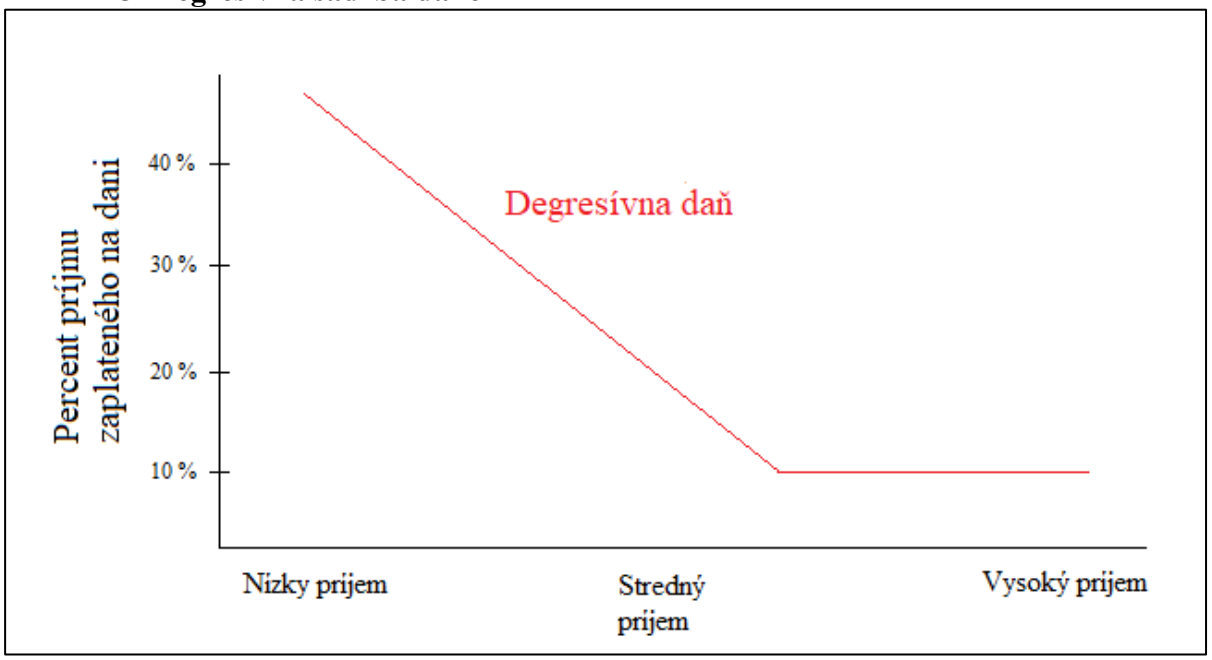

Zdroj: https://apps.irs.gov/app/understandingTaxes/whys/thm03/les05/media/ws_ans_thm03_les05.pdf

1.3 Paušálne daňové režimy

Predpokladané dane patria medzi najstaršie formy zdanenia. Prvé formy siahajú do 18. storočia, keď ešte boli aktíva hlavným zdrojom príjmu. Vtedy sa dane stanovovali hlavne na základe meraní majetku, nie príjmu: veľkosti alebo hodnoty pôdy a iných aktív, vrátane počtu dverí a okien ako ukazovateľa hodnoty bývania a životných štandardov. Posledné dve storočia priniesli hlboké zmeny v spôsobe zarábania, pričom čoraz väčší podiel príjmu a majetku sa generoval prostredníctvom poskytovania práce, kapitálu a fixných aktív na trhoch faktorov výmenou za mzdy, úroky, dividendy a nájmy. Vznik "sociálneho štátu" v 20. storočí

zase zvýšil význam otázok spravodlivosti a poháňal presun k progresívnemu zdaneniu. Výsledkom bolo, že zdanenie sa posunulo od daní založených na meraniach majetku k daniam založeným na skutočných príjmoch v rôznych formách. Na druhej strane, ciele spravodlivosti vyžadovali globalizáciu príjmu, teda zdaňovanie celkového príjmu. Okrem toho, s rozvojom účtovníctva sa výber daní vyvinul smerom k systému samohodnotenia povinnosti a podávania daňových priznaní. Posledné desaťročia 20. storočia znamenali určitý odklon od princípov samohodnotenia a globalizácie príjmu. Kde to bolo možné, dane sa strhávali pri zdroji, zatiaľ čo zdanenie na základe ukazovateľov sa opäť začalo aktívne používať. Hlavným motorom týchto nových trendov vo výbere daní bola najmä rýchla expanzia šedej ekonomiky po celom svete. Výzvy na zníženie daňových únikov si vyžiadali, aby manažment dodržiavania predpisov a vymáhania lepšie rozlišoval medzi rôznymi typmi príjmov a daňovníkov a s tým spojenými rizikami a nákladmi. Veľké jednotky daňovníkov sa stali nevyhnutnou súčasťou daňových administratívnych reforiem v prechodových ekonomikách, zatiaľ čo dodržiavanie pravidiel malých daňovníkov a vymáhanie sa riešili rôznymi formami stanovených alebo predpokladaných daní.[9]

Paušálne daňové režimy sú vhodné pre daňovníkov, ktorí sú „zložití“ na zdaňovanie. V zahraničnej literatúre sa udomácnil termín predpokladané daňové režimy, ktoré v tejto kapitole budeme používať ako synonymá. Vo všeobecnosti patria medzi režimy predpokladaného zdaňovania aj paušálna daň aj paušálne výdavky. „Zložití na zdaňovanie“ znamená, že majú nízke príjmy, registrácia na platenie daní (ide o samostatne zárobkovo činné osoby, nezapísané podniky, mikro a malé podniky, farmárov). Tieto entity zvyčajne dosahujú nízke príjmy, nevedú úplné účtovníctvo, nepodávajú daňové priznania a používajú hotovostné platby, čo sťažuje daňovej správe ich monitorovanie a zabezpečenie dodržiavania povinností pri platení daní.[10]

Režimy predpokladaného (paušálne daňové režimy) si kladú za cieľ podporiť daňovú disciplínu znížením nákladov na dodržiavanie daňových predpisov a zavedením nižších daňových sadzieb v porovnaní so štandardným daňovým systémom. Náklady na dodržiavanie daňových povinností zahŕňajú zaznamenávanie transakcií, vedenie účtovných záznamov a finančných výkazov, výpočet daňových záväzkov a dodržiavanie postupov pri platení daní. Fixné náklady pre mikro a malých daňovníkov v súvislosti s plnením daňových povinností na nich dopadajú tvrdšie ako na veľké podniky a podnikateľov. Zníženie administratívneho zaťaženia prostredníctvom zjednodušenia vedenia účtovníctva a riešenie daní prostredníctvom režimov predpokladaného zdaňovania prispievajú k zníženiu formality v daňovom procese a rozšíreniu daňovej základne.

Pre daňovú správu režimy predpokladaného zdaňovania znižujú administratívne náklady na monitorovanie ťažko zdaňovateľných podnikov a zabezpečenie ich súladu s daňovými predpismi. Pravidelná kontrola ťažko zdaňovateľných daňovníkov je administratívne náročná. Režimy predpokladaného zdaňovania umožňujú daňovej správe ľahko určiť daňové záväzky veľkého počtu malých daňovníkov bez toho, aby daňová správa nemohla vykonávať pravidelné a dôkladné kontroly rizikových podnikov.

Režimy predpokladaného zdaňovania by mohli pomôcť zvýšiť krytie formou sociálneho poistenia, ak zahŕňajú príspevky na sociálne zabezpečenie. V niektorých štátoch môže byť paušálne stanovený aj odvod na sociálne poistenie. Poskytnutie prístupu k sociálnej ochrane by

[9] https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf Pashev K. (2005) Presumptive taxation and gray economy: Lessons for Bulgaria, Center for the Study of Democracy, Working Paper WP 0512/1 En, dostupné: https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf

[10] Rajaraman, Thuronyi (1995) Presumptive Direct Taxation: Lessons from Experience in Developing Countries, dostupné: https://www.jstor.org/stable/4402735

mohlo pôsobiť ako motivácia pre jednotlivcov na formalizáciu ich činností. Prostredníctvom registrácie v rámci tohto režimu môžu režimy predpokladaného zdaňovania fungovať ako kanál na rozšírenie sociálnej ochrany pre veľký počet samostatne zárobkovo činných osôb, a prípadne aj ich zamestnancov a/alebo rodinných príslušníkov, ktorí predtým pôsobili v neformálnom sektore.

Režimy predpokladaného zdaňovania nemajú za cieľ generovať významné daňové príjmy, ale usilujú sa o posilnenie daňovej disciplíny . Režimy predpokladaného zdaňovania majú často nedostatky ako napríklad:

- **Môžu brániť rastu podnikov.** Zjednodušené daňové režimy môžu motivovať časť podnikateľov, aby nerozširovali svoje podnikanie a neprekročili hranicu určitého príjmu, ktorá by pre nich znamenala rozšírené daňové povinnosti.
- **Môžu podnecovať daňové vyhýbanie a/alebo úniky.** Tieto režimy môžu motivovať podniky k rozdeľovaniu činností (daňové vyhýbanie) alebo podhodnocovaniu svojich príjmov (alebo nadhodnocovaniu nákladov, ak je prah oprávnenosti definovaný podľa čistého príjmu), aby zostali v rámci hraníc, na ktoré sa vzťahuje daný daňový režim (daňový únik). Tieto režimy môžu tiež motivovať zamestnávateľov, aby požadovali od svojich zamestnancov, aby sa stali umelo samostatne zárobkovo činnými, napríklad v prípadoch, keď režimy nepovoľujú registrovaným podnikom zamestnávať pracovníkov alebo keď je rozdiel medzi daňovým zaťažením samostatne zárobkovo činných osôb a zamestnancov v štandardnom daňovom systéme veľký. Na zabránenie takýmto stratégiám budú potrebné špecifické daňové ustanovenia. Podobne, ak existuje viacero režimov predpokladaného zdaňovania, daňovníci sa môžu pokúšať znížiť svoje daňové záväzky prechodom z jedného režimu na druhý.
- **Môžu narúšať daňovú spravodlivosť.** Daňovníci v rovnakej cieľovej skupine môžu čeliť podobným daňovým záväzkom napriek rozdielnym ziskom (vertikálna nespravodlivosť). Naopak, daňovníci s podobnými ziskami môžu čeliť veľmi odlišným efektívnym daňovým sadzbám v závislosti od toho, či prekročili hranicu oprávnenosti (horizontálna nespravodlivosť).
- **Nemusia podporovať formalizáciu nákupov podnikov.** Keďže režimy predpokladaného zdaňovania neumožňujú odpočet skutočných nákladov, registrované podniky môžu byť motivované získavať vstupy od subjektov pôsobiacich v neformálnom sektore, ak to znamená nižšie náklady.

Režimy predpokladaného zdaňovania môžu čeliť inštitucionálnym a administratívnym výzvam. To sa dotýka prípadov, ak sú administratívne kapacity nedostatočné.

Režimy predpokladaného zdaňovania môžu podporovať formalizáciu podnikania, ale ich efekt je obmedzený a presvedčiť dokážu len určitú skupinu daňovníkov.

Praktiky, ktoré sú najbližšie k formálnemu systému, majú väčšiu pravdepodobnosť formalizácie, avšak to nemusí byť dostatočné na to, aby povzbudili tých, ktorých praktiky sú od formálneho systému najvzdialenejšie.

Režimy predpokladaného zdaňovania, ktoré integrujú príspevky na sociálne zabezpečenie, majú pozitívny vplyv na formalizáciu práce, najmä pre samostatne zárobkovo činné osoby. Kľúčovými faktormi formalizácie však sú aj pracovné audity zamerané na príspevky zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie, ukladanie pokút, kde je to vhodné, prísnejšie

uplatňovanie pracovných predpisov alebo kvalita služieb a výhod poskytovaných výmenou za zaplatené príspevky.[11]

IMF (1998) pripomína, že režimy predpokladaného zdaňovania je možné uplatniť na všetky typy daní, nielen na priame dane. Predpokladaný daňový režim je možné uplatniť aj na daň z pridanej hodnoty alebo daň z obratu. To je aj príklad tejto analýzy a ukážeme, že prediktívne daňové režimy sú v krajinách EÚ stanovené rôzne.

Predpokladané daňové režimy môžu byť vyvrátiteľné alebo nevyvrátiteľné:

Vyvrátiteľné metódy zahŕňajú administratívne postupy na rekonštrukciu príjmu daňovníka a môžu, ale nemusia byť konkrétne uvedené v zákone. Ak daňovník nesúhlasí s dosiahnutým výsledkom, môže sa odvolať tým, že preukáže, že jeho skutočný príjem, vypočítaný podľa bežných daňových účtovných pravidiel, bol nižší ako ten vypočítaný podľa predpokladanej metódy.

Na druhej strane, **nevyvrátiteľné predpokladané posúdenia** by mali byť špecifikované v zákone alebo v príslušnej legislatíve. Keďže sú právne záväzné, musia byť presne definované.

Predpokladané daňové režimy môžu mať formu minimálnej dane vs. Exkluzívnych nevyvrátiteľných predpokladov

Môže byť rozdelené do dvoch typov. Minimálna daň, kde daňová povinnosť nie je nižšia ako tá, ktorá je určená podľa predpokladaných pravidiel. Exkluzívna je taká, kde je daňová povinnosť určená na základe predpokladov, aj keď pri štandardnom režime zdaňovania by bola daň vyššia. Príkladom je napríklad daň z pôdy uplatnená voči vlastníkovi (podnikateľov) bez ohľadu na to, aká je skutočná úroda za daný rok. Výhodou takéhoto režimu je, že do značnej miery nemajú demotivujúci účinok na vytváranie príjmu.

Predpokladané daňové režimy majú podľa IMF (1998) nevýhodu v tom, ako sú nastavené. Niektoré sú nastavené automaticky, pričom úradníkom finančnej správy neumožňujú pre nich dostatočnú mieru voľnosti. Iné metódy, ako napríklad metóda založená na čistom majetku dávajú úradníkovi miestnej finančnej správy voľnosť v tom, ako ich uplatní. Preto sa krajiny snažia uplatňovať skôr mechanické postupy zdaňovania. [12]

Typy prediktívneho zdanenia:

Prediktívne daňové režimy sa delia do troch hlavných skupín:

- Paušálne dane
- Dane založené na nepriamej kvantifikácii indikátorov príjmovej kapacity
- Dane založené na nepriamej hodnote indikátorov podnikateľskej výkonnosti.

Okrem toho možno rozlišovať dane, ktoré sú založené na dohode s daňovníkom, dane, ktoré sú vyvrátiteľné a dane, ktoré umožňujú daňovníkovi vybrať si medzi štandardnou a predpokladanou daňovou sadzbou. V súlade s tým môže predpokladaná daň stanoviť minimálnu daňovú povinnosť alebo môže mať účinok stanovenia stropu ako maximálnej dane. Niektoré krajiny rozdeľujú daňovníkov podľa povolania alebo podľa toho aké produkty a služby ponúkajú.

[11] Spracované podľa OECD Taxation Working Papers No.59 The Design of presumptive taxation

[12] Thuronyi V. (1996) Tax Law Design and Drafting (volume 1; International Monetary Fund: 1996; Victor Thuronyi, ed.) Chapter 12, Presumptive Taxation, dostupné: https://www.imf.org/external/pubs/nft/1998/tlaw/eng/ch12.pdf

Obrázok 4: Typológia daní

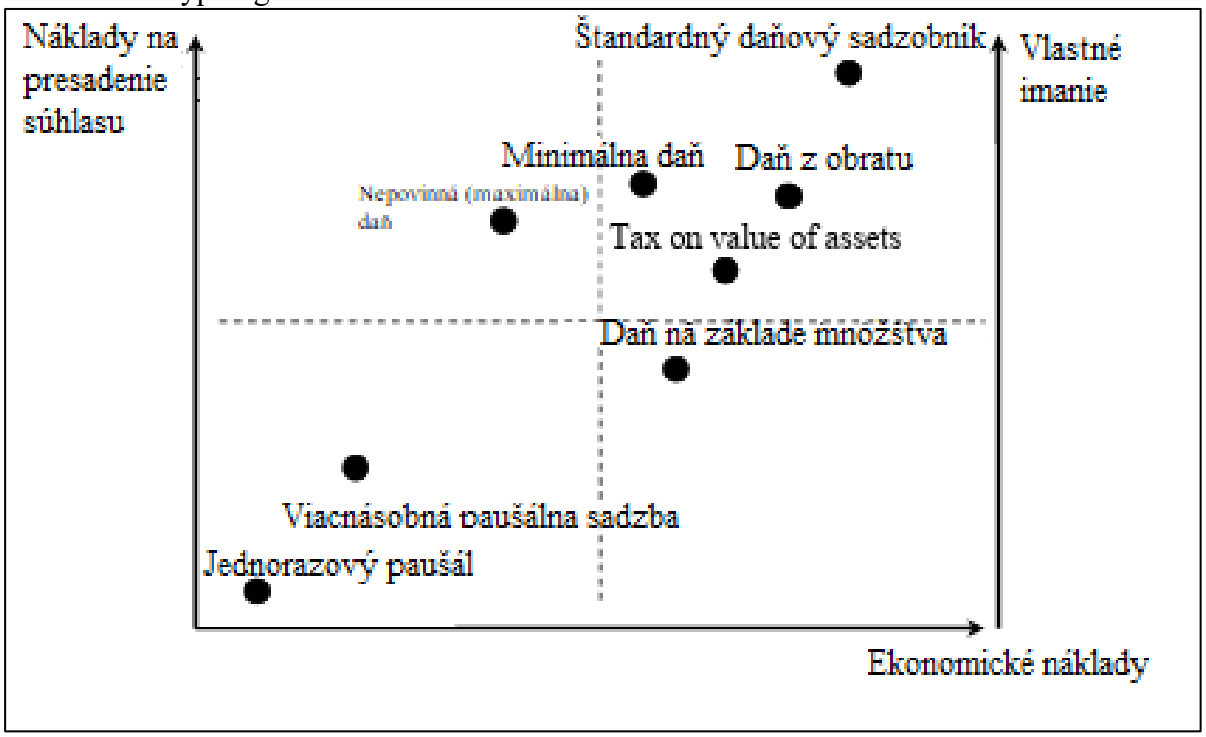

Zdroj: https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf

Vzťahy medzi efektívnosťou typov prediktívneho zdanenia a rovnosti. Niektoré typy daní sú efektívnejšie a niektoré spravodlivejšie, pričom ale majú vyššie ekonomické náklady. [13]

[13] Pashev K (2005) Presumptive taxation and gray economy: Lessons for Bulgaria, dostupné na internete: https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf

2 Fungovanie a vývoj paušálnej dane a paušálnych výdavkov na Slovensku

2.1 Paušálna daň v histórii SR

Paušálne výdavky začali na Slovensku platiť v roku 1993. Daňovo uplatniteľné výdavky boli určené percentom z dosiahnutých zdaniteľných príjmov za zdaňovacie obdobie a boli diferencované v závislosti od predmetu podnikania. Výška paušálnych výdavkov pre živnosti bola stanovená len na 20 % z príjmov. V roku 1994 sa suma zvýšila na 25 %.

Od roku 2000 bola zavedená paušálna daň. Tá doplnila systém zavedených paušálnych výdavkov a mala za cieľ zjednodušiť administratívnu záťaž SZČO. [14]

Uplatniť si ju mohol daňovník, ktorý mal príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva alebo príjmy z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo z iného duševného vlastníctva vrátane práv príbuzných autorskému právu, a to vrátane príjmov z vydávania, rozmnožovania, rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady okrem príjmov z činností a:

- Ktorého úhrn príjmov z vyššie uvedených činností v predchádzajúcom zdaňovacom období s výnimkou príjmov zdaňovaných osobitnou sadzbou dane nepresiahol 2 mil. SK (posledná suma k 2004).
- Ktorý nebol registrovaný ako platiteľ DPH.
- Nebol registrovaný ako platiteľ spotrebnej dane.

Paušálna daň bola najmenej 1000 Sk (33,19 €[15]). [16] Od roku 2001 sa významnejšie zmenil obsah prílohy č. 1 ZDP, ktorý oproti zneniu platnému na rok 2000 už neuvádzal zoznam činností, pri ktorých možno uplatniť a platiť paušálnu daň, ale obsahoval negatívne vymedzenie činností vykonávaných v rámci živnosti, z ktorých príjmy sa nemôžu zdaňovať paušálnou daňou. Medzi takéto činnosti boli zaradené napríklad: Zlievanie železných a neželezných obyčajných kovov, Poradenské služby, Maloobchodný predaj (iba v tom prípade, ak v jednej uzatvárateľnej miestnosti prevádzkuje rovnaký druh živnosti viac daňovníkov na samostatné živnostenské oprávnenia), Pohostinské služby (iba v tom prípade, ak v jednej uzatvárateľnej miestnosti prevádzkuje rovnaký druh živnosti viac daňovníkov na samostatné živnostenské oprávnenia), Činnosť účtovných poradcov a mnohé iné. Táto daň nebola prioritne určená pre živnostníkov ale pre iné druhy SZČO.

Výpočet paušálnej dane

Ak daňovník uplatnil na zdanenie svojich príjmov paušálnu daň, neznižoval svoje príjmy o žiadne výdavky, resp. nevypočítaval základ dane. Paušálna daň sa vypočíta z hrubých príjmov nasledujúcimi sadzbami dane:

- príjmy do 500 000 Sk (16 596,96 €) sadzba dane 2 % z príjmov,
- príjmy do 1 mil. Sk (33 193,92 €) sadzba dane 2,25 % z príjmov,
- príjmy do 1,5 mil. Sk (49 790,88 €) sadzba dane 2,5 % z príjmov,

[14] SBA (2023) Komparácia paušálnych výdavkov SZČO v SR a ČR, dostupné: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/02/Kompar%C3%A1cia-pau%C5%A1%C3%A1lnych-v%C3%BDdavkov-SZ%C4%8CO-v-SR-a-%C4%8CR.pdf

[15] Konverzný kurz 30,126

[16] Rejtová I. (2003) Paušálna daň sa skončila. Ako ďalej? Dostupné: https://www.epi.sk/odborny-clanok/Pausalna-dan-sa-skoncila-Ako-dalej.htm

- príjmy do 2 mil. Sk (66 387,84 €) sadzba dane 2,75 % z príjmov (platilo od roku 2002).

Paušálna daň sa zaokrúhľovala na celé koruny nahor. Paušálnu daň nie je možné znížiť o odpočítateľné sumy z titulu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, resp. so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím. S platením paušálnej dane ZDP sa spájalo zvýhodnenie spočívajúce v neplatení preddavkov na daň z príjmov za bežné zdaňovacie obdobie.[17]

Od 1. 1. 2004 majú daňovníci, ktorí boli platitelia paušálnej dane i nasledujúce možnosti uplatňovania výdavkov:

• preukázateľné daňové výdavky,

• paušálne výdavky.

Systém paušálnych výdavkov sa viackrát zmenil. V roku 2004 bol zavedený vo výške 60 % pri remeselnej živnosti a pri iných živnostiach vo výške 25 % a tiež vo výške 25 % možnosti odpočítať paušálne výdavky v príjmoch z prenájmu. V roku 2006 sa zvýšil na 40 % pri remeselných živnostiach a pri príjmoch z prenájmu. V uvedenom období po daňovej reforme neexistoval horný limit paušálnych výdavkov.

V roku 2011 došlo k zmene paušálnych výdavkov. Dovtedajší limit 60 % paušálnych výdavkov (zvýšených o výdavky na sociálne a zdravotné poistenie) a 40 % pri voľných živnostiach bol zjednotený na 40 % výdavkov pre všetkých. Pri uplatňovaní paušálnych výdavkov podnikateľ nemusí viesť účtovníctvo.

Tab. č. 2: **Porovnanie paušálnych výdavkov, daňovej evidencie a jednoduchého účtovníctva**

	Paušálne výdavky	**Daňová evidencia**	**Jednoduché účtovníctvo**
Uplatňovanie výdavkov	Paušálne výdavky 40 % z príjmov zvýšené o výdavky na poistné a príspevky	Skutočné daňové výdavky	Skutočné daňové výdavky
Účtovné knihy/evidencia	Evidencia o príjmoch v časovom slede, o zásobách a o pohľadávkach	Evidencia o príjmoch a daňových výdavkoch v časovom slede, evidencia o hmotnom a nehmotnom majetku, o zásobách, pohľadávkach a záväzkoch	Peňažný denník, kniha pohľadávok, kniha záväzkov, pomocné knihy
Podmienky pre možnosť použitia			
Maximálna výška príjmov daňovníka	Nie je stanovená, nepriamo však vyplýva z obratu na povinnú registráciu pre DPH (v tom čase 49 790 eur).	170 000 eur za predchádzajúce obdobie	Nie je stanovená
Daňovník môže zamestnávať zamestnancov	Áno	Nie	Áno
Daňovník môže byť platiteľom DPH	Nie (alebo len časť zdaňovacieho obdobia)	Áno	Áno

Zdroj: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-za-rok-2011

[17] Vydavateľstvo Verlag Dashöfer, 2002 Osobitný spôsob zdaňovania príjmov -- paušálna daň, https://hnonline.sk/prakticke-hn/6642-osobitny-sposob-zdanovania-prijmov-pausalna-dan

V roku 2013 došlo k ďalšej zásadnej zmene paušálnych výdavkov. Maximálna výška paušálnych výdavkov bola do roku 2012 ohraničená iba percentom z príjmov, v roku 2013 bola zavedená aj absolútna hodnota vo výške 5040 eur ročne. Ak daňovník podnikal, vykonával inú samostatnú zárobkovú činnosť, poberal príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu iba časť zdaňovacieho obdobia, za mesiace, v ktorých takýmito činnosťami dosiahol príjmy uplatňoval paušálne výdavky do výšky 420 eur mesačne. Pri príjmoch z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva zostala výška paušálnych výdavkov vo výške 25 % z takto dosiahnutých príjmov najviac do výšky 5 040 eur ročne.

Od roku 2013 došlo tiež zmene k dosahovaniu príjmov z prenájmu. Tieto príjmy od roku 2013 nie je možné znížiť paušálne, ale už iba ako preukázateľné výdavky.

Ďalšia zmena sa týkala autorov (noviny, časopisy, rozhlas a televízia). Od roku 2013 sa stalo ich rozhodnutím, či sa honorár zdanil zrážkovou daňou alebo honorár v celkovej výške možný zdaniť formou skutočných/paušálnych výdavkov a povinnosťou odviesť odvody do Sociálnej a zdravotnej poisťovne.

Poslednou zmenou týkajúcou sa paušálnych výdavkov **sa zrušila možnosť uplatniť akékoľvek výdavky nerezidentom SR, ktorí na území SR vykonávajú činnosť umelca alebo športovca**- daň im bude teda zrazená z hrubých príjmov. Až po skončení zdaňovacieho obdobia budú mať možnosť takíto daňovníci uplatniť vo svojom daňovom priznaní paušálne výdavky alebo preukázateľné výdavky.[18]

Príklad na zdanenie prostredníctvom skutočných a paušálnych výdavkov ponúka portál podnikajte.sk na príklade účtovníka pracujúceho na živnosť. V tabuľke sú vyčíslené príjmy a skutočné výdavky a daňovú povinnosť.

Tab. č. 3: **Uplatňovanie skutočných výdavkov v roku 2012 a 2013**

	2012	**2013**
Príjmy	10 800 €	10 800 €
Odvody do poisťovní	1351,92 + 570,96	1563,24 + 660,24
Telefón a internet	500	500
Softvér	400	400
Školenia	360	360
Preukázateľné (skutočné) výdavky a odvody spolu	3182,88	3 483,48
Čiastkový základ dane z podnikania	7 617,12	7 316,52
Nezdaniteľná časť na daňovníka	3 644,74	3 735,94
Daň	754,75	680,31

Zdroj: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-v-roku-2012-2013

Zmena v paušálnych výdavkov sa taktiež výrazne prejavila na daňovej povinnosti daňovníka.

[18] Juračková V. (2012) Paušálne výdavky v roku 2012 a 2013, Podnikajte.sk, dostupné: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-v-roku-2012-2013

Tab. č. 4: **Porovnanie uplatňovania paušálnych výdavkov v roku 2012 a 2013**

	2012	2013
Príjmy	10 800 €	10 800 €
Odvody do poisťovní	1351,92 + 570,96	1563,24 + 660,24
Paušálne výdavky	(0,4 * 10 800) = 4320	(0,4 * 10 800) = 4320 Vyhovuje maximálnej hranici 5 040
Paušálne výdavky navýšené o zaplatené poistné	6 242,88	6 543,48
Čiastkový základ dane pri uplatnení paušálnych výdavkov	4 557,12	4 256,52
Nezdaniteľná časť na daňovníka	3 644,74	3 735,94
Daň	173,35	98,91

Zdroj: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-v-roku-2012-2013

Aj tento príklad uvedený na podnikajte.sk presnejšie definuje výšku daní a pri príjmoch daňovníkov, ktorí majú relatívne nízke priame náklady súvisiace s prevádzkovaním živnosti (ako napr. účtovník) je uplatňovanie paušálnych výdavkov v roku 2013 výhodnejšie ako uplatňovanie skutočných výdavkov. Zmeny, ktoré boli zavedené hranicou 5 040 eur sa dotýkali najmä daňovníkov, ktorí majú príjmy vyššie ako 12 600 eur.

Vplyvom politickej dohody od 1.1.2017 došlo k zásadným zmenám v paušálnych výdavkoch. Paušálne výdavky sa zvýšili zo 40 % na 60 % z úhrnu príjmov a výrazne vzrástol aj ročný limit paušálnych výdavkov. Limit sa zvýšil zo sumy 5 040 eur na 20 000 eur ročne. Maximálny ročný limit paušálnych výdavkov sa týkal podnikateľov, ktorí podnikali celý rok ako i daňovníkov, ktorí podnikali iba časť roka.

Podmienky pre živnostníkov sa týmto krokom zásadne zlepšili. Príklad uvádza opäť portál podnikajte.sk.

Tab. č. 5: **Podmienky pre živnostníkov**

Položka	2016	2017
Výška príjmov v €	15 000 €	15 000 €
Počet mesiacov podnikania	8	8
Mesačný limit paušálnych výdavkov	420	Nie je
Ročný limit paušálnych výdavkov	40 %	60 %
Suma paušálnych výdavkov	6 000	9 000
Uplatniteľná suma paušálnych výdavkov	3 360 (kvôli mesačnému limitu)	9 000 (celá suma)
Uplatniteľná suma zaplatených odvodov v €	500	500
Základ dane z príjmov	11 140	5 500
Nezdaniteľná časť na daňovníka	3 803,33	3 803,33
Základ dane znížený o nezdaniteľnú časť v €	7 336,67	1 969,67
Použitá sadzba dane z príjmov	19 %	19 %
Daň z príjmov	1 393,96	322,36

Zdroj: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-2017

Ako teda vyplýva z tabuľky, daňová povinnosť živnostníka sa pri príjme 18 000 eur a kratšej doby podnikania ako celý rok zásadne znížila. Paušálne výdavky si aj naďalej nemohli uplatniť podnikatelia (daňovníci), ktorí boli celý rok 2017 platiteľmi DPH.

Zmeny v paušálnych výdavkov sa najviac dotkli živnostníkov a iných SZČO s ročnými príjmami viac ako 12 600 eur. Táto suma predstavuje hranicu príjmov, ktorou sa dosahuje strop paušálnych výdavkov. Od roku 2017 sa hraničná suma posunula na 33 333,34 eur.

V roku 2019 došlo k zmene Zákona o dani z príjmu a bol zavedený tzv. štatút mikrodaňovníka. Ten sa síce nedotkol priamo určenia paušálnych výdavkov živnostníka, no znamenal významné zmeny v sadzbách dane. Do praxe sa dostala nová sadzba dane z príjmov fyzických osôb a to pri živnostníkoch (resp. SZČO) na úrovni 15 % ak ich základ dane neprevýšil 100 000 eur za rok. V roku 2021 došlo k zníženiu tejto sadzby dane na sumu 49 790 eur. Za rok 2024 sa opätovne táto suma zvýšila na 60 000 a v zdaňovacom období 2025 sa navrátila na sumu 100 000 eur.

2.2 Súčasný stav a legislatíva paušálnych výdavkov na Slovensku

V súčasnosti (2025) platí právny stav, ktorý umožňuje daňovníkovi, ktorý nie je platiteľom DPH uplatniť si paušálne výdavky:

- Ak dosahuje príjmy z podnikania podľa vymedzeného paragrafu §6 zákona o dani z príjmov (príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy zo živnosti, príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov, napr. slobodné povolania, príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti, ak nie je zákonom ustanovené inak).
- Príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti.
- Príjmy z použitie diela a použitia umeleckého výkonu.

Paušálne výdavky si daňovník môže uplatniť vo výške 60 % a to z úhrnu z príjmov podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo z príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu, najviac do výšky 20 000 eur.

Suma maximálnej výšky paušálnych výdavkov sa pri uplatňovaní paušálnych výdavkov neurčuje v závislosti od počtu mesiacov vykonávania podnikateľskej alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo od počtu mesiacov poberania príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu (ako tomu bolo v minulosti).

V sumách výdavkov daňovníka sú zahrnuté všetky daňové výdavky, okrem povinne zaplateného poistného a príspevkov na verejné sociálne a zdravotné poistenie v súvislosti s dosahovaním príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti za predpokladu, že toto poistné a príspevky neboli zahrnuté do základu dane v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach. Toto zaplatené poistné si môže daňovník uplatniť vo výdavkoch v preukázanej výške.

Paušálne výdavky sú vhodné vtedy, ak:

- Nízke skutočné výdavky: Oplatia sa najmä pri podnikateľoch, ktorí nemajú vysoké fixné náklady, ako sú napríklad účtovníctvo, administratívne služby, vzdelávacie služby, IT služby a iné poskytovanie služieb s nízkymi vstupmi.
- Jednoduchá administratíva: nevyužije vedenie podrobného účtovníctva, stačí daňová evidencia. To znižuje náklady na účtovníka a administratívu. V daňovej evidencii živnostník vedie len príjmy, pohľadávky, záväzky a majetok.

Nevýhodné sú paušálne výdavky vtedy ak:

- Podnikateľ má vysoké reálne výdavky (typicky ide o výrobnú činnosť, predaj tovaru, poskytovanie remeselných živností s vysokými vstupmi, ako napríklad cukrár, pekár, výroba a pod.).
- Príjmy nad hranicu, ktorú umožňujú paušálne výdavky zohľadniť (príjmy nad 33 333,33, kedy je dosiahnutý maximálny paušál 20 000 eur).

- Ak živnostník potrebuje detailnú evidenciu na iné účely, napríklad získanie úveru. [19]

Tab. č. 6: **Príklad na využitie paušálnych výdavkov v roku 2025**

	Paušálne výdavky	**Skutočné výdavky**
Zdaniteľný príjem	17 000	17 000
Skutočné výdavky (napr. telefón, počítač, softvér, prenájom priestorov)	8 000	8 000
Sociálne poistenie	Neplatené (1. rok podnikania)	Neplatené (1. rok podnikania)
Zdravotné poistenie	107,25 * 12 mesiacov = 1 287	107,25 * 12 mesiacov = 1 287
Paušál	17 000 * 0,60 = 10 200	-
Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka (uplatňuje si)	5 753,79	5 753,79
Základ dane z príjmov	17 000 – (10 200 + 1287) = 5 513	17 000 – 8000 – 1287 = 7 713
Daň z príjmov	(5 513 - 5 753,79)*0,15 = 0 (základ dane je nižší ako 0)	(7 713 - 5 753,79)*0,15 = 293,88 eur

Zdroj: Spracované podľa https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-2024#google_vignette

Z uvedeného príkladu je možné vidieť, že uplatnenie paušálnych výdavkov môže mať za následok nulovú daň z príjmu v porovnaní s uplatňovaním skutočných výdavkov.

Možnosť paušálneho zdaňovania a paušálnej dane je v Európe pomerne rozšírená. Množstvo krajín má špeciálny, zjednodušený alebo do značnej miery zvýhodnený daňový režim pre malé firmy a samozamestnané osoby.[20]

Určitý problém však nastáva pri definícii samozamestnaných osôb. Angličtina napríklad rozlišuje 12 rôznych synoným – freelancer, vlastník malého podniku („small business owner“), mikropodnikateľ („micro-business owner“), home-based business, kontraktor, nezávislý kontraktor, konzultant, agent, živnostník (solo-proprietor, solo-entrepreneur a solopreneur). Rozdiely v definíciách a prekladoch sa premietajú do problémov so štatistickým vykazovaním týchto kategórií.

[19] Vanc M. (2024) Paušálne výdavky v roku 2025, dostupné: https://www.pravnenoviny.sk/pausalne-vydavky-v-roku-2024

[20] RUE How to Reduce Self-employment Tax in Europe, dostupné: https://rue.ee/blog/how-to-reduce-self-employment-tax-in-europe/

3 Paušálne výdavky a paušálne dane vo vybraných krajinách Európskej únie

Cieľom kapitoly je porovnať systém paušálnych výdavkov vo vybraných krajinách Európskej únie, poukázaním na špecifiká týchto daňových režimov, výnimky a kde to možné je, tak aj uvedenie príkladov výpočtu dane z príjmov prostredníctvom uplatňovania paušálnych výdavkov alebo paušálnej dane

3.1 Paušálne výdavky a paušálna daň - Česká republika

V Česku je zavedená paušálna daň aj paušálne výdavky. V Česku majú SZČO až štyri možnosti štyri možnosti ako môžu zdaniť príjem z podnikania. Ide o paušálnu daň, paušálne výdavky, daňovú evidenciu a účtovníctvo.

3.1.1 Paušálna daň

Paušálna daň predstavuje najjednoduchší spôsob ako splniť daňové povinnosti je platba paušálnej dane. V princípe stačí zaslať stanovenú čiastku finančnému úradu, v ktorej je zahrnutý aj odvod na sociálne a zdravotné poistenie. Pri splnení podmienok nie je potreba podávať daňové priznanie ani prehľad zdravotnej poisťovni a českému úradu sociálneho zabezpečenia.

Na základe výšky príjmu a charakteru podnikania je paušálna daň v Česku rozdelená do troch pásiem:

1. Pásmo:
   a. Príjmy do 1 000 000 Kč (40 059,29 €), bez ohľadu na to, z akej činnosti plynú alebo
   b. príjmy do 1 500 000 Kč (60 088,93 €), pokiaľ aspoň 75 % príjmov zo samostatnej činnosti tvoria príjmy, ku ktorým je možné uplatniť výdavky aspoň vo výške 80 % alebo 60 % z príjmov alebo
   c. príjmy do výšky 2 000 000 Kč (80 118,58 €), pokiaľ aspoň 75 % príjmov zo samostatnej činnosti tvoria príjmy, ku ktorým je možné uplatniť výdavky vo výške 80 % z príjmov.

Mesačná platba paušálnej dane je 8 716 Kč (349,16 €), ktorú tvoria:
- Daň z príjmu : 100 Kč (4,01 €).
- Sociálne poistenie vo výške 5 473 Kč (219,24 €) (29,2 % z 35 % priemernej mzdy = minimálna záloha na sociálne poistenie + 15 %).
- Zdravotné poistenie 3 143 Kč (13,5 % z 50 % priemernej mzdy = minimálna záloha na zdravotné poistenie).

2. Pásmo
   a. Príjmy do výšky 1 500 000 Kč (60 088,93 €), bez ohľadu na to, z akej činnosti plynú alebo
   b. Do výšky 2 000 000 Kč (80 118,58 €), pokiaľ aspoň 75 % príjmov zo samostatnej činnosti tvoria príjmy, ku ktorým je možné uplatniť výdavky vo výške 80 % alebo 60 % z príjmov

   Mesačná platba paušálne dane je 16 745 Kč (670,79 €), ktorú tvoria:

   - Daň z príjmov vo výške 4 963 Kč (198,81 €)
   - Sociálne poistenie vo výške 8 191 Kč (328,13 €) (29,2 % z čiastky 28 050)

- Zdravotné poistenie 3 591 Kč (143,85 €) (13,5 % z 26 600 Kč)

3. Pásmo
   - Príjmy do výšky 2 000 000 Kč (80 118,58 €) bez ohľadu na to, z akej činnosti plynú

   Mesačná platba 27 139 Kč (1 087,17 €), ktorú tvoria

   - Daň z príjmu 9 320 Kč (373,35 €)
   - Sociálne poistenie vo výške 12 527 Kč (501,82 €) (29,2 % z čiastky 42 900 Kč / 1 718,54 €)
   - Zdravotné poistenie 5 292 Kč (211,99 €) (13,5 % z 39 200 Kč / 1 570,32 €)

Tab. č. 7: **Paušálna daň ČR**

Príjem	**1. pásmo**	**2. pásmo**	**3. pásmo**
Do 1 mil. Kč (40 059,29 €)	Ostatní		
Do 1,5 mil. Kč (60 088,93 €)	60%	Ostatní	
Do 2 mil. Kč (80 118,58 €)	80%	60%	Ostatní
Platba	7 498 Kč (300,36 €)	16 745 Kč (670,79 €)	21 139 Kč (846,81 €)

Zdroj: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje-pausalni-dan-a-realne-vydaje/

3.1.2 Paušálne výdavky

Paušálne výdavky predstavujú predom dané percento z príjmov, ktoré môžu SZČO v Česku uplatniť bez nutnosti dokladovania skutočných výdavkov. Výhodu majú v tom, že je možné náklady vyčísliť len ako percento z príjmov a nie je nutné viesť daňovú evidenciu. Vzhľadom k tomu, že môžu byť paušálne výdavky vyššie ako skutočné výdavky, vyplatia sa viacerým podnikateľom.

V Česku si podnikatelia môžu v závislosti na charakteru činnosti uplatniť paušálne výdavky od 30 do 80 %. Tieto výdavky sú rozdelené do štyroch kategórií:

- 30 % výdavkový paušál je možné uplatniť do sumy 600 000 Kč (24 035,57 €) za rok a využíva sa u príjmov z prenájmu a z nájmov nehnuteľnosti ako i hnuteľných vecí,
- 40 % výdavkový paušál je uplatniteľný do 800 000 Kč (32 047,43 €) za rok a viaže sa k slobodným povolaniam, teda príjmom zo závislej činnosti, pre ktoré sa v zmysle českej legislatívy nevyžaduje živnostenské oprávnenie. Patria sem napríklad notári, advokáti, lekári, architekti a príjmy z autorských práv,
- 60 % výdavkový paušál uplatniteľný do sumy 1 200 000 Kč (48 071,15 €) za rok. Tento výdavkový paušál uplatňuje väčšina živnostníkov, pričom do nej spadajú voľné, viazané a koncesné živnosti (na Slovensku neexistujú),
- 80 % výdavkový paušál je limitovaný do sumy 1 600 000 Kč (64 094,86 €) ročne a vzťahuje sa na poľnohospodársku výrobu, lesné a vodné hospodárstvo alebo remeselné živnosti (napríklad rybári ale tiež remeselníci, vymedzení zákonom).

Tab. č. 8: **Paušálne výdavky ČR**

Paušálny výdavok	Príklad profesie	Ročný príjem	Základ dane	Odvod na dani
40%	advokáti, lekári, notári	3 mil. Kč (120 177,86 €)	1,8 mil Kč (72 106,72 €)	270 000 Kč (10 816,01 €)
60%	účtovníci, maséri, geológovia...	1 mil. Kč (40 059,29 €)	400 000 Kč (16 023,72 €)	60 000 Kč (2 403,56 €)
80%	rybári, remeselníci, poľnohospodári	2 mil. Kč (80 118,58 €)	400 000 Kč (16 023,72 €)	60 000 Kč (2 403,56 €)

Zdroj: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje/

Príklad:

Masérka sa rozhodla využívať ako formu zdanenia paušálne výdavky. Vzhľadom na povolanie sa jej dotýka paušálny výdavok vo výške 60 %. Jej príjmy predstavujú 400 000 Kč (16 023,72 €). Základom dane je rozdiel medzi príjmami a paušálnymi výdavkami (400 000 – (400 000 (16 023,72 €) * 60 %)) = 400 000 (16 023,72 €) – 240 000 Kč (9 614,23 €) = 160 000 Kč (6 409,49 €).

Základ dane je v tomto prípade 160 000 Kč (6 409,49 €), po odčítaní zľavy na dane vypočíta samotnú daň z príjmov.

Paušálne výdavky sa českým podnikateľom oplatia vtedy, ak sú skutočné výdavky nižšie ako paušálne výdavky. Živnostník má možnosť ušetriť na vedení účtovníctva. [21]

3.2 Poľsko

Poľsko je charakteristické tým, že malé podnikanie má dlhodobú tradíciu. Tá začala už pred začiatkom ekonomickej transformácie a hrala dôležitejšiu úlohu ako v iných krajinách strednej a východnej Európy. Expanzia mikropodnikania sa datuje do roku 1990.

3.2.1 Zdaňovanie príjmov fyzických osôb v Poľsku

Zdaneniu podliehajú fyzické osoby s miestom bydliska v krajine a osoby, ktoré tu nemajú miesto bydliska ale získavajú príjmy na území Poľska. Pravidlá sú podobné ako tie, ktoré platia na Slovensku, teda pobytom na území Poľska sa rozumie pobyt dlhší ako 183 dní v zdaňovacom období alebo je Poľsko strediskom hospodárskych alebo osobných záujmov.

Predmetom zdanenia fyzických osôb sú všetky výnosy, ktoré sú získané platiteľom dane okrem tých, ktoré sú získané z pôdohospodárskej činnosti (okrem získaných zo špeciálnych odvetví poľnohospodárskej výroby), lesného hospodárstva, plynúce z činností, ktoré nemôžu byť predmetom právnej účinnej zmluvy, plavebnej činnosti zdanenej podľa dane z tonáže, tiež napr. dane z dedičstva a darov.[22]

Fyzická osoba – podnikateľ má v Poľsku na výber z troch foriem zdaňovania – paušálnej dane z evidovaných príjmov, daňovú kartu alebo rovnú daň.[23] Daňová karta však bola od 1.1.

[21] Měšec.cz (2025) Paušální výdaje, dostupné: https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/pausalni-vydaje/ a Vyfakturuj (2024) Co všechno se vyplatí vědět o paušálních výdajích pro OSVČ?, dostupné: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje/

[22] http://www.spok.sk/images/uploads/1321pod4.pdf Górski M. Supikova B a kol. Podnikajme v Poľsku! Ako uspieť na poľskom trhu, október 2015, dostupné: http://www.spok.sk/images/uploads/1321pod4.pdf

[23] https://podnikam.sk/podnikanie-v-polsku/

2022 postupne zlikvidovaná ako možnosť zdaňovania podnikateľskej aktivity jednotlivcov a už len dobieha.[24]

Daň z príjmov fyzických osôb z podnikania sa platí vtedy, ak ide o splnenie definície podnikateľskej činnosti podľa príslušných predpisov. Podnikateľskou činnosťou na účely zákona o dani z príjmu v Poľsku sa rozumejú nasledujúce činnosti:

- Výrobné, stavebné, obchodné alebo servisné činnosti
- Činnosť spočívajúca v prieskume, vyhodnocovaní a ťažbe ložísk nerastných surovín
- Činnosť spočívajúca v používaní hmotného hnuteľného majetku a nehmotných aktív
- Činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku, bez ohľadu na jeho výsledok

Aby bola činnosť podnikaním, musí spadať do jednej z nasledujúcich kategórií:

- Činnosť vykonávaná na vlastný účet, čo znamená, že podnikateľ vykonáva činnosti pre potreby svojho podnikania a nie v prospech tretej strany
- Činnosť vykonávaná organizovaným a súvislým spôsobom, čo znamená, že podnikateľ má potrebnú infraštruktúru (počítačové vybavenie, stôl, tovar, kancelárium a pod.) a činnosť vykonáva opakovane, pravidelne
- Príjem, ktorý podnikateľ z tejto činnosti získava, nemožno zaradiť do iného zdroja príjmu. Ak je príjem daňovníka z danej činnosti považovaný za príjem z iného zdroja, potom sa táto činnosť nepovažuje za podnikateľskú na účely zdanenia. Takýto príjem môže napríklad zahŕňať príjem z predaja nehnuteľnosti, jej časti alebo podielu na nehnuteľnosti.

Daňové režimy – daň z príjmu fyzických osôb (progresívna sadzba)

Živnostníci si ako jednu z možností zdaňovania môžu vybrať progresívnu daň. Progresívna sadzba dane je základnou formou zdanenia príjmu z podnikateľskej činnosti. Táto forma zdanenia je automatická, ak podnikateľ neinformuje daňový úrad o výbere inej formy zdaňovania.

Ak sa podnik (živnostník) rozhodne pre inú formu zdanenia, od nasledujúceho daňového obdobia môže zmeniť režim zdanenia.

Daňovníci zdanení podľa všeobecných pravidiel platia daň v zmysle progresívnej sadzby dane, pričom však majú možnosť uplatniť si nezdaniteľnú časť vo výške 3600 PLN (857,08 €).

Základ dane pre výpočet dane je.:

Do 120 000 PLN (28 569,39 €) – 12 % zo základu dane

Nad 120 000 PLN (28 569,39 €) – 32 % z prebytku nad 120 000 PLN (28 569,39 €)

Zdanenie podľa týchto pravidiel umožňuje využívať rôzne úľavy a odpočty dane. Ide napríklad o daňové úľavy na dieťa, úľavy pre viacdetné rodiny so 4 a viac deťmi, úľavy na rozvoj (výskum, vývoj) a iné.

Daň z príjmov fyzických osôb znamená, že ide o zdanenie príjmu v zmysle rozdielu medzi príjmami a nákladmi, ktoré boli vynaložené na dosiahnutie týchto príjmov.

Paušálna daň

Paušálna daň je stanovená výškou 19 % bez ohľadu na výšku príjmu. Uplatniť si ju môže každý, kto dosahuje príjmy:

[24] https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income Poland (2024) Individual – Taxes on personal income, dostupné: https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income

- Z podnikateľskej činnosti
- Z odvetví špecializovanej poľnohospodárskej výroby

Medzi platiteľov takejto dane nepatria napríklad občianske združenia, verejné obchodné spoločnosti alebo partnerská spoločnosť. Platiteľom dane v takomto prípade sú spoločníci. Tiež sa takto nezdaňujú príjmy z pracovných zmlúv a zo zmlúv o dielo. Takto sa teda zdaňujú príjmy:

- Ak ide o samostatné podnikanie
- Ak ide o spoločníka spoločnosti, ktorá nie je právnickou osobou

Pri tejto dani nie je možné využiť spoločné zúčtovanie s manželom/manželkou a tiež daňovú úľavu na dieťa.

Pri určení základu dane je možné zohľadniť:

- Náklady, ktoré vznikli na získanie príjmu v súvislosti s podnikateľskou činnosťou
- Stratu z podnikateľskej činnosti.

Príklad:

Pán Krzysztof vedie živnosť, ktorá je zdanená paušálnou daňou. V roku 2022 dosiahne príjem z podnikania vo výške 150 000 PLN (35 713,73 €). V tom istom roku dosiahne aj príjem z trvalého pracovného kontraktu (pracovnej zmluvy) vo výške 50 000 PLN (11 903 €). Keďže podnikanie podlieha paušálnej dani, určí samostatne daň pre podnikateľskú činnosť vo výške 19 % paušálnej dane a podľa daňovej sadzby dane z príjmu fyzických osôb (12 % a 32 %) zdaní príjem z trvalého pracovného pomeru. Ak by pán Krzysztof rozhodol, že nebude zdaňovať príjem z podnikania v zmysle paušálnej dane, všetky príjmy by sa zdaňovali spolu sadzbou dane z príjmu (12 % a 32 %).

Tab. č. 9: **Uplatňovanie paušálnej dane v Poľsku**

S uplatnením paušálnej dane		Bez uplatnenia paušálnej dane	
Príjem zo živnosti	150 000 PLN (35 713,73 €)	**Príjem zo živnosti**	150 000 PLN (35 713,73 €)
Daň z príjmu zo živnosti	28 500 PLN (6 785,23 €)	**Daň sa neplatí samostatne**	
Príjem z TPP	50 000 PLN (11 903 €)	**Príjem z TPP**	50 000 PLN (11 903 €)
Daň z príjmu	50 000 PLN (11 903 €) *0,12 – 3600 PLN (857,08 €) = 2 400 (571,39 €)	**Daň sa neplatí samostatne**	
		Základ dane	200 000 PLN (47 615,65 €)
		Daň do 120 000	120 000 PLN (28 569,39 €) * 0,12 – 3 600 (857,08 €) = 10 800 PLN (2 571,24 €)
		Daň nad 120 000	80 000 PLN (19 046,26 €) * 0,32 = 25 600 (6 094,8 €)
Daň spolu	30 900 PLN (7 356,22 €)	**Daň spolu**	36 400 PLN (8 666,05 €)

Zdroj: https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income

Uplatniť túto daň je možné len na príjmy z podnikania a s nimi súvisiace príjmy, ako napríklad:

- Príjmy z predaja majetku (hmotného a nehmotného) za odplatu, ktoré sú evidované v účtovníctve podnikateľa
- Prijaté zmluvné pokuty
- Kurzové rozdiely
- Úroky z peňažných prostriedkov
- Odpustené alebo premlčané záväzky
- Hodnota prijatých plnení v naturáliách a iných nepeňažných plnení
- Príjmy z nájmu, podnájmu, prenájmu, subprenájmu alebo iných podobných zmlúv týkajúcich sa majetku súvisiaceho s podnikateľskou činnosťou
- Príjmy z predaja majetku, ktorý zostal po ukončení podnikateľskej činnosti

Za príjmy sa nebudú považovať tieto príjmy:

- Hodnota tovaru vráteného zákazníkmi
- Suma zľavy spojená s podmienkami platby
- Poskytnuté zľavy

DPH pri platcoch DPH sa neberie do úvahy pri výpočte príjmu na účely zdanenia.

Moment vzniku príjmu

Príjem z podnikateľskej činnosti vzniká v okamihu, keď sa stáva nárokovateľným, aj keď ešte nebol prijatý, a podnikateľ má právo požadovať platby spojené s vykonávanou podnikateľskou činnosťou.

Príjem z podnikateľskej činnosti vzniká v okamihu: vydania tovaru, prevodu majetkového práva alebo vykonania služby, alebo čiastočného vykonania služby, najneskôr však v deň vystavenia faktúry alebo uhradenia pohľadávky.

Príjem vznikne v dátume, keď nastane niektorá z vyššie uvedených udalostí, v závislosti od toho, ktorá z nich nastane ako prvá:

- Ak sa najprv uskutoční vydanie tovaru a následne bude vystavená faktúra alebo uskutoční platba, príjem vznikne v dátume vydania tovaru.
- Ak pred vydaním tovaru predávajúci vystaví faktúru alebo kupujúci zaplatí za tovar, príjem sa uzná v dátume vystavenia faktúry alebo v dátume uhradenia platby (s výnimkami pre zálohy, ktoré budú uvedené neskôr).

3.3 Zjednodušené režimy zdaňovania - Francúzsko

Francúzsko má zavedené dva režimy zdaňovania mikropodnikateľov. Francúzsky daňový systém sa vyznačuje veľkou zložitosťou a komplikovanosťou, ktorá je výrazne naviazaná na obrat podniku.

3.3.1 Mikro-daňový režim

Mikro-daňový režim: predvolená možnosť (Régime du micro-fiscal: régime fiscal de droit commun, option par défaut) bol zavedený už v roku 1991, so zmenami zavedenými v rokoch 2016 a 2018. Dotýka sa 1,9 milióna daňovníkov (2020). Režim zdaňovania je zavedený pre komerčné, výrobné, poľnohospodárske ako i aktivity v sektore služieb.[25]

Nasledujúce roky, aby ste mohli využiť tento režim za rok N, obrat podnikateľa bez dane (HT) za rok N-1 alebo N-2, upravený podľa potreby v pomere k obdobiu činnosti, nesmie presiahnuť určitý limit. Pre roky 2023 až 2025 sú tieto limity stanovené takto:

- 188 700 € pre činnosti predaja tovaru, predaja na konzumáciu na mieste a poskytovanie ubytovania (okrem nájmu zariadeného ubytovania iného ako turistické ubytovanie alebo izby typu "chambre d'hôte") (1. kategória);
- 77 700 € pre služby spadajúce do kategórie ziskov z priemyselných a obchodných činností (BIC) alebo nezávislých ziskov (BNC) (2. kategória);
- 15 000 € pre prenájom nezaradeného turistického ubytovania.

Pre činnosti nákupu a predaja, poskytovanie jedla na odnosenie alebo konzumáciu na mieste a poskytovanie nezariadeného ubytovania:

- Maximálny ročný obrat: **188 700 EUR** (bez DPH) v rokoch 2023–2025.
- Referenčný obrat: Obrat z predchádzajúcich dvoch kalendárnych rokov.
- Tento limit bol v roku 2022 stanovený na **176 200 EUR**.

Pre ostatné činnosti klasifikované ako „priemyselné a obchodné zisky" (BIC) alebo „neobchodné zisky" (BNC), najmä služby:

- Maximálny ročný obrat: **77 700 EUR** (bez DPH) v rokoch 2023–2025.
- Referenčný obrat: Obrat z predchádzajúcich dvoch kalendárnych rokov.
- Tento limit bol v roku 2022 stanovený na **72 600 EUR**.

Pre poľnohospodárske činnosti:

- Maximálny ročný obrat: **91 900 EUR** (bez DPH) v rokoch 2023–2025.
- Referenčný obrat: Priemerný obrat za tri predchádzajúce kalendárne roky.

[25] Mas – Montserrat M. – Colin C. – Ribault E. – Brys B. (2023) The Design of Presumptive Tax Regimes, OECD Taxation Working Papers, dostupné https://dx.doi.org/10.1787/141239bb-en

- Tento limit bol v roku 2022 stanovený na **85 800 EUR**.

V prípade zmiešanej činnosti (obchod a služby):

- Maximálny ročný obrat: **188 700 EUR** (bez DPH) v rokoch 2023–2025.
- Obrat súvisiaci s poskytovaním služieb nesmie presiahnuť **77 700 EUR** v rokoch 2023–2025.
- Referenčný obrat: Obrat z predchádzajúcich dvoch kalendárnych rokov.

Režim mikro-daní nie je kompatibilný s niektorými špecifickými činnosťami. Hlavné vylúčené činnosti sú nasledujúce:

- Obchody s nehnuteľnosťami;
- Verejní a ministerskí úradníci;
- Niektoré finančné činnosti;
- Niektoré umelecké činnosti.

3.3.2 Režim mikropodnikania

V roku 2009 bol do praxe uvedený režim mikropodnikania. Je určený pre živnostníkov (l'entreprise individuelle).

Živnostník (mikropodnik) má na výber medzi klasickým zdaňovaním podnikov alebo možnosťou režimu mikropodnikania.

Kľúčové aspekty tohto režimu:

1. **Paušálna platba (versement forfaitaire)**:
    - Tento režim umožňuje mikro-entrepreneur platiť daň z príjmu formou jednorazovej paušálnej platby na základe ich obratu. Nezohľadňuje sa skutočný zdaniteľný príjem, ale len výška obratu, čo zjednodušuje výpočty a administratívu.
    - Výška platby závisí od druhu činnosti podnikateľa (služby, obchod, remeslá) a je stanovená ako percento z obratu.
2. **Konečná platba (libératoire)**:
    - Tento režim je "konečný", čo znamená, že po zaplatení tejto paušálnej sumy už podnikateľ nemá ďalšie povinnosti voči daňovým úradom v rámci daní z príjmu. Nezapočítava sa tu žiadna dodatočná daňová povinnosť na základe ročných priznaní príjmov.
    - Týmto spôsobom podnikateľ "oslobodí" svoje príjmy od ďalších daňových povinností týkajúcich sa daní z príjmu.
3. **Podmienky a limity**:
    - Tento režim je k dispozícii iba pre podnikateľov, ktorých ročný obrat nepresiahne určitý limit. Tento limit sa líši podľa povahy podnikania (napríklad pre poskytovateľov služieb je limit nižší než pre obchodníkov).
    - K dispozícii je aj možnosť pre podnikateľov s nízkymi príjmami, ktorí môžu využiť tento režim a zjednodušiť si daňové povinnosti.
4. **Výhody**:
    - Tento systém poskytuje jednoduché a predvídateľné daňové zaťaženie.

- Zjednodušuje administratívu, pretože podnikatelia nemusia viesť detailné záznamy o svojich príjmoch a výdavkoch.
- Umožňuje podnikateľom lepšie plánovať svoje financie, pretože daň je stanovená ako pevný percentuálny podiel z obratu.

Kedy je tento režim výhodný?

Tento režim je ideálny pre mikro-entrepreneur, ktorí:

- Majú nízky obrat (pod stanovený limit),
- Chcú minimalizovať administratívne náklady a zjednodušiť svoje daňové povinnosti,
- Majú stabilný príjem a môžu plánovať svoje financie s určitým stupňom predvídateľnosti.

Tento daňový režim je veľmi obľúbený v rámci malých podnikov vo Francúzsku, pretože poskytuje výrazné zjednodušenie daňového zaťaženia a administratívy.[26]

Je to jednotný a zjednodušený režim, vyplývajúci z fúzie mikrosociálnych a mikrofiškálnych režimov. Umožňuje zjednodušené formality pre tvorbu a správu podnikania, rovnako tak pre výkazníctvo a platobné povinnosti. Schéma umožňuje uplatniť si paušálne výdavky až po:

- **71 %** pre činnosti nákupu a predaja, poskytovanie ubytovania, predaj na konzumáciu na mieste,
- **50 %** pre obchodné služby,
- **34 %** pre neobchodné služby (napríklad voľné povolania).

V rámci tohto režimu máte tiež možnosť zvoliť si, za určitých podmienok, **platbu oslobodenú od dani z príjmu**, ktorá sa potom platí každý mesiac alebo štvrťročne, spolu s príspevkami na sociálne poistenie.

Dodatočný prah pre zdaniteľný príjem:

Mikropodnikateľ môže byť oprávnený na voliteľný režim, ak jeho/jej referenčný zdaniteľný príjem je nižší než horný limit druhej daňovej sadzby (PIT). Obdobie, ktoré sa má brať ako referenčný bod, je pred dva rokmi (t. j. príjem z N-2). Napríklad v roku 2022 nebolo možné využívať tento režim, ak referenčný zdaniteľný príjem za rok 2020 presiahol 25 710 EUR (pre jednotlivca) alebo 77 130 EUR (pre pár s dvoma deťmi).

Pokiaľ ide o daň z príjmu fyzických osôb (PIT), daň v tomto režime sa vypočítava nasledovne:

- **1 %** z mesačného alebo štvrťročného obratu pre aktivity spojené s nákupom a ďalším predajom, poskytovaním jedla na odnosenie alebo konzumáciu na mieste a poskytovaním nevybaveného ubytovania.
- **1,7 %** z mesačného alebo štvrťročného obratu pre ostatné činnosti zaradené do kategórie „priemyselné a obchodné zisky“ (vrátane poskytovania vybaveného ubytovania).
- **2,2 %** z mesačného alebo štvrťročného obratu pre služby a profesie zaradené do kategórie „neziskové zisky“.

[26] République francaise (2016) Le versement libératoire, dostupné: https://www.impots.gouv.fr/professionnel/le-versement-liberatoire

Príklad:

Predpoklady:

- **Typ činnosti:** Poskytovanie služieb (zaradené do kategórie „neziskové profesie“).
- **Obrat:** 20 000 € za štvrťrok.
- **Sadzba versement forfaitaire:** 2,2 % (pre služby a neziskové profesie).

Výpočet:

1. **Zdaniteľný základ:**
    - Celkový štvrťročný obrat: **20 000 €**.
2. **Daňová povinnosť (versement forfaitaire):** 20 000×2,2%=440 €.20\,000 \times 2,2\% = 440 \,€.20000×2,2%=440€.

Výsledok:

- **Štvrťročná daň (versement forfaitaire):** 440 €.
- Táto suma zahŕňa daň z príjmu aj sociálne odvody.

Tab. č. 10: **Výpočet dane z príjmu**

Položka	Hodnota (€)	Výpočet
Typ činnosti	Služby (neziskové profesie)	-
Štvrťročný obrat	20 000	-
Sadzba versement forfaitaire	2,2 %	-
Daňová povinnosť	440	20 000 × 2,2 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa OECD

Zhrnutie

Komplikovaný francúzsky systém v sebe obsahuje režim ako paušálnych výdavkov, tak i paušálnej dane. Ide o druh predpokladaného daňového režimu, ktorý má umožniť zdaniť ťažko zdaniteľných daňovníkov, najmä s ohľadom na ich nízky obrat. V tomto systéme musí daňovník dodržať a riadiť sa vymedzeným predmetom služieb ako i výškou obratu, kedy si paušálne výdavky môže uplatniť.

3.4 Zjednodušené režimy zdaňovania v Maďarsku

Zjednodušené systémy zdaňovania pre živnostníkov má zavedené tiež Maďarsko. Dlhodobá snaha maďarskej vlády je založená na snahe zjednodušiť zdaňovanie pokiaľ možno čo najvýraznejšie. V krátkom časovom horizonte je súčasný režim KATA už tretí zjednodušený režim zdaňovania, ktorý fungoval v Maďarsku.

Predchodcom KATA bol režim EVA. Hlavným cieľom EVA, zavedenej od roku 2002 bolo poskytnúť jednoduchú a transparentnú a ľahko spravovateľnú formu zdanenia pre malé podniky a živnostníkov. Príjem musel byť zdanený v plnej výške, základ dane sa neznižoval o náklady.

EVA predstavuje špeciálnu formu zdanenia, z ktorej si môžu vyberať podnikatelia. EVA ponúka za určitých podmienok jednoduchšiu správu daní a výhodnejšie daňové podmienky. Základom dane sú všetky príjmy a sadzba dane je 37 %, čo sa vzťahuje na celkové príjmy. Výhodou je, že nie je potreba preukazovať náklady, založené na celkových príjmoch.[27]

[27] Jednotlivé formy podnikateľského zdanenia, dostupné: https://hiteltanacs.hu/egyeni-vallalkozoi-adozasi-formak/

Zdaniteľnou osobou podľa EVA boli:

- Živnostník (výlučný vlastník)
- Akciová spoločnosť
- Spoločnosť s ručeným obmedzením
- Družstvo a bytové združenie
- Lesná spoločnosť
- Iné právne formy v zmysle právneho poriadku Maďarska

Príjmy, ktoré mohol podnikateľ touto formou zdaniť nesmeli prevyšovať 30 miliónov HUF[28] (74 667,73 €). Systém EVA bol zrušený 1. januára 2020.[29] Zrušenie systému EVA bolo v Maďarsku predmetom kritiky.

Systém KATA bol zavedený v roku 2013 s cieľom zvýšiť záujem o podnikanie a znížiť objem šedej ekonomiky.

Do roku 2022 bol považovaný za veľmi atraktívny medzi podnikateľmi vzhľadom na zjednodušené vedenie účtovníctva a tiež nízku daňovú záťaž. Táto politika sa Maďarsku vypomstila. Zamestnanecké vzťahy začali byť nahrádzané živnostenskými. Namiesto toho aby podniky zamestnávali zamestnancov priamo, sústredili sa na budovanie siete kontraktorov.

V septembri 2022 boli zavedené výrazné zmeny do systému zdaňovania KATA. Naďalej ide o zjednodušenú zdaňovaciu metódu pre živnostníkov (pracujúcich plný čas na živnosť). V tomto systéme platia živnostníci fixnú mesačnú daň vo výške 50 000 HUF (124,45 €), v rámci ktorej sú zahrnuté nielen daň z príjmu, ale tiež príspevky na dôchodkové poistenie a príspevky na sociálne poistenie.

Kritériá oprávnenosti pre KATA:

- Byť samostatne zárobkovo činnými osobami na plný úväzok.
- Poskytovať tovary alebo služby výlučne súkromným osobám.

Výluky z KATA

Nasledujúce skupiny nie sú oprávnené na režim KATA:

- Podnikatelia, ktorí ponúkajú tovary alebo služby firmám alebo zahraničným subjektom.
- Samostatne zárobkovo činné osoby na čiastočný úväzok, vrátane študentov a osôb s ďalším zamestnaním.

Systém KATA prešiel v minulosti výraznými zmenami. V Maďarsku sa rozpútala živá diskusia o potrebe boja proti núteným živnostiam.

Tab. č. 11: **Režim KATA výpočet**

	Pred 1. Septembrom 2022	Po 1. Septembri 2022
Povolení daňovníci	Právnické osoby ako i podnikatelia jednotlivci	Len jednotlivci (s výnimkou napr. taxikárov)
Prahová hodnota príjmu	12 miliónov HUF (29 867,09 €)	18 miliónov HUF (44 800,64 €)
Suma dane	25 000 HUF (62,22 €) / 50 000 HUF (124,45 €)	50 000 HUF (124,45 €)
Podnikanie ako sekundárny príjem	Povolené	Nepovolené

Zdroj: https://residence.legal/kata-simplified-taxation-system-in-hungary/

[28] 2002. évi XLIII. Törvény az egyszerűsített vállalkozói adóról, dostupné: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0200043.TV&timeshift=20180701&txtreferer=A0300092.TV

[29] Palócz E. (2022) Eva és kata: Magyarország 20 évet visszament az időben, dostupné: https://www.portfolio.hu/gazdasag/20220718/eva-es-kata-magyarorszag-20-evet-visszament-az-idoben-556645

Podnikateľ, ktorý spĺňa podmienky KATA môže zaplatiť mesačnú pevnú daň vo výške 50 000 HUF (124,45 €) a tým sa jeho daňové a odvodové povinnosti považujú za splnené. Zmeny v roku 2022 sa dotkli 400 000 daňovníkov, čo ich prinútilo zamyslieť sa aj nad možnosťou využívania paušálneho zdanenia.

Alternatívne zdanenie: Paušálne zdanenie

Pre tých, ktorí nespĺňajú kritériá KATA je v Maďarsku zavedený aj systém paušálnej dane. Nie je taký jednoduchý ako systém KATA ale v porovnaní s inými režimami zdaňovania je stále relatívne jednoduchým spôsobom zdanenia.

Paušálnu sadzbu nepredstavuje samotná daň ale slúži (rovnako ako v SR) na výpočet čistého príjmu. Vo všeobecnosti platí, že daňová povinnosť sa hýbe v tomto režime medzi 0 – 30 % zdanenia. Klasický systém platenia dane je postavený na rozdiele medzi príjmami a výdavkami. Pri takomto spôsobe zdaňovania je v Maďarsku nevyhnutné evidovať všetky dodávateľské a odberateľské faktúry. Pri paušálnom zdanení sa predpokladá, že určité percento príjmov sú náklady a faktúry nie je potrebné evidovať a odkladať na podporu návrhu. Paušálna daň je vo väčšine prípadov uplatnená na 40 % nákladov a daň sa najčastejšie platí zo 60 % príjmov živnostníka. V princípe sa uplatňuje predpoklad, že 60 % príjmov je zisk po výdavkoch, čo sa prejavuje a stanovuje ako základ dane.

- **Daň z príjmu**: Uplatňuje sa 15 % daň z príjmu na vopred určenú časť príjmov z podnikania, ktorá sa líši podľa druhu činnosti.
- **Sociálne odvody**: Na zdaniteľný základ sa uplatňuje 18,5 % sociálneho zabezpečenia a 13 % daň z príspevkov, ktoré pokrývajú zdravotnú starostlivosť a dôchodkové poistenie.
- **Miestna daň z podnikania**: Splatná obci, kde je podnik registrovaný.
- **Dane z pridanej hodnoty (DPH)**
- Po registrácii podnikatelia získajú číslo DPH. Môžu si zvoliť oslobodenie od DPH, ak ich ročný fakturovaný príjem nepresiahne 18 miliónov HUF (44 800,64 €). Ak tento limit prekročia, musia na následné faktúry účtovať DPH.
- **Lehoty a postupy platieb**
- **Mesačná platba dane**: Pevná mesačná daň je splatná do 12. dňa nasledujúceho mesiaca.
- **Daň z nadmerného príjmu**: Dane z príjmu, ktorý presahuje prah 18 miliónov HUF (44 800,64 €), musia byť zaplatené do 25. februára nasledujúceho daňového roka.
- **Spôsob platby**: Všetky daňové platby je možné uhradiť bankovým prevodom.

3.5 Paušálne výdavky - Rakúsko

Paušálne výdavky si môže živnostník uplatniť aj v Rakúsku. Opatrenie zamerané na ťažko zdaniteľných daňovníkov a zjednodušenie platenia ich daní a odvodov. Rozlišuje sa medzi:

- Paušálny zisk
- Branchenpauschalierung
- Paušálne sadzby pre malé podniky

Uplatniť paušálne výdavky je možné nielen pre Daň z príjmu ale aj pre DPH.[30]

[30] Unternehmensservice Portal Pauschalierung, dostupné: https://www.usp.gv.at/themen/steuern-finanzen/steuerliche-gewinnermittlung/pauschalierung-ueberblick.html a WKO (2024) Pauschalierung für Kleinunternehmer, dostupné: https://www.wko.at/steuern/pauschalierung-kleinunternehmer

3.5.1.1 Základná paušálna daň z príjmu

Povinnosť podať daňové priznanie vzniká každému živnostníkovi ak dosiahne príjem vyšší ako 12 816 eur. Paušálne výdavky sa v zmysle rakúskeho daňového zákona stanovujú ako **prevádzkové náklady pomocou priemernej sadzby.**

Priemerná sadzba je:

- **6 %** (najviac však 13 200 EUR) z obratu, pri príjmoch z voľných povolaní alebo živnostenských činností v oblasti obchodného alebo technického poradenstva, ako aj pri písomníckych, prednášateľských, vedeckých, vyučovacích alebo výchovných činnostiach.
- **12 %** (najviac však 26 400 EUR) z obratu pri iných príjmoch podľa § 125 ods. 1 Spolkového daňového poriadku (BAO).

Okrem toho možno ako prevádzkové náklady odpočítať iba tieto výdavky:

- Výdavky na nákup tovarov, surovín, polotovarov, pomocných materiálov a prísad, ktoré sa podľa svojej povahy a účelu zapisujú alebo by sa mali zapisovať do knihy vstupov.
- Výdavky na mzdy (vrátane vedľajších mzdových nákladov) a cudzie mzdy, pokiaľ tieto priamo vstupujú do služieb, ktoré tvoria predmet podnikania.

Použitie paušálnych výdavkov je podmienené tým, že:

1. Neexistuje povinnosť viesť účtovníctvo (je teda určené pre malých podnikateľov a mikropodnikateľov)
2. Obraty Spolkového daňového poriadku v predchádzajúcom hospodárskom roku neprekročili **220 000 EUR**.
3. Daňové priznanie dokazuje, že daňovník využíva paušálnu sadzbu

Ak daňovník prejde zo systému uplatňovania paušálnych výdavkov (v rakúskom práve známom aj ako zisťovanie prevádzkových nákladov pomocou priemernej sadzby) na uplatňovanie prevádzkových nákladov podľa všeobecných predpisov (výnosy mínus náklady), opätovné použitie paušálnych nákladov (priemernej sadzby) je možné najskôr po uplynutí piatich hospodárskych rokov.

3.5.1.2 Paušálna daň pre malé podniky

Od roku 2020 môžu majitelia malých podnikov určiť svoju daňovú povinnosť aj na základe paušálnej sadzby.

Podmienky pre paušálne náklady malých podnikateľov:

- Paušálne určenie je možné uplatniť, ak sa na podnikateľa vzťahuje oslobodenie od DPH pre malé podniky (obraty do 35 000 eur, od roku 2023 zvýšené na 40 000 eur v dôsledku inflácie).
- Paušálne určenie je možné aj v prípade, ak oslobodenie od DPH nie je uplatniteľné z dôvodu:
    - príjmov, ktoré nie sú zahrnuté v paušálnom určení (napr. príjmy z prenájmu), alebo
    - dobrovoľného vzdania sa oslobodenia od DPH.

Výška paušálnych nákladov:

- **45 %** z príjmov z podnikateľskej činnosti, maximálne **18 900 eur**.
- **20 %** z príjmov z činnosti služieb, maximálne **8 400 eur**.
- Rozhodnutie, či je podnik považovaný za poskytovateľa služieb, je definované v nariadení Ministerstva financií.

Výpočet zisku:

Zisk sa určuje ako rozdiel medzi:

- príjmami z podnikania (bez DPH),
- paušálne určenými nákladmi (45 % alebo 20 %), a
- povinnými príspevkami na sociálne zabezpečenie.

Cestovné náklady a náklady na dopravu (ak je poskytnutá náhrada v rovnakej výške) sú zahrnuté, pričom znižujú základ pre paušálne náklady.

Dodatočné možnosti od roku 2022:

- Uplatnenie paušálnych nákladov na pracovný priestor.
- 50 % nákladov na neprenosnú týždennú, mesačnú alebo ročnú cestovnú kartu hromadnej dopravy, ak sa využíva aj na pracovné účely.

Obmedzenia:
Ďalšie náklady alebo výbery nie sú zohľadniteľné.

Ak sa podnikateľ dobrovoľne rozhodne pre inú formu určenia zisku, návrat k paušálnemu systému je možný až po troch hospodárskych rokoch (tzv. ochranná lehota).

3.5.1.3 Odvetvová paušálna daň z príjmu

Na výpočet prevádzkových výdavkov pre živnostníkov, ktorí nevedú účtovníctvo sú stanovené odvetvovo špecifické percentá. Pre 54 profesií (vrátane príbuzných odborov) sú určené individuálne priemerné sadzby, ktoré uvádzame v Tabuľke:

Tab. č. 12: **Špecifické percentá v Rakúsku**

Por. č.	Názov profesie	Číslo
1	Ortopedický personál a pomocný personál	9,5
2	Pekár	11,5
3	Viazači, výrobcovia košov a nábytku	8,8
4	Kníhtlačiari, výrobcovia kartónových výrobkov, etikiet a kaziet	8,7
5	Mechanik kancelárskych strojov	14,3
6	Výrobcovia kief a štetcov, výrobcovia hrebienkov a vlasových doplnkov	10,2
7	Chemickí čističi	17,2
8	Strechári	10,8
9	Výrobcovia dámskych odevov	8,9
10	Sústružníci a sochári dreva	11,1
11	Elektrikári	8,5
12	Elektromechanici	12,5
13	Mäsiari	5,2
14	Obkladači	8,3
15	Fotografi	14,4
16	Kaderníci	9,2
17	Pedikérky, kozmetičky a masérky	14,3
18	Záhradníci a kvetinári	9,7
19	Inštalatéri plynu a vody	10,2

20	Výrobcovia konzervovanej zeleniny	13,3
21	Kožušníci	12,8
22	Sklári	17,7
23	Grafický priemysel	11,0
24	Výroba výrobkov z hliny a keramiky	12,2
25	Výrobcovia pánskych odevov	7,5
26	Výrobcovia klobúkov, modistky a výrobcovia dáždnikov	7,1
27	Spracovatelia plastov	12,4
28	Mechanici motorových vozidiel	16,2
29	Kožušníci a výrobcovia rukavíc (garbiari)	9,0
30	Výrobcovia kožených výrobkov, výrobcovia umelej kože	10,6
31	Maliari, maliari a lakovači	11,9
32	Výrobcovia korzetov a spodnej bielizne	8,3
33	Mlynári	10,1
34	Spoločnosti na čistenie mincí	20,7
35	Výrobcovia hudobných nástrojov	10,8
36	Mechanici šijacích strojov a bicyklov	9,1
37	Optici	10,8
38	Ortopedickí obuvníci	9,7
39	Rádiomechanici	10,0
40	Obuvníci	7,6
41	Výrobcovia sediel	7,6
42	Kováči, zámočníci a výrobcovia poľnohospodárskych strojov	16,0
43	Inštalatéri	13,0
44	Kamenári	13,0
45	Vyšívači, pletači, tkáči a lanári	14,1
46	Tapetári	7,6
47	Tesári	10,4
48	Hodinári	12,0
49	Karosári	8,8
50	Pranie a čistiace práce	16,7
51	Tesári	10,7
52	Cukrári	8,0
53	Zubní technici	11,0

Zdroj: https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004643

Výpočet výdavkov:

Niektorí živnostníci môžu svoje výdavky vypočítať ako percento z čistého obratu podľa stanovených priemerných sadzieb. Okrem týchto sadzieb je možné zohľadniť nasledujúce výdavky:

- **Nákup materiálu:** nákup tovaru, surovín, pomocných materiálov, polotovarov a prísad (podľa knihy príjmu tovaru).
- **Mzdové náklady:** náklady na mzdy (podľa mzdového účtu), príspevky zamestnávateľa na zákonné sociálne poistenie, príspevky na podporu bývania, príspevky na fond rodinných prídavkov.
- **Externé mzdy:** ak priamo súvisia s remeselnou činnosťou.
- **Odpisy:** bežné odpisy, ich špeciálne formy a odpisy drobného majetku.
- **Daňové oslobodenia:** týkajúce sa presunu tichých rezerv a nárokov na odstupné.
- **Prevádzkové náklady:** výdavky na nájomné alebo prenájom, energiu, kúrenie, poštové služby a telefón.

- **Odvedená DPH:** okrem DPH z vlastnej spotreby a predplatená DPH na aktivačné náklady.
- **Príspevky na povinné poistenie:** zákonné zdravotné, úrazové a dôchodkové poistenie, príspevky na zákonné poistenie v nezamestnanosti.
- **Základná nezdaniteľná suma:** v rámci odpočtu zisku.

Tento systém uľahčuje výpočet výdavkov a podporuje administratívne jednoduchšie riešenie pre malých podnikateľov.

V prípade zmiešaných spoločností (napr. Elektrickí inštalatéri, elektromechanika) sa má použiť priemerná sadzba pre tie odvetvia priemyslu, ktorých podiel na predaji prevažuje. Ak je predaj primerane oddelený, podnikateľ je oprávnený použiť priemernú sadzbu stanovenú pre jednotlivé priemyselné odvetvia. Ak sa okrem obchodu patriaceho do odvetvia priemyslu vykonáva aj obchod, ktorý nie je v ňom uvedený, priemerná sadzba sa uplatňuje iba na predaj z uvedeného obchodu.[31]

3.6 Belgicko a paušálne výdavky

Odpočítateľné výdavky ako prediktívny systém zdanenia sú funkčné tiež v Belgicku. Samostatne zárobkovo činná osoba platí dane zo zisku, nie z nákladov, ktoré vznikajú pri realizácii tohto zisku. Preto si môžete svoje profesijné náklady odpočítať od ročného obratu. Dane sa platia zo zvyšnej sumy.

Odpočítateľná položka predstavuje približne polovicu z nákladov. Príklad uvedený serverom Xerius:

Podnikateľ predáva sendviče za 5 eur. Vznikajú mu náklady: chlieb, nátierky, baliaci papier. Zisk sa dá vypočítať ako rozdiel nákladov a predajnej ceny. Výsledkom je suma, ktorú musí nahlásiť úradom na zdanenie. No nie sú to len tieto náklady, ktoré podnikateľ platí. Ďalej ide napríklad o: inzerciu, telefón, internet, voda, plyn, elektrina. Podnikateľ v Belgicku môže odpočítať tiež iba náklady podobne ako na Slovensku. Ide o náklady súvisiace s podnikaním.

Paušálne náklady zjednodušujú tento režim. Podnikateľ – samostatne zárobkovo činná osoba môže odpočítať určité percento zo svojho obratu, ponížené o poistné na sociálne poistenie. Ak dosiahne zisk samostatne zárobkovo činná osoba, toto percento je 30 % (pri meniacej sa maximálnej sume), pri slobodných povolaniach je to od 3 % do 28,70 % v závislosti od výšky príjmov.[32]

3.7 Paušálne výdavky v Holandsku

Holandský systém paušálnych výdavkov zvýhodňuje živnostenské podnikanie. V Holandsku existuje systém odpočtov z daní, ktorý podnikateľom umožňuje odpočítať si určité fixné sumy namiesto preukazovania skutočných výdavkov:

1. Živnostníci (Zelfstandigenaftrek) si môžu odčítať fixnú sumu z ročných hrubých ziskov. Kvalifikujú sa na tento systém holandskí občania.

[31] Unternehmensservice Portal Pauschalierung, dostupné: https://www.usp.gv.at/themen/steuern-finanzen/steuerliche-gewinnermittlung/pauschalierung-ueberblick.html a Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Einkommensteuergesetz 1988, Fassung vom 27.02.2025, dostupné: https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004570

[32] Xerius Aftrekbare beroepskosten voor zelfstandigen, dostupné: https://www.xerius.be/nl-be/zelfstandig-worden/je-voorbereiding/aftrekbare-kosten

Suma stanovená na rok 2025 je 2 470 €. Suma, ktorú je možné si odpočítať nesmie byť vyššia ako zisk. Dodatočné úľavy platia pre podnikateľov, ktorí dosiahli štátny dôchodkový vek. [33] Podnikateľ musí spĺňať:

- Byť registrovaný na daň z príjmu
- Časové kritérium.

Ak je zároveň poberateľom starobného dôchodku, môže odpočítať 50 % zo sumy.

2. Startersaftrek (Odpočet pre začínajúceho podnikateľa). Odpočet začínajúceho podnikateľa je 2 123 eur. Platí pre tých, ktorí získajú nárok na odpočet Zelfstandigenaftrek. Neplatí tu ani obmedzenie zisku a možno odpočítať aj vyššiu sumu ako je zisk. Podmienky na odpočet začínajúceho podnikateľa sú:
    - Môže získať už spomenutý Zelfstandigenaftrek odpočet
    - Za posledných 5 nebol každý rok podnikateľom pre účely dane z príjmu
    - V posledných 5 rokoch využil odpočet pre podnikateľov (Zelfstandigenaftrek) maximálne dva krát.
    - Ďalšie podmienky týkajúce sa účasti v iných kapitálových spoločnostiach[34]

Snahy holandskej vlády sú badateľné v znižovaní sumy, ktorú je postupne možné odpočítať zo zisku. V roku 2023 bolo možné formou Zelfstandigenaftrek možné odpočítať 5 030 eur, v roku 2025 je to len spomenutých 2470 eur. Výška odpočtu zároveň nesmie presiahnuť 37,48 % zisku[35].

3.8 Režim paušálnej dane v Taliansku

Režim paušálnej dane je platný v Taliansku. Taliansko ponúka niekoľko možností rôznych daňových režimov: bežné, zjednodušené, paušálne. Pre tých podnikateľov, ktorí ale spĺňajú podmienky registrácie na DPH pred zavedením režimu paušálnej dane a spĺňajú špecifické požiadavky je stále k dispozícii tzv. minimálna daň, ktorej sa budeme venovať tiež.

Paušálny režim je určený pre fyzické osoby – podnikateľov alebo niektoré typy slobodných povolaní – umelecké a profesijné činnosti. Talianska vláda predstavila tento režim od roku 2015. Tým zároveň anulovala predchádzajúce daňové režimy: „nový režim obchodných aktivít“, „zvýhodnený daňový režim platný od 1.1. 2012“ a zjednodušený účtovný režim. Paušálny daňový režim slúži na zjednodušenie fiškálnej a administratívnej záťaže pre podnikateľov s nízkou dosiahnutou hranicou tržieb.

Hlavným rysom paušálneho daňového režimu je použitie náhradnej dane (nahrádza osobnú daň z príjmu, regionálny a obecný príplatok, regionálne obchodné dane) pevnou sadzbou 15 %, ktorá počas prvých 5 rokov vo vymedzených prípadoch klesne na 5 %:

- Daňovník v predchádzajúcich troch rokoch nevykonával žiadnu umeleckú, profesijnú alebo obchodnú činnosť a to ani v prípadoch pridruženej formy alebo rodinnej firmy
- Podnikateľská činnosť nepredstavuje iba pokračovanie inej podnikateľskej činnosti

[33] Netherlands Enterprise Agency, Private business ownership allowance, dostupné: https://business.gov.nl/subsidy/private-business-ownership-allowance/

[34] Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Startersaftrek, dostupné: https://ondernemersplein.kvk.nl/startersaftrek/

[35] Belastingdienst (2025) Zelfstandigenaftrek 2025, dostupné: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/inkomstenbelasting/veranderingen-inkomstenbelasting-2025/ondernemersaftrek-2025/zelfstandigenaftrek-2025

- Ak podnikateľská činnosť vykonávaná skôr iným daňovníkom pokračuje, čiastka súvisiaca príjmami a odmeny zaznamenaná v zdaňovacom období predchádzajúcom tomu, v ktorom bola výplata uznaná, neprekračuje limit, ktorý umožňuje prístup k paušálnemu režimu zdanenia.

Určená je tiež maximálna výška tržieb, ktorá je maximálne 85 000 eur (zvýšená zo 65 000 v roku 2023). Pri viacerých činnostiach je potrebné zvážiť súčet príjmov a kompenzácií poskytnutých talianskym štátom. Pri prekročení príjmov 85 000 je daňovník vylúčený zo systému v nasledujúcom roku, pri prekročení sumy 100 000 je vylúčený z programu paušálneho zdanenia hneď.

Výnimka z uplatňovania DPH: Podniky zahrnuté v tejto schéme sú oslobodené od uplatňovania DPH (neplatcovia).

Okrem daní z príjmu musia podniky platiť aj príspevky na sociálne zabezpečenie, ako v hocijakom inom daňovom režime. Ak ide o výplatu príspevkov v režime paušálneho zdanenia, existujú tri kategórie, ktoré je potrebné zvážiť pri platbe dane:

- Daňoví poplatníci registrovaní pre INPS (talianska obdoba Sociálnej poisťovne): Týka sa tých SZČO, ktorí nie sú súčasťou konkrétnych profesijných kategórií. Patria medzi nich napríklad voľné živnosti, ktoré nie sú členmi komôr a združení. V takomto prípade sa musí daňovník registrovať pre platenie sociálneho zabezpečenia samostatne vo výške 26,23 % aplikovaný na zdaniteľný príjem.
- Remeselníci alebo predajcovia: Podniky spadajúce do tejto kategórie musia v roku 2023 platiť pevnú výšku príspevku nezávislú na výške obratu a zároveň druhú časť pozostávajúcu z variabilného príspevku. Ak príjem na zdanenie prekročí 17 504 eur, remeselníci zaplatia 24 a obchodníci 24,48 % naviac z tejto sumy. Daňovníci v tejto kategórii však môžu zároveň získať z 35 % zníženia príspevkov na sociálne zabezpečenie. Toto zníženie nie je automatické a daňový poplatník musí predložiť príslušné žiadosti správcovi sociálneho zabezpečenia.
- Členovia profesijnej organizácie: platia príspevky na sociálne zabezpečenie podľa predpisov príslušného fondu sociálneho zabezpečenia.

Taliansky systém je špecifický úlohou odborov a profesijných organizácii v ňom.

Do systému paušálneho zdanenia naopak nemôžu vstúpiť:

- Fyzické osoby, ktoré používajú osobitné systémy DPH.
- Nerezidenti, mimo občanov EÚ/EHP a ktorí v Taliansku realizujú najmenej 75 % príjmov.
- Developeri zaoberajúci sa predajom budov, stavebnými pozemkami ale tiež predajcovia dopravných prostriedkov.
- Podnikatelia podnikateľských činností alebo slobodných povolaní, ktorí sú zároveň členmi profesijných združení, rodinných podnikov alebo ktorí priamo, či nepriamo kontrolujú spoločnosti s ručeným obmedzením alebo sú zároveň prevádzkovateľmi hospodárskych aktivít v iných, vymedzených subjektoch (to znamená, že tento režim je skutočne určený živnostníkom, ktorí vykonávajú najmä svoje povolanie).
- Fyzické osoby, ktoré sú zároveň v zamestnaneckom pomere.
- Od roku 2025 sa špecifikovalo, že súčasťou nemôže byť ani zamestnanec, ktorý získal zo zamestnania za rok 35 000 eur, s výnimkou, ak pracovný pomer v predchádzajúcom roku skončil (ale zase za predpokladu, že nedošlo k prechodu zamestnanca na dôchodok alebo na iný pracovný pomer – teda založil si novú živnosť, pričom skončil v zamestnaní).

Príklad:

V paušálnom daňovom režime nie je možné odpočítať jednotlivé výdavky na výpočet základu dane. Odpočet výdavkov je fixný a stanovený zákonom podľa predom určenej tabuľky a koeficientu.

Predstavme si preto podnik, ktorý prevádzkuje stravovaciu činnosť. Jeho ročné príjmy predstavujú 55 000 tisíc eur a rozhodol sa uplatniť si režim paušálneho zdanenia v Taliansku.

Zdaniteľný príjem sa vypočíta ako: 55 000 * 40 % (koeficient ziskovosti odvetvia) = 22 000. Od tohto príjmu sa odpočítajú povinné odvody, v tomto prípade 5 800 eur. 22 200 – 5 800 = 17 400 eur. Pre paušálnu daň je stanovená sadzba 15 %, ak nie je určená inak (ako sme už písali vyššie, pri istých podmienkach môže byť dokonca len 5 %). Daň predstavuje 2 610 eur. Efektívne zdanenie predstavuje 4,75 %, čo znamená relatívne výnimočne nízku daň z príjmu uplatnenú na tento typ podnikania. [36]

Minimálna daň (paušálna daň) v Taliansku

Okrem tohto režimu paušálneho zdanenia v Taliansku stále pre niektorých podnikateľov dobieha starší režim zdaňovania tzv. minimálna daň. Táto daň bola predstavená v roku 2007 a následne prehodnotená v roku 2011 a definitívne zrušená v roku 2016, napriek tomu sa však niektorých daňovníkov stále dotýka. Daňová sadzba bola stanovená na 5 %, s cieľom podpory nových podnikateľských sektorov, startupov, živnostníkov a mladých podnikateľov, zníženie administratívneho zaťaženia a daňového zaťaženia. Dnes nie je možnosť vstúpiť do tohto daňového režimu, ale tí, ktorým bolo pridelené DIČ pred rokom 2015 a splnili konkrétne podmienky, z ktorých najdôležitejšie boli:

- Ľudia mladší ako 35 rokov boli povinní zmeniť režim zdanenia po dosiahnutí 35 rokov.
- U osôb starších 35 rokov mal minimálny daňový režim maximálnu dobu trvania 5 rokov.

Využívajú ho stále ľudia, ktorí do daňového režimu vstúpili pred rokom 2016 a doposiaľ nedosiahli 35 rokov. Ďalšie predpoklady za akých ho môžu využívať spočívajú v tom, že:

- Celkový ročný príjem nesmie presiahnuť 30 tisíc eur.
- V ostatných troch rokoch prevádzky nesmeli nakúpiť tovary dlhodobej spotreby (hnuteľný majetok), ktorého hodnota presahuje 15 000 eur.
- Tí, ktorí mali viac ako 35 rokov boli schopní režim využívať 5 rokov, čo znamená, že dnes by sa v systéme minimálnej dane ľudia starší 35 rokov už nemali nachádzať.
- Podnikateľ nesmie zamestnávať zamestnancov.

Rozdiely medzi režimom minimálnej dane a paušálnym zdanením:

- Minimálny daňový režim mal sadzbu dane stanovenú na 5 %, pričom režim paušálnej dane uplatňuje 5 % daňovú sadzbu iba pre určité prípady a na obmedzenú dobu 5 rokov po začatí podnikania.
- Režim minimálnej dane mal horný limit obratu nastavený na 30 000 eur, pričom režim paušálnej dane má tento obrat stanovený až na 85 000 eur.
- Minimálna daň má maximálnu výdavkovú hranicu na kapitálové výdavky podnikateľa vo výške 15 000, v režime paušálnych sadzieb toto obmedzenie bolo eliminované.

[36] Spracované podľa Fisco e tasse, Regime forfettario 2025: tutte le regole, dostupné: https://www.fiscoetasse.com/approfondimenti/15066-regime-forfettario-2025-tutte-le-regole.html a CodiceAteco.It, Cos'è il codice Ateco, dostupné: https://codiceateco.it/codice-ateco#google_vignette a Stripe Regime Forfettario in Italy: What it is and how it works, dostupné: https://stripe.com/en-sk/resources/more/what-is-the-regime-forfettario

- Minimálny daňový režim umožňuje odpočítanie výdavkov, zatiaľ čo v paušálnom režime je suma fixovaná a nahradená tabuľkou (tzv. tabuľka ATECO).
- V prípade minimálnej dane bolo možné používať zamestnancov, v režime paušálnej dane je to obmedzené do výšky príjmu zamestnanca 20 000. Režim paušálnych výdavkov je vyslovene určený najmä samostatným podnikateľom, nie zamestnávateľom. [37]

3.9 Zjednodušený daňový režim v Lotyšsku

Zjednodušený daňový režim pre živnostníkov má zavedené Lotyšsko. Živnostník v Lotyšskej republike má dve možnosti platenia daní.

Podľa platenia daní vo všeobecnom režime odvádza živnostník daň z príjmu fyzických osôb a povinné odvody na sociálne poistenie. Platby podliehajú rovnakým predpisom ako príjem z plateného zamestnania. Daň z príjmu je progresívna od 20 % do 31 % z príjmu získaného počas roka. Aj keď je príjem z hospodárskej činnosti nízky alebo žiadny, povinná minimálna daň z príjmu je stanovená na 50 eur. Samostatne zárobkovo činná osoba v prípade všeobecného platenia daní vedie účtovnú evidenciu, aby poskytovala informácie o svojich príjmoch a výdavkoch, ktoré súvisia s ekonomickou činnosťou. V prípade ak je živnostník aj zamestnancom, zohľadňuje všetky príjmy počas roka. Uplatniť si tiež môže nezdaniteľnú časť základu dane. Okrem daní platí aj odvody vo výške 31,07 %. V súčasnosti je platná požiadavka, že to musí byť minimálne 500 eur mesačne, aj keď je skutočný príjem nižší.

Príklad:

Predpokladajme, že mesačný príjem samostatne zárobkovo činnej osoby je v priemere 1 200 EUR, potom ročný príjem je 14 400 EUR, čo nepresahuje minimálnu hranicu dane z príjmov, od ktorej sa uplatňuje sadzba 23 %. Sadzba PIT bude teda 20 %. V tomto prípade môže živnostník uplatniť aj obe možnosti platby sociálnych odvodov. V tabuľkách porovnávame obe alternatívy.

Tab. č. 13: **Možnosť 1 – Sociálne poistenie z celej sumy**

Sociálne zabezpečenie 31,07 %	PIT 20 %
372,84 €	165,43 €
	Spolu: 538,27 EUR

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tab. č. 14: **Možnosť 2 –z minimálneho základu**

Sociálne zabezpečenie 31,07 %	Príspevky na dôchodkové poistenie	PIT 20 %
155,35 €	70,00 €	225,35 €
		Spolu: 420,28 EUR

Zdroj: Vlastné spracovanie

Okrem tohto režimu existuje aj daňový režim pre mikropodniky.

Ten kombinuje znaky paušálnych výdavkov a paušálnej dane. Pre podnikateľov je určený režim mikropodnikovej dane, ktorý je kombináciou dane z príjmu a sociálnych odvodov.

Určená je pre samostatne zárobkovo činné osoby. Výška sadzby mikropodnikovej dane je určená paušálne vo výške 25 % bez ohľadu na ročný obrat podnikov. Treba v tejto súvislosti podotknúť, že Lotyšsko má zavedený progresívny systém zdaňovania, preto môže byť tento

[37] The Italian minimum tax regime: What it is and how it works, dostupné: https://stripe.com/en-sk/resources/more/minimum-regime-italy

režim pre niektorých podnikateľov výhodný. V rámci všeobecného režimu by sa pre podnikateľa uplatnil režim progresívneho zdanenia.

Povinnosťou podnikateľa je, aby sa zaregistroval na miestnej finančnej správe. Status platiteľa mikropodnikovej dane nie je možné získať automaticky. Podnik nesmie byť zároveň platiteľom DPH, v takom prípade je z režimu dane vylúčený. Keďže v Lotyšsku je zavedená minimálna povinnosť obratu pri registrácii na platcu DPH, podobne ako je tomu na Slovensku, je zároveň limitovaná aj hranica obratu na registráciu platcu mikropodnikovej dane.

Výška mikropodnikovej dane je stanovená nasledovne:

- 25 % pre obrat do 25 000 ročne
- 40 % pre obrat nad 40 000 ročne

Táto daň už zahŕňa aj sociálne poistenie, ide teda o celkovú platbu, ktorú si živnostník voči štátu splní.[38]

Od roku 2021 môže minimálnu daň za seba platiť len majiteľ spoločnosti, pričom za každého zamestnanca musí platiť daň z príjmu a sociálne odvody podľa všeobecného postupu, čo znamená, že zamestnanci mikropodnikov sú sociálne poistení. Nová právna úprava neobmedzuje počet zamestnancov, ktorí môžu byť zamestnaní v mikropodniku. Ako sme spomínali výšku, tak aj uplatnenie režimu je možné len vtedy ak ročný obrat hospodárskeho subjektu nepresiahne 40 000 eur. Zaplatená daň sa delí v pomere 20/80, čo znamená, že 20 % sa odvedie finančnej správe a 80 % sa pripíše do osobitného rozpočtu lotyšskej sociálnej poisťovne na účely sociálneho poistenia mikropodnikateľa.

Príklad:
Vedúci spoločnosti za seba neplatí sociálne odvody a daň z príjmu fyzických osôb ako samostatné platby, ale platí celkovú sumu prostredníctvom zdanenia mikropodnikov. Ak predpokladáme, že mesačný príjem je 1200 EUR, tak ročný obrat spoločnosti je 14 400 EUR, čo je menej ako 25 000 EUR, čo znamená, že daňová sadzba je 25% daň z príjmu. Potom budete je daň z mikropodnikania 1200 x 25 % = 300 EUR z mesačnej zarobenej sumy. Ako vidno tento režim je výhodnejší ako všeobecný režim zdaňovania.

Platba patentovej (paušálnej) dane

Ďalším možným daňovým režimom pre podnikateľa je platenie zníženého poplatku za licenciu. Podstata poplatku spočíva v tom, že osoba vykonávajúca hospodársku činnosť odvádza pevnú sumu peňazí do štátneho rozpočtu a môže pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti bez potreby vedenia účtovníctva. To znamená, že výberom tohto režimu podnikateľ nevedie účtovnú evidenciu ani v sústave jednoduchého účtovníctva. Patentový poplatok môže zaplatiť raz za rok alebo raz za pol roka. Ročný príspevok do rozpočtu je 17 eur, polročná platba je 9 eur.

Hospodárske subjekty, ktoré si zvolia tento režim, neplatia príspevky na sociálne zabezpečenie. Tento režim však nemožno aplikovať na všetky osoby, ale len na dôchodcov a osoby so zdravotným postihnutím prvej a druhej skupiny, ktorí nie sú nikde inde evidovaní ako zamestnanci. Treba tiež poznamenať, že osoba nemôže byť zároveň platiteľom dane z mikropodnikania a zároveň vykonávateľom ekonomickej činnosti, ktorá platí daň podľa všeobecného postupu a súčasne využíva režim patentových poplatkov. Ak príjem z takejto činnosti v predchádzajúcom vykazovanom roku nepresiahol 3 000 eur, takýto obrat sa plánuje aj v nasledujúcom vykazovanom roku.

[38] Dārziņa L. Saimnieciskās darbības veicēja nodokļu režīmi, dostupné: https://lvportals.lv/skaidrojumi/339899-saimnieciskas-darbibas-veiceja-nodoklu-rezimi-2022

Režim znížených patentových poplatkov je možnosťou pre ľudí, ktorí pôsobia vo viacerých odvetviach, najmä v odvetviach súvisiacich s remeslami a súkromnými službami. Medzi takéto odvetvia patria:

- Poskytovatelia služieb v oblasti výroby a opravy kože a textilu, odevov a obuvi;
- opravy hodiniek a zámkov a iní poskytovatelia podobných služieb pre domácnosť;
- remeselníci;
- kvetinárstva;
- poskytovatelia súkromných služieb pre domácnosť a služieb domácej starostlivosti.

Neregistrovaná hospodárska činnosť

Možnosť neregistrovanej hospodárskej činnosti majú v Lotyšsku takí jednotlivci, ktorí vykonávajú hospodársku činnosť ale zároveň nie sú podnikateľmi. Ide o presne vymedzené prípady ako je napríklad prenájom nehnuteľného majetku, prenájom hnuteľného majetku, či prenájom pôdy a prírodných zdrojov. Pri takomto type hospodárskej činnosti nie je možné odpočítať výdavky ale na tento ročný príjem sa uplatňuje 10 % sadzba dane z príjmu fyzických osôb. [39]

3.10 Odpočítateľné výdavky v Litve

Povinnosti živnostníkov v Litovskej republike voči štátu zahŕňajú povinnosť platiť štyri typy poplatkov:

- Daň z príjmu.
- Povinné zdravotné poistenie.
- Povinné sociálne poistenie.
- Registrovať sa na platcu DPH v závislosti od sumy obratu, nákupu tovarov zo štátov EU alebo poskytovania služieb pre zahraničné platformy (napr. Booking, Uber, Airbnb).

Výpočet dane z príjmu je veľmi jednoduchý a odvíja sa od výšky príjmu. Do sumy 20 000 eur je daňová sadzba 5 %, pri sume nad 20 000 sa daňová sadzba postupne zvyšuje až k stropu 15 %. [40] Keďže výpočet zdaniteľného príjmu je najviac komplikovanou časťou najmä pre daňovníkov s nízkymi nákladmi, aj Litva uplatňuje systém paušálnych výdavkov, ktoré je možné si odpočítať.

Existujú dva spôsoby, ako odpočítať výdavky z príjmu pochádzajúceho zo samostatnej zárobkovej činnosti na základe živnostenského oprávnenia:

- Odpočítať skutočne vynaložené a zdokumentované výdavky.
- Odpočítať 30 % vytvoreného príjmu (paušálne výdavky, bez potreby záznamov príjmov a výdavkov).

Neplatí, že všetky výdavky, ktoré majú podložené doklady je možné odpočítať z príjmu zo samostatnej zárobkovej činnosti. Identifikované sú tri druhy výdavkov, ktoré sú povolené na odpočet:

[39] Spracované podľa: BDO Lotyšsko Saimnieciskās darbības alternatīvie nodokļu režīmi, dostupné: https://www-bdo-lv.translate.goog/lv-lv/publikacijas/featured-insights/saimnieciskas-darbibas-alternativie-nodoklu-rezimi?_x_tr_sl=lv&_x_tr_tl=sk&_x_tr_hl=sk&_x_tr_pto=sc a Dārziņa L. Saimnieciskās darbības veicēja nodokļu režīmi, dostupné: https://lvportals.lv/skaidrojumi/339899-saimnieciskas-darbibas-veiceja-nodoklu-rezimi-2022

[40] VMI (2024) Taxes for persons self-employed under an individual activity certificate, dostupné: https://www.vmi.lt/evmi/en/kokius-mokes%C4%8Dius-reikia-mok%C4%97ti-

- Plne odpočítateľné výdavky.
- Čiastočne odpočítateľné výdavky.
- Výdavky, ktorých odpočet je zakázaný.

Paušálne výdavky v Litve prešli v ostatných rokoch výraznými zmenami. Sumarizuje ich nasledujúca tabuľka

Tab. č. 15: **Paušálne výdavky v Litve a zmeny**

Obdobie	Pravidlo
2019 a neskôr	Ak osoba vykonáva viacero rôznych druhov samostatnej zárobkovej činnosti (vrátane poľnohospodárskej činnosti, ak je platiteľom DPH): • Oprávnené odpočítateľné výdavky sú spoločne odpočítané od všetkých príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti, t. j. osoba si môže uplatniť odpočítateľné výdavky zo súčtu všetkých získaných (zarobených) príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti. • Pre oprávnené odpočítateľné výdavky si môže vybrať iba jeden spôsob uplatnenia výdavkov (buď skutočne vynaložené náklady, alebo sumu rovnajúcu sa 30 % z dosiahnutých (zarobených) príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti). Pri výpočte dane z príjmu za rok 2019 a nasledujúce daňové obdobia sa príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti vykonávanej na základe osvedčenia o podnikaní (alebo viacerých činností, ak osvedčenie pokrýva viacero činností) a príjmy z poľnohospodárskej činnosti sčítavajú, pričom oprávnené odpočítateľné výdavky sa priraďujú ku všetkým získaným (zarobeným) príjmom osoby zo samostatnej zárobkovej činnosti. Pri výpočte splatnej dane z príjmu za rok 2019 a nasledujúce daňové obdobia môžu byť príjmy z poľnohospodárskej činnosti použité na pokrytie strát z predchádzajúcich daňových období, a to tak z tejto činnosti, ako aj z inej samostatnej zárobkovej činnosti vykonávanej na základe osvedčenia o podnikaní.
2018	Ak osoba vykonáva viacero rôznych druhov samostatnej zárobkovej činnosti: • Oprávnené odpočítateľné výdavky spojené s dosiahnutím príjmov z tejto činnosti sa odpočítavajú spoločne zo všetkých druhov príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti, t. j. osoba si môže uplatniť odpočítateľné výdavky zo súčtu všetkých získaných (zarobených) príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti. • Pre oprávnené odpočítateľné výdavky si môže zvoliť iba jeden spôsob uplatnenia výdavkov (buď skutočne vynaložené náklady, alebo sumu rovnajúcu sa 30 % z dosiahnutých (zarobených) príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti). V daňovom období roku 2018 mohli byť oprávnené odpočítateľné výdavky spojené s dosiahnutím (zarobením) príjmov z individuálnej

	poľnohospodárskej činnosti odpočítané iba z príjmov z tohto druhu činnosti. V daňovom období roku 2018 si osoby vykonávajúce samostatnú zárobkovú činnosť mohli nahromadenými daňovými stratami pokryť príjmy zo všetkých druhov vykonávanej samostatnej zárobkovej činnosti, okrem zdaniteľných príjmov z poľnohospodárskej činnosti dosiahnutých (zarobených) v daňovom období roku 2018, ktoré mohli byť v tomto období kompenzované iba predchádzajúcimi stratami z tejto činnosti.
2017	Pri vykonávaní viacerých rôznych druhov samostatnej zárobkovej činnosti môžu byť daňové straty vzniknuté z rôznych druhov činností kompenzované iba príjmami z tej istej činnosti, z ktorej tieto straty vznikli.

Zdroj: https://www.vmi.lt/evmi/en/leid%C5%BEiami-/-neleid%C5%BEiami-atskaitymai1#kokia-tvarka-galima-pripa%C5%BEinti-individualios-veiklos-leid%C5%BEiamais-atskaitymais-gyventojo-individualios-veiklos-pajamoms-u%C5%BEdirbti-patirtas-i%C5%A1laidas

Keď sa príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti uznávajú podľa princípu hotovostného účtovníctva, suma povolených odpočtov nemôže prekročiť príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti prijaté v danom daňovom období.

Keď sa príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti uznávajú podľa princípu akruálneho účtovníctva, ak vzniknú daňové straty (po odpočítaní nezdanených príjmov a povolených odpočtov z príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti), ich suma sa prenáša do ďalšieho daňového obdobia.[41]

3.11 Paušálne výdavky v Slovinsku

Daňovník v Slovinsku určuje daňový základ jedným z dvoch spôsobov:

- Na základe skutočných príjmov a výdavkov.
- Na základe skutočných príjmov ale paušálnych výdavkov.

V prípade určenia daňového základu na základe skutočných príjmov a paušálnych výdavkov podáva daňovník oznámenie daňovému úradu o tzv. paušalizácii. Toto oznámenie podáva už pri zápise do úradnej evidencie príslušného orgánu (napríklad pri zápise živnostníka do príslušného registra do ôsmich dní od zápisu).

Paušálne výdavky sú v Slovinsku upravené nasledovne:

1. Paušálny živnostník (normovaný s.p.) – zamestnaná jedna osoba na 9 mesiacov . alebo plne poistený živnostník (plný s.p.)

Od roku 2023 sa zdaňovanie paušálnych živnostníkov mierne zvýšilo a stalo sa komplexnejším. Pre lepšie vysvetlenie si pozrite tabuľku.

[41] VMI (2024) Deducting expenses from income sourced from self-employment under an individual activity certificate, dostupné: https://www.vmi.lt/evmi/en/kokias-i%C5%A1laidas-ir-kokia-tvarka-galite-atimti-i%C5%A1-individualios-veiklos-pajam%C5%B3-

Tab. č. 16: **Paušálne výdavky**

nad	do	Paušálne výdavky		
	50.000	80%		
50.000	100.000	40%	nad	50.000
100.000		0%	nad	100.000

Zdroj: https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev

Príklad výpočtu 1: Plný paušálny živnostník s 50 000 € príjmu

Ak od 50 000 € odpočítame 80 % paušálnych výdavkov, zostane nám daňový základ 10 000 €. Tento základ je zdanený 20 % sadzbou, čo znamená 2 000 € dane.

Príklad výpočtu 2: Plný paušálny živnostník s 70 000 € príjmu

Ak od prvých 50 000 € odpočítame 80 % paušálnych výdavkov, zostane nám daňový základ 10 000 €. Tento základ je zdanený 20 % sadzbou, čo znamená 2 000 € dane. Zostáva nám ešte 20 000 €. Na tento zvyšný príjem môžeme odpočítať 40 % paušálnych výdavkov, čo znamená, že nám zostane 12 000 €. Ak tieto 12 000 € zdaníme 20 % sadzbou, znamená to ďalších 2 400 € dane. Celková daňová povinnosť teda bude 4 400 €.

Plný paušálny živnostník môže zostať v tomto režime, pokiaľ neprekročí súčet 300 000 € príjmu v dvoch po sebe idúcich rokoch.

1. Popoludňový[42] paušálny živnostník

Pri popoludňovom živnostníkovi je zdaňovanie ešte o niečo komplexnejšie. Kľúčový údaj pre výšku dane je, či má popoludňový živnostník zamestnanú 1 osobu na minimálne 9 mesiacov v daňovom roku, alebo nie.

Tab. č. 17: **Popoludňový živnostník a jeho dane v Slovinsku**

Príjmy (€)	Zameraná osoba na 9 mesiacov	Zdanenie v roku 2022	Zdanenie v rokoch 2023 a 2024	Rozdiel
12 500	NIE	500	500	0
12 500	ÁNO	500	500	0
50 000	NIE	2 000	5 000	-3 000
50 000	ÁNO	2 000	2 000	0
100 000	NIE	/	/	/
100 000	ÁNO	4 000	8 000	-4 000

Zdroj: https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev

Nová daňová zmena teda najviac ovplyvňuje popoludňového paušálneho živnostníka, ktorý nemá zamestnaných žiadnych ľudí.

Tab. č. 18: **Príjmy a paušálne výdavky v Slovinsku**

Príjmy (€)	Paušálne výdavky (%)	Poznámka
do 12 500	80 %	
12 500 – 50 000	40 %	na sumu nad 12 500 €
nad 50 000	0 %	na sumu nad 50 000 €

Zdroj: https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev

[42] Tento terminus technicus je zavedený v Slovinskej republike na označenie živnostníka, ktorý pracuje prostredníctvom živnosti čiastočne, tzv. poobede alebo popoludní a počas dňa pracuje na štandardný pracovný pomer.

Príklad výpočtu 1: Popoludňový paušálny živnostník bez zamestnancov a s 10 000 € príjmu

Ak od 10 000 € odpočítame 80 % paušálnych výdavkov, zostane nám daňový základ 2 000 €. Tento základ je zdanený 20 % sadzbou, čo znamená 400 € dane.

Príklad výpočtu 2: Popoludňový paušálny živnostník so zamestnanou osobou na 9 mesiacov a 50 000 € príjmu

Ak od prvých 12 500 € odpočítame 80 % paušálnych výdavkov, zostane nám daňový základ 2 500 €. Tento základ je zdanený 20 % sadzbou, čo znamená 500 € dane. Zostáva nám ešte 37 500 €. Ak od tejto sumy odpočítame 40 % paušálnych výdavkov, zostane nám daňový základ 22 500 €. Tento základ je zdanený 20 % sadzbou, čo znamená 4 500 € dane. Celková daňová povinnosť teda bude 5 000 €.

Samostatní podnikatelia, ktorí uplatňujú paušálne výdavky, musia viesť obchodné knihy, pričom Ministerstvo financií predpisuje, ktoré evidencie je potrebné viesť. V tomto prípade nie je možné uplatniť daňové úľavy pre podnikanie, ako aj všeobecnú úľavu a ďalšie osobné daňové úľavy. V prípade paušálnych výdavkov sa daň platí aj vtedy, ak podnik vykáže viac výdavkov než skutočných príjmov (strata).

Ak je podnikateľ platiteľom DPH, musí na faktúrach uviesť sumu DPH v súlade s príslušnou sadzbou.

„Paušálni podnikatelia“ sú podľa Príslušného predpisu o obchodných knihách a iných daňových evidenciách pre fyzické osoby v Slovinskej republike povinní viesť nasledujúce evidencie na obchodné a daňové účely:

1. evidenciu vydaných účtovných dokladov,
2. evidenciu dlhodobého majetku, a
3. prípadne ďalšie evidencie, ak to vyžadujú špecifické predpisy týkajúce sa oblasti, v ktorej podnikajú.

Ak je „paušálny podnikateľ“ registrovaný pre DPH, okrem vyššie uvedených evidencií musí viesť aj všetky evidencie v súlade s predpismi týkajúcimi sa DPH. Predpis pri každej z týchto evidencií určuje minimálny rozsah údajov a formu, v akej musia paušálni podnikatelia evidencie viesť.

Daň z príjmu sa uplatňuje vo výške 20 %. Ak chce daňovník neskôr zmeniť spôsob určenia daňového základu, môže tak urobiť v rámci podania daňového priznania na nasledujúce zdaňovacie obdobie.

Do roku 2024 existovala možnosť paušálneho zdaňovania aj pre spoločnosti s ručeným obmedzením, od 1.1. 2024 sa táto možnosť upravila len pre živnostníkov.[43]

3.12 Paušálne výdavky v Chorvátsku

Možnosť využiť paušálne zdanenie existuje v Chorvátsku. Upravené je v Nariadení o paušálnom zdanení.[44]

[43] Mladi Podjedntik (2024) S.p. z normiranimi stroški (normiranci), dostupné: https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev

[44] Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, dostupné: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro2727

Paušálne zdaňované môžu byť samostatne zárobkovo činné osoby, ktorých činnosť je presne vymedzená:

- fyzická osoba, ktorá dostáva príjmy z vykonávania nezávislej činnosti remesiel v súlade s nariadeniami o remeslách a nezávislej činnosti poľnohospodárstva a lesníctva.
- Zároveň nie je daňovníkom dane z pridanej hodnoty.
- Ročný príjem nepresiahne 60 000 eur (v priebehu uplynulých rokov došlo k zásadnému navýšeniu tejto sumy a to aj vzhľadom na snahu zosúladenia so zákonom DPH).[45]

Daňovníkom je preto fyzická osoba, ktorá dosahuje príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti. Ročný paušálny príjem je určený nasledovne:

1. vo výške **1 695,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **11 300,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem do **11 300,00 eura**
2. vo výške **2 295,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **15 300,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **11 300,00 eura** do **15 300,00 eura**
3. 3.vo výške **2 985,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **19 900,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **15 300,00 eura** do **19 900,00 eura**
4. vo výške **4 590,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **30 600,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **19 900,00 eura** do **30 600,00 eura**
5. vo výške **6 000,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **40 000,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **30 600,00 eura** do **40 000,00 eura**
6. vo výške **7 500,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **50 000,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **40 000,00 eura** do **50 000,00 eura**
7. vo výške **9 000,00 eura**, čo je rozdiel medzi príjmom **60 000,00 eura** a daňovo uznateľnými výdavkami vo výške **85 %**, ak daňovník v zdaňovacom období dosiahne celkový ročný príjem nad **50 000,00 eura** do **60 000,00 eura**.

Ročný paušálny príjem predstavuje zároveň ročný daňový základ na určenie ročnej paušálnej dane. V prípade vzniku daňovej povinnosti (začiatok vykonávania samostatnej činnosti) alebo zániku daňovej povinnosti (ukončenie samostatnej zárobkovej činnosti alebo ukončenie podmienok na určenie príjmu a dane z príjmov v paušálnej výške) počas zdaňovacieho obdobia sa ročný paušálny príjem určuje pomerne k počtu mesiacov vykonávania činnosti. Príjmová trieda sa určuje tak, že z priemerného príjmu dosiahnutého počas zdaňovacieho obdobia, v ktorom sa činnosť vykonáva (celkový príjem vydelený počtom mesiacov vykonávania činnosti), sa určí ročný príjem vynásobením priemerného príjmu 12 mesiacmi. Rovnakým spôsobom sa paušálny príjem určuje aj pre registrované sezónne podnikanie.

Do počtu mesiacov vykonávania samostatnej činnosti sa započítava každý celý kalendárny mesiac, v ktorom daňovník vykonával samostatnú činnosť, a posledný mesiac bez ohľadu na počet dní vykonávania samostatnej činnosti v danom mesiaci.

[45] Minimax Paušalni obrti u 2025. i podnošenje izvješća za 2024., dostupné: https://www.minimax.hr/hr-hr/pausalni-obrti-u-2025-i-podnosenje-izvjesca-za-2024

Ročná paušálna daň z príjmu sa určuje použitím daňovej sadzby 12 %. Mesačná paušálna daň z príjmu sa určuje tak, že sa ročná paušálna daň z príjmu delí na 12 mesiacov, resp. na pomerný počet mesiacov zdaňovacieho obdobia (kalendárneho roka), v ktorých daňovník vykonával samostatnú činnosť.

Daňovníci, ktorí vykonávajú samostatnú činnosť na území mesta Vukovar a v podporovaných oblastiach obcí zaradených do I. skupiny podľa stupňa rozvinutosti (menej rozvinuté regióny Chorvátska) platia ročnú paušálnu daň vo výške 25 % ročnej paušálnej dane z príjmu.

Ročná paušálna daň z príjmu sa platí štvrťročne, do posledného dňa každého štvrťroka, v sume, ktorá je súčin počtu mesiacov štvrťroka, za ktorý bola povinnosť určená a určeného paušálneho mesačného príjmu.

Daňový subjekt, ktorý platí daň z príjmu zo samostatnej činnosti vo forme paušálnej sumy nevedie účtovníctvo, okrem Knihy tržieb v súlade s daňovými predpismi. Je povinný evidovať sumy prijaté v hotovosti a sumy prijaté bezhotovostným spôsobom.

Daňovník, ktorý platí daň z príjmu zo samostatnej činnosti vo forme paušálnej sumy, je povinný pri každom predaji alebo poskytnutí služby vystaviť faktúru. [46]

3.13 Formy zdaňovania v Rumunsku

V Rumunsku existujú dve formy zdaňovania živnostníkov podľa zákona. Prvý je založený na dokladovaní skutočných príjmov, druhý na paušálnych výdavkoch.

Režim paušálnych výdavkov je daň založená na ročnej sume stanovenej ANAF (Rumunská finančná správa). Hranica možnosti uplatnenia paušálnych výdavkov je stanovená oproti iným krajinám pomerne nízko, na 25 000 eur. Táto hranica sa v Rumunsku od roku 2024 výrazne znížila, predtým bola určená na 100 000 eur.[47]

Výpočet dane je v tomto systéme nasledovný:

Daň z príjmu sa vypočítava na základe podaného daňového priznania, pričom sa uplatňuje sadzba 10 % pre ročnú paušálnu daňovú normu stanovenú tabuľkou ANAF pre vykonávanú činnosť a príslušnú lokalitu.

Živnostník je povinný platiť odvody, ak jeho paušálna daňová norma (paušálna daň) dosahuje aspoň 12 až 24 násobok hrubej minimálnej mzdy. V takom prípade platí odvody:

1. 25 % z hranice 12 resp. 24 násobku minimálnej hrubej mzdy.
2. Príspevok **na zdravotné poistenie (CASS):**

Pre **samostatne zárobkovo činné osoby (PFA)**, ktoré sa rozhodli pre zdaňovanie na základe **paušálneho príjmu**, je **sadzba zdravotného poistenia 10 % z paušálneho príjmu**.

Pre lepšie pochopenie výpočtu daní a odvodov SZČO v Rumunsku uvádzame príklad:

Predstavme si **PFA so sídlom v Bukurešti**, ktorého **paušálny príjem (norma de venit)** je **40 000 RON** ročne.

[46] Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, dostupné: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro2727 a Porezi (2025) Zakon o porezu na dohodak - u primjeni, dostupné: https://porezi.teb.hr/d/2113/zakon-o-porezu-na-dohodak-u-primjeni/

[47] Napriek tomu, že Rumunsko má vlastnú menu, suma je naviazaná na euro vzhľadom na pevný kurz výmeny eura.

Tab. č. 19: **Výpočet paušálnych výdavkov (Rumunsko)**

Druh dane/odvodu	Výpočet	Výška dane/odvodu
Daň z príjmu	10 % z paušálneho príjmu	**4 000 RON (803,68 €)**
CAS (sociálne poistenie)	25 % z 12-násobku minimálnej mzdy	**9 900 RON (1 989,11 €)**
CASS (zdravotné poistenie)	10 % z paušálneho príjmu	**4 000 RON (803,68 €)**
Celkové dane a odvody		**17 900 RON (3 596,47 €)**

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tento príklad ukazuje, že **PFA s ročným paušálnym príjmom 40 000 RON (8 036,8 €) zaplatí celkovo 17 900 RON (3 596,47 €) na daniach a odvodoch**.

Štandardné zdaňovanie príjmu

Uvažujme čisté príjmy vo výške 156 000 RON (31 343,55 €). Skutočné výdavky sú v tomto prípade 48 000 RON, zdaniteľný prijem uvažujeme na úrovni 156 000 RON (31 343,55 €) – 48 000 (9 644,17 €) = 108 000 (21 699,38 €).

Nasleduje platba odvodov:

Príspevok na sociálne odvody vypočítaný na základe 24 násobku minimálnej mzdy: 79 200 (15 912,88 €) * 25 % = 19 800 RON (3 978,22 €).

Zdravotné odvody: 108 000 RON (21 699,38 €) * 10 % = 10 800 RON (2 169,94 €)

Samotný výpočet dane z príjmov je nasledovný: (108 000 RON (21 699,38 €) – 19 800 RON (3 978,22 €) – 10 800 RON (2 169,94 €))*10 % = 7 740 RON (1 555,12 €)

V systéme štandardného zdanenia by podnikateľ zaplatil na dani z príjmov, sociálnych a zdravotných odvodoch 38 340 RON (7 703,28 €).

V príklade vyššie sme preukázali, že pri uplatnení paušálneho systému zdanenia je to iba 17 900 RON (3 596,47 €).

Kedy nie sú paušálne výdavky výhodné?

Opakom tejto situácie je, keď skutočne dosiahnuté príjmy sú oveľa nižšie než predpokladané (alebo keď sú výdavky oveľa vyššie), čo spôsobí, že čistý príjem bude nižší než stanovená norma príjmu, alebo môže dokonca viesť k strate.

V pokračovaní vyššie uvedeného príkladu, daňovník inkasuje len 75 000 RON (15 069 €) a daňovo uznateľné výdavky vzrastú na 60 000 RON (12 055,21 €).

Čistý príjem je 75 000 RON (15 069 €) - 60 000 RON (12 055,21 €) = 15 000 RON (3 013,8 €).

Vypočítame nasledovné dane a príspevky v reálnom systéme:

- **Penzijný príspevok – CAS** – nie je potrebné platiť, pretože čistý príjem je pod limitom 12 minimálnych miezd.
- **Zdravotné poistenie (CASS)**: 15 000 RON (3 013,8 €) x 10 % = 1 500 RON (301,38 €).
- **Daň z príjmu**: (15 000 RON (3 013,8 €) - 1 500 RON (301,38 €)) x 10 % = 1 350 RON (301,38 €).

Celkové dane a príspevky, ktoré sú splatné v reálnom systéme = 2 850 RON (572,62 €).

V tomto prípade je optimálnym riešením systém reálneho zdanenia, pretože rozdiel v platbách do štátnej pokladnice je oveľa menší v porovnaní s normou príjmu, ktorá by v tomto prípade predstavovala 18 000 RON (3 616,56 €).[48]

[48] https://contapp.ro/blog/norma-de-venit-sau-sistem-real/ a Constantin (2023) Lista generală de activități care pot fi impozitate cu norme anuale de venit, dostupné: https://contapp.ro/blog/lista-generala-de-activitati-impozitate-cu-norme-de-venit/ a Sabau R. (2024) Care este norma de venit PFA? Taxe și impozite PFA, dostupné: https://wise.com/ro/blog/taxe-pfa-romania

Záver

Analýzou bolo dokázané, že zdaňovanie mikropodnikateľov a živnostníkov je výzva pre finančné úrady po celej Európe.

Ako uvádza OECD (2022), neexistuje pevné odporúčanie pre režim predpokladaného zdaňovania z hľadiska určenia prahovej hodnoty. Aj v tejto analýze sme dokázali, že prahová hodnota je v rôznych krajinách zadelená rôzne. Výber tohto limitu závisí od mnohých premenných, vrátane zložitosti daňového systému, úrovne daňového zaťaženia, charakteristík a štruktúry podnikateľského sektora, zručnosti podnikateľov pri riešení pravidiel štandardného daňového systému, ako aj kapacít daňovej správy na spracovanie veľkého počtu malých podnikov.

V krajinách, kde existuje minimálna hranica pre DPH sa odporúča zosúladiť tento limit a limit platby predpokladaného zdanenia. Podniky s obratom nad týmto limitom by mali byť zdaňované v štandardnom systéme. Dôvod, ktorý uvádza OECD je, že podniky, ktoré už zo zákona vedú účtovníctvo spojené s DPH budú schopné vypočítať aj svoj zdaniteľný zisk na základe skutočne dosiahnutých výdavkov. Na druhej strane zosúladenie týchto dvoch hraníc vytvára administratívnu bariéru pre daňovníkov prechádzajúcich do štandardného daňového režimu. Ak je limit pre registráciu DPH nastavený vysoko, tak priveľa daňovníkov spadne pod predpokladaný režim, čo znižuje pokrytie štandardným systémom.

Nastavenie optimálneho prahu oprávnenosti pre predpokladaný režim a optimálneho prahu registrácie pre DPH musí byť rozhodnutie konzistentné k faktorom:

Postavenia podnikov v krajine

- Zložitosť štandardného daňového systému
- Efektívna daňová sadzba
- Miera daňových únikov
- Informačné možnosti finančnej správy a kapacity kontroly.

Podľa spomenutej štúdie OECD je pre krajiny s jednoduchým systémom dane z príjmu a nízkymi sadzbami pre podniky môžu nastaviť prah pre predpokladaný daňový režim nižšie ako je dobrovoľný prah registrácie pre DPH.

V zmysle týchto odporúčaní sa Slovensko správa štandardne, režim predpokladaného zdanenia je nastavený do 100 000, avšak s hranicou 20 000 maximálneho odpočtu. V analýze sme preukázali, že paušálne výdavky sú plne výhodné pre SZČO s hranicou príjmu do 33 300 eur.

Konsenzus zdaňovania príjmov vo vyspelých krajinách existuje. V čom už konsenzus neexistuje je spôsob zdanenia. Forma priamych daní môže byť progresívna. To je systém, v ktorom sa sadzba dane zvyšuje so zvyšujúcim sa zdaniteľným príjmom. V progresívnom daňovom systéme sa pri vyššom príjme zvyšuje väčšinou aj percento príjmu. Existuje aj degresívny model zdaňovania, pri ktorom s rastúcim príjmom daňové zaťaženie klesá. Proporčná daň má model rovnej dane, v ktorom je každé euro zaťažené rovnakým percentom dane. Osobitný spôsob zdanenia príjmov predstavuje daň z hlavy. Tá má znaky rovnej dane, teda každý sa zdaňuje rovnako, avšak môže byť zároveň degresívna, čo znamená, že s rastúcim príjmom sa podiel dane z príjmov na príjme stáva marginálnym a nízkym.

Slovensko sa rozhodlo ísť systémom paušálneho zdanenia predpokladaného zdaňovania malých podnikateľov, resp. živnostníkov a iných samostatne zárobkovo činných osôb. Paušálna daň na Slovensku pre živnostníkov je charakteristická tým, že je progresívna a degresívna

zároveň. Za určitých okolností živnostník daň z príjmu nezaplatí (pričom na Slovensku do určitého príjmu nezaplatí ani sociálne odvody). Do sumy 100 000 eur tržieb je daň z príjmu nastavená na 15 %. To značí, že živnostník, ktorý zarobí 10 000 eur ročne a uplatní si nezdaniteľnú časť základu dane nezaplatí daň, rovnako ako nezaplatí daň živnostník, ktorý si uplatní nezdaniteľnú časť základu dane 17 000 eur. V takomto prípade má daň dokonca znaky regresivity zdanenia. Až nad sumu 33 333,33 eur sa naplní paušálny výdaj 20 000 eur, ktorý je maximálne odpočítateľný a až vtedy začne postupne progresivita zdaňovania rásť.

Systém paušálnej dane je zavedený napríklad v Českej republike, pričom je zaujímavé, že paralelne popri tomto systéme funguje aj systém paušálnych výdavkov. Paušálnu daň má zavedenú aj Poľsko. Zaplatiť daň a vysporiadať si tak všetky pohľadávky voči štátu je možné aj vo Francúzsku.

Aj toto zistenie priniesla táto analýza. A to je, že jednotlivé daňové režimy sú rôzne z hľadiska splnenia si pohľadávok živnostníka voči systémom sociálneho a zdravotného poistenia. Slovensko sa vydalo cestou, kedy okrem dane z príjmov vyberá štát od živnostníkov ešte dve ďalšie platby – sociálne a zdravotné poistenie. Tento režim nie je z hľadiska porovnávaných krajín neštandardardný, no na druhej strane, môže byť čiastočne komplikovaný.

Stanovenie maximálnej hranice paušálnych výdavkov tiež nepredstavuje neštandardný spôsob a uchyľujú sa k nemu viaceré krajiny. Niektoré, ako napríklad Slovinsko majú viac hraníc príjmov a rozlišujú tiež živnostníka, ktorý vykonáva živnosť na plný úväzok ako i živnostníkov, ktorí si iba privyrábajú popri práci. Čím viac výnimiek, tým viac sa systém komplikuje, čo platí aj v tomto prípade.

Analýza tiež preukázala, že komplikovanejšie systémy zdaňovania živnostníkov panujú v krajinách západnej Európy, niekedy nazývané aj staré členské krajiny. V tomto prípade ide najmä o Francúzsko, Belgicko a Holandsko. Naopak, príklad na uplatnenie paušálnej dane sme nenašli v Nemecku. V mnohých znakoch podobné systémy majú krajiny bývalého východného bloku a všetky sa snažia živnostníkov zvýhodňovať zdanením.

Zaujímavosťou ešte je zdaňovanie podľa jednotlivých profesií a typov živností. Slovensko tento systém opustilo reformou v roku 2013, kedy boli zrovnoprávnené výšky paušálnych výdavkov medzi remeselnými a voľnými živnosťami ako i slobodnými povolaniami, no napríklad Rakúsko dodnes uplatňuje systém paušálnych výdavkov, resp. paušálnej dane v zmysle povolaní podľa tabuľky priamo určenej v zákone.

V porovnaní s ostatnými systémami, ktoré sme analyzovali je slovenský systém jednoduchý a štandardizovaný. Za zváženie stojí hlavne možnosť zavedenia paušálnej dane pri nízkych príjmoch živnostníkov, ktorá by zahŕňala aj sociálne odvody.

V nasledujúcej tabuľke popisujeme výhody a nevýhody daňových režimov v jednotlivých krajinách.

Tab. č. 20: **Výhody a nevýhody daňových režimov v jednotlivých krajinách**

Krajina	Výhody	Nevýhody
Česká republika	Možnosť využitia dvoch režimov: paušálna daň a paušálne výdavky	Rozlišovanie paušálnych výdavkov podľa typu profesie
	Pri paušálnej dani zahrnuté aj sociálne a zdravotné odvody v jednej platbe	Pri niektorých profesiách možnosť uplatniť si iba 30 % výdavkov
Poľsko	Výber z troch foriem zdaňovania	Nízka hranica paušálnych výdavkov
	Jednoduchá výška paušálnej dane	
	Zvýhodnenie pracovníkov na živnosť popri zamestnaní	

Francúzsko	Možnosť vysokého odpočtu podľa výšky ročného obratu, až do 188 700 eur v prvej kategórii	Komplikovaný systém s množstvom výnimiek
	Výber viacerých foriem zdaňovania	Rôzne nastavené hranice pre rôzne činnosti
	V režime mikropodnikania úhrada jednej platby vrátane dane a sociálnych a zdravotných odvodov	
Maďarsko	Možnosť vysporiadania záväzkov voči štátu vo forme jednej platby (ako daň z príjmu, tak i zdravotné aj sociálne odvody)	Systém nie je taký výhodný ako v minulosti
	Okrem KATA možnosť výberu aj paušálneho zdaňovania	Systém vytvára možnosti na optimalizáciu daní a vytváranie živnostenského vzťahu namiesto zamestnaneckého
	Nízka sadzba dane	
Rakúsko	Nízke sadzby dane	Komplikovaný systém
	Vysoká hranica príjmu (220 000 eur) oprávňujúca na vedenie účtovníctva	Rôzna výška paušálnych nákladov podľa jednotlivých povolaní
		Odvetvové paušálne dane podľa odvetvia
Holandsko	Relatívne jednoduchý systém	Nízko nastavená hranica odpočítateľnej položky, iba 2 470 eur
Taliansko	Možnosť výberu viacerých spôsobov zdaňovania	Strop maximálnej výšky tržieb pri ktorej je možné uplatniť paušálny daňový režim
		Platenie príspevkov na sociálne a zdravotné poistenie samostatne
		Daň nastavená aj na základe ziskovosti odvetvia
Lotyšsko	Možnosť výberu z dvoch alternatív	Výška mikropodnikovej dane je obmedzená percentuálne
	Platba zdravotných aj sociálnych odvodov spolu s daňou z príjmu v jednej platbe	
	Možnosť výberu paušálnej dane	
Litva	Nízka sadzba dane	Samostatná platba zdravotných, sociálnych odvodov a dane z príjmu
Slovinsko	Možnosť výberu formy zdaňovania	Komplikovanejší systém
	Možnosť vysokého odpočtu, až 80 %	
	Odlíšenie živnostníka na plný úväzok a živnostníka vykonávajúceho prácu popri štandardnom pracovnom pomere	
Chorvátsko	Jednoduchý systém s presne určenými sadzbami	Ročný príjem obmedzený na 60 000 eur
Rumunsko	Transparentný systém s presne definovanými pravidlami	Výrazne znížená hranica na maximálny príjem pre uplatnenie paušálnych výdavkov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Odporúčania

Všeobecné odporúčania zdaňovania predpokladaných daňových režimov sú zamerané na nasledovné znaky (podľa OECD):

Vymedzenie cieľovej skupiny:

Počet režimov predpokladaného zdaňovania závisí od počtu a charakteru cieľových skupín, ako aj od toho, či je možné tieto skupiny zdaňovať v rámci jedného režimu. Vo všeobecnosti sú výhodnejšie široké cieľové skupiny zahŕňajúce rôzne činnosti s podobnou platobnou schopnosťou. Priveľmi úzko definované cieľové skupiny, ktoré zahŕňajú len špecifické činnosti môžu zvýšiť zložitosť daňového systému a jeho správy, viesť k nerovnosti medzi podnikmi s podobnými príjmami a rôznymi činnosťami a môžu podporovať daňové plánovanie, keď daňovníci prechádzajú medzi jednotlivými režimami len kvôli optimalizácii daňovej povinnosti.

Dizajn režimu predpokladaného zdaňovania založený na údajoch

Definovanie cieľovej skupiny a celkový dizajn režimu predpokladaného zdanenia by mali vychádzať z analýzy údajov o ťažko zdaniteľných podnikoch pôsobiacich v krajine.

Kritériá oprávnenosti

Cieľom by malo byť zabezpečiť, aby kritériá oprávnenosti vylúčili daňovníkov s vysokými príjmami a tých, ktorí by mali byť schopní znášať náklady na dodržiavanie štandardného daňového systému.

Pre určenie optimálnej hranice je potrebné poznať rozloženie obratu alebo príjmu medzi podnikmi (vrátane SZČO), no tieto údaje môžu byť ťažko dostupné, najmä pri neformálnych podnikoch.

Pri vysokej možnosti podhodnocovania príjmov je vhodné doplniť kritériá o iné ukazovatele, ktoré sa ťažko falšujú (napr. majetok, vstupy, spotreba či charakteristiky prevádzky).

V kontexte inflácie by sa hranice založené na príjmoch, obrate alebo hodnote majetku mali indexovať, aby sa zachovala konzistentnosť definície cieľovej skupiny.

Ak registrovaný daňovník vlastní viac podnikov, kritériá oprávnenosti by sa mali uplatňovať na súhrnný príjem alebo obrat všetkých jeho podnikov.

Mikropodniky

Pre mikropodniky a samostatne zárobkovo činné osoby s nízkymi príjmami (napr. remeselníci, pouliční predajcovia) je vhodné zaviesť jednoduchý a predvídateľný daňový režim, ako je paušálna daň s nízkymi a stabilnými odvodmi, ktorá nepodporuje daňové úniky ani nebrzdí rast podnikania. Tento režim zároveň eliminuje problémy spojené s nesprávnym vykazovaním obratu.

Paušálna daň však môže pre nové podniky alebo firmy s poklesom ekonomickej aktivity spôsobiť problémy s likviditou. Ak je riziko zneužitia zo strany daňovníkov nízke, je možné zmierniť tieto problémy tým, že sa počas nečinnosti podnikania dočasne pozastaví povinnosť platenia paušálnej dane.

Malé a stredné podniky

Ak je cieľovou skupinou režimu predpokladanej dane segment malých a stredných podnikov (MSP) s vysokými nákladmi na daňovú administratívu, odporúča sa zaviesť režimy,

ktoré lepšie zohľadňujú rozdielnu platobnú schopnosť v rámci tejto skupiny (napr. prostredníctvom ukazovateľov ekonomickej aktivity) a zároveň zaviesť zjednodušené účtovné požiadavky, ktoré pomôžu daňovníkom plynule prejsť na štandardný daňový systém.

Slobodné povolania

Osoby vykonávajúce slobodné povolania sú spravidla vysoko vzdelané, s vysokými príjmami, schopné viesť účtovníctvo a podávať daňové priznania. Z tohto dôvodu by nemali byť zahrnuté do rovnakého režimu predpokladanej dane, ktorý je určený pre mikro a malé podniky s nižším daňovým zaťažením a zníženými nákladmi na dodržiavanie predpisov.

Keďže však mnohí odborníci v slobodných povolaniach poskytujú služby domácnostiam, majú vysoké možnosti zatajovania príjmov, čo výrazne zvyšuje náklady na kontrolu pre daňovú správu. Z tohto hľadiska môže byť opodstatnené, aby boli tieto profesie zdaňované na základe predpokladaného základu dane v rámci štandardného systému dane z príjmov namiesto zdanenia na základe priznaných príjmov.

Sektorová diferenciácia

Ak sa režim uplatňuje na viac než jeden sektor, je vhodné prispôsobiť predpokladaný daňový základ alebo úroveň daňovej povinnosti podľa priemernej rentability každého sektora. To sa môže napríklad dosiahnuť aplikovaním sektorových koeficientov na obrat alebo iné ukazovatele používané na odhad predpokladaného daňového základu alebo zavedením diferencovaných sadzieb alebo diferencovaných paušálnych súm (vyššie pre výnosnejšie sektory).

Daňové správy môžu mať nedostatok zdrojov a kapacity na vykonávanie analýz rentability podnikania podľa sektorov, ktoré sú potrebné na určenie diferencovaných daňových zaťažení.

Odhadovanie sektorových koeficientov môže byť zložité. Koeficienty by mali byť pravidelne aktualizované, čo by systém robilo pre daňovú správu náročnejším na správu a pre daňovníka náročnejším na dodržiavanie. Z týchto dôvodov by diferenciácia podnikateľskej činnosti nemala byť príliš podrobná, pretože by to systém nadmerne skomplikovalo a bolo by veľmi pravdepodobné, že jednotlivý podnik by patril do viacerých daňových kategórií. Politicky môže byť ťažké odôvodniť rozdiely v daňovom zaťažení medzi sektormi.

Kapacity daňovej správy

Daňová správa by mala disponovať dostatočnými zdrojmi na zavedenie, správu a vynucovanie režimu predpokladanej dane a mala by byť schopná osloviť široké spektrum podnikov z cieľovej skupiny.

V prípadoch, keď má daňová správa obmedzené kapacity na správu a vynucovanie režimu, je vhodné najskôr zaviesť systém paušálneho zdaňovania a postupne ho transformovať na zložitejší režim (napr. systém založený na obrate, prípadne doplnený o ďalšie ukazovatele hospodárskej činnosti) v súlade s rastúcimi administratívnymi kapacitami.

Úpravy by sa mali zakladať na analýzach úrovne ziskov a daňových únikov medzi rôznymi skupinami daňovníkov. Takýto prístup je však náročný pre daňové správy, ktoré nemajú dostatočné analytické schopnosti alebo prístup k relevantným údajom.

Je dôležité nájsť rovnováhu medzi stabilitou daňových pravidiel a ich úpravami, pričom zmeny by sa nemali vykonávať príliš často.

Vhodnosť metód paušálneho zdaňovania

Tieto režimy, ktoré si vyžadujú nízke náklady na vynucovanie, by sa mali zaviesť tam, kde má daňová správa obmedzené kapacity na kontrolu nesprávneho vykazovania obratu a monitorovanie iných ukazovateľov hospodárskej činnosti.

Zavedenie jednotného paušálu, ktorý predstavuje najjednoduchšiu verziu režimu predpokladanej dane, však môže viesť k problémom s vertikálnou spravodlivosťou, najmä ak je cieľová skupina veľká a zahŕňa široké spektrum príjmov.

Registrácia na DPH v kontexte paušálnych daňových režimov:

Je vhodné umožniť daňovníkom v systéme predpokladaného zdanenia dobrovoľne sa registrovať na DPH.

To by si vyžadovalo vylúčiť DPH z jednotnej daňovej platby tohto režimu (DPH by však mohla byť naďalej podávaná prostredníctvom tohto systému ako samostatná daňová povinnosť).

Ak je zámerom oslobodiť mikro a malé podniky od štandardných pravidiel DPH, môže sa stanoviť registračný prah, pod ktorým podniky nebudú povinné DPH vyberať (a nebudú si môcť odpočítať zaplatenú DPH).[49]

Slovenský daňový systém v hrubých kontúrach nasleduje odporúčania OECD. Aj na základe týchto všeobecných odporúčaní OECD a na základe komplexnej analýzy predpokladaného zdaňovania v krajinách EÚ navrhujeme nasledovné:

1. Prehodnotenie hranice na uplatnenie paušálnych výdavkov a zosúladenie s prahom registrácie na DPH:

Odporúčanie: Zvážiť zosúladenie maximálnej hranice paušálnych výdavkov s hranicou nutnou na registráciu pre DPH. Zdaniteľná osoba je povinná podať žiadosť o registráciu za platiteľa dane z pridanej hodnoty, ak v kalendárnom roku presiahne obrat z dodania tovarov alebo služieb za hodnotu 50 000 eur. Administratívne povinnosti platcu DPH sú vyššie ako neplatcu DPH. Navrhujeme preto zvýšiť hranicu odpočítania výdavkov tak, aby tvorila 60 % zo sumy 50 000, t. j. 30 000. To by znamenalo, že obrat živnostníka vo výške 50 000 bude pre neho znamenať nielen povinnosť registrovať sa za platcu DPH ale zároveň pre neho skončia výhody paušálneho režimu a bude pre väčšinu vhodnejšie prejsť na režim uplatňovania skutočných výdavkov. V kontexte platcu DPH sa vo väčšine prípadov mení aj vedenie účtovníctva.

2. Zavedenie prechodného obdobia pri prechode do štandardného daňového režimu

Odporúčanie: Pri prechode na skutočné výdavky z dôvodu prekročenia formálnej hranice je možné zvážiť a analyzovať možnosti zavedenia prechodného obdobia, počas ktorého by podnikateľ uplatňoval čiastočné zjednodušené pravidlá, napríklad so znižujúcou sa mierou paušálnych výdavkov.

3. Posúdiť možnosti zahrnúť sociálne odvody do paušálnej platby

Odporúčanie: Ako bolo preukázané v analýze, mnohé krajiny uplatňujú iba jednu platbu, prostredníctvom ktorej si živnostník vysporiada aj svoje záväzky voči sociálnej správe. Systém zdravotných odvodov je na Slovensku nastavený proklientsky. Zdravotná poisťovňa sama dopočíta a vyrubí sumu nutnú na doplatenie. Systém sociálneho zabezpečenia znamená, že

[49] Spracované podľa https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/02/the-design-of-presumptive-tax-regimes_15e01885/141239bb-en.pdf

živnostník si sám musí platiť sociálne poistenie. Zahrnutie sociálneho poistenia do jednej platby by pomohlo výrazne zjednodušiť administratívnu záťaž SZČO a mikrodaňovníkov.

4. Zjednodušiť výpočet a podávanie daňového priznania

Odporúčanie: Odporúčame zamerať sa na používateľskú skúsenosť s podávaním daňového priznania preformulovať formu daňového priznania. Daňové priznanie sa v dnešnej forme priamo odvoláva na zákonné ustanovenia vo forme paragrafu 6 Zákona o dani z príjmov. Navrhujeme zjednodušiť používateľské rozhranie tak, aby daňové priznanie vedel vyplniť každý živnostník sám, bez potreby účtovníka. Jednoduché určenie, že si uplatňuje paušálne výdavky zakomponovať do daňového priznania bez potreby odvolávania sa na presné paragrafové znenia (tie môžu byť pod čiarou, v prípade digitálnej verzie vo forme vysvetľujúcej bubliny údajov).

Zo skúseností z ostatných krajín je možné formulovať nasledovné odporúčania:

Zaviesť paušálnu daň po vzore Českej republiky. Paušálna daň v Česku umožňuje zdaňovať živnostníkov bez ohľadu na to, z akej činnosti plynú príjmy, zároveň je v tejto platbe zahrnuté aj sociálne a zdravotné poistenie. Nie je potrebné podávať daňové priznanie ani prehľad zdravotnej poisťovni a úradu sociálneho zabezpečenia. Zavedenie takejto formy zdanenia by pomohlo predísť vzniku šedej ekonomiky a umožnilo by zdaniť činnosti, ktoré doteraz niektorí občania vykonávajú na čierno, bez živnostenského oprávnenia.

Príklad Poľska ukazuje zaujímavú cestu v zdaňovaní živnostníkov, ktorí podnikajú popri zamestnaní. Paušálna daň v jednotnej výške motivuje občanov pracovať na živnosť popri riadnom zamestnaní, čo v konečnom dôsledku znamená zvýšené daňové príjmy pre štát.

Režim KATA v Maďarsku je systémom paušálne dane, ktorá jednou platbou vysporadúva požiadavky štátu voči podnikateľovi, vrátane sociálnych a zdravotných odvodov.

Rakúsky systém v nejakej miere umožňuje zohľadniť rozdielnu výšku výdavkov, ktoré jednotlivé profesie majú. Možnosť odpočtu paušálnych výdavkov je stanovená na základe povolania. Tento systém neodporúčame zavádzať, lebo komplikuje povahu daňovo – odvodového systému. Treba ale uznať, že logika systému umožňuje lepšie pokryť potreby jednotlivých predmetov podnikania. Koeficient ziskovosti odvetvia je zavedený aj v Taliansku.

Rozsiahla analýza predpokladaných daňových režimov v týchto vybraných krajinách hovorí ale o tom, že Slovensko má v súčasnosti zavedený moderný systém paušálneho zdanenia, ktorý potrebuje iba malé, parametrické úpravy a nie zásadné reformy.

Hlavným cieľom systému predpokladaného zdanenia by malo byť dlhodobé zlepšenie daňovej disciplíny, ktoré motivuje podniky k prechodu do štandardného daňového režimu, keď rastú. Zavedenie tohto režimu by nemalo byť motivované snahou o rýchle zvýšenie daňových príjmov, pretože takýto prístup by mohol mať opačný účinok – odradiť daňovníkov od vstupu do režimu a formálnej ekonomiky. Uprednostnenie krátkodobého výberu daní by navyše mohlo viesť k zneužívaniu zo strany daňovej správy, čo by poškodilo budovanie lepšej daňovej kultúry.

Zlepšenie daňovej disciplíny je v krátkodobom a strednodobom horizonte ťažké pozorovať a merať, zatiaľ čo rast daňových príjmov je jednoduchšie sledovateľný ukazovateľ. Na hodnotenie zlepšení v daňovej disciplíne je možné sledovať vývoj a udržanie počtu registrovaných daňovníkov v režime.

Zoznam použitej literatúry

2002. évi XLIII. Törvény az egyszerűsített vállalkozói adóról, dostupné: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0200043.TV&timeshift=20180701&txtreferer=A0300092.TV

BDO Lotyšsko Saimnieciskās darbības alternatīvie nodokļu režīmi, dostupné: https://www-bdo-lv.translate.goog/lv-lv/publikacijas/featured-insights/saimnieciskas-darbibas-alternativie-nodoklu-rezimi?_x_tr_sl=lv&_x_tr_tl=sk&_x_tr_hl=sk&_x_tr_pto=sc

Belastingdienst (2025) Zelfstandigenaftrek 2025, dostupné: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/inkomstenbelasting/veranderingen-inkomstenbelasting-2025/ondernemersaftrek-2025/zelfstandigenaftrek-2025

Benko J. (2016) Paušálne výdavky sa od 1. 1. 2017 zvýšia, Podnikajte.sk, dostupné: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-2017

Biznes.gov.pl Co musisz wiedzieć zanim zarejestrujesz firmę, dostupné: https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00120

Biznes.gov.pl Skala podatkowa, dostupné: https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00264

Biznes.gov.pl W jakiej formie można prowadzić działalność gospodarczą. Firma jednoosobowa a spółki., dostupné: https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00171#1

Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Einkommensteuergesetz 1988, Fassung vom 27.02.2025, dostupné: https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004570

Business in Poland, How to choose the best method of taxation of revenue from business activity, dostupné: https://www.biznes.gov.pl/en/portal/004172

BusinessINFO.cz (2025) OSVČ stále využívají paušální výdaje. Komu se při výpočtu daně i po změnách vyplatí?, dostupné: https://www.businessinfo.cz/clanky/osvc-stale-vyuzivaji-pausalni-vydaje-komu-se-pri-vypoctu-dane-i-po-zmenach-vyplati/

Citizens Information Becoming self-employed, dostupné: https://www.citizensinformation.ie/en/employment/types-of-employment/self-employment/becoming-self-employed/https://www.economie.gouv.fr/entreprises/comment-creer-une-micro-entreprise

CodiceAteco.It, Cos'è il codice Ateco, dostupné: https://codiceateco.it/codice-ateco#google_vignette

Constantin (2023) Lista generală de activități care pot fi impozitate cu norme anuale de venit, dostupné: https://contapp.ro/blog/lista-generala-de-activitati-impozitate-cu-norme-de-venit/

Dārziņa L. Saimnieciskās darbības veicēja nodokļu režīmi, dostupné: https://lvportals.lv/skaidrojumi/339899-saimnieciskas-darbibas-veiceja-nodoklu-rezimi-2022

Difference Between Progressive and Regressive Tax, dostupné: https://testbook.com/key-differences/difference-between-progressive-and-regressive-tax

Finančná správa SR (2025) Daň z príjmov pre živnostníkov, dostupné: https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/fyzicke-osoby/zivnostnici

Finančná správa SR (2025) Registračná povinnosť pre DPH, dostupné: https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/registracna-povinnost-pre-dph#PovinRegPlatitelDPH

Finančna uprava Republika Slovenija (2025) Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, dostupné: https://www.fu.gov.si/poslovni_dogodki_podjetja/obracun_akontacije_dohodnine_in_dohodnine_od_dohodka_iz_dejavnosti/

Finančný kompas (2022) Daň, dostupné: https://www.financnykompas.sk/clanok/dan

Fisco e tasse, Regime forfettario 2025: tutte le regole, dostupné: https://www.fiscoetasse.com/approfondimenti/15066-regime-forfettario-2025-tutte-le-regole.html

Flat-rate taxation costs: a comprehensive guide for freelancers in Hungary, dostupné: https://helpers.hu/accounting-and-finance/flat-rate-taxation-costs-a-comprehensive-guide-for-freelancers-in-hungary/

Forms of self-employment in Hungary, dostupné: https://helpers.hu/business-planning/forms-of-self-employment-in-hungary/

Friedman M. Kapitalismus a svoboda, Praha: Grada, 2023, ISBN 9788086389745, 2023, 368 s.

Górski M. Supikova B a kol. Podnikajme v Poľsku! Ako uspieť na poľskom trhu, október 2015, dostupné: http://www.spok.sk/images/uploads/1321pod4.pdf

Guhr K. (2022) Steuern zahlen als Einzelunternehmen: Das kommt auf Sie zu!, dostupné: https://guhr-steuerberatung.de/blog/einzelunternehmen-steuern/

Gurcan Partners Taxation In Hungary For Personal Enterprise, dostupné: https://gurcanpartners.com/gtr-taxation/

Jednotlivé formy podnikateľského zdanenia, dostupné: https://hiteltanacs.hu/egyeni-vallalkozoi-adozasi-formak/

Juračková V. (2012) Paušálne výdavky v roku 2012 a 2013, Podnikajte.sk, dostupné: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-v-roku-2012-2013

KATA alternative no. 1 for the self-employed: flat-rate taxation, dostupné: https://helpersfinance.hu/kata-alternative-no-1-for-the-self-employed-flat-rate-taxation/

KATA tax in Hungary explained (updated 2024), dostupné https://hungarynewsinenglish.com/p/kata-tax-in-hungary

Kontas Management Taxation for Sole Traders in Romania, dostupné: https://romanian-accountants.com/taxation-for-sole-traders-in-romania/

Krajewska A – Krajewski P. (2021) Taxation of the Self-employed in Poland and other EU Countries - a Comparative Analysis, Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe, ISSN 2082-6737, Łódź University Press, Łódź, Vol. 24, Iss. 2, pp. 69-85, dostupné: https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.12

Madarassy Bodroghelyi and Partners, Egyéni vállalkozók jogalanyisága – természetes vagy jogi személy?, dostupné: https://madarassy-legal.com/egyeni-vallalkozok-jogalanyisaga-termeszetes-vagy-jogi-szemely/

Mas – Montserrat M. – Colin C. – Ribault E. – Brys B. (2023) The Design of Presumptive Tax Regimes, OECD Taxation Working Papers, dostupné https://dx.doi.org/10.1787/141239bb-en

Měšec.cz (2025) Paušální výdaje, dostupné: https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/pausalni-vydaje/

MF SR, Nepriame dane, dostupné: https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/nepriame-dane/

Mi a kata?, dostupné: https://nav.gov.hu/ado/kata

Milanez A. Bratta B. 2019 Taxation and Future of work: How tax systems influence choice of employment form, OECD Taxation Working Papers No. 41, dostupné https://dx.doi.org/10.1787/20f7164a-en

Minimax Paušalni obrti u 2025. i podnošenje izvješća za 2024., dostupné: https://www.minimax.hr/hr-hr/pausalni-obrti-u-2025-i-podnosenje-izvjesca-za-2024

Ministére de l´economie des finances et de la souveraineté industrielle et numérique Comment créer une micro-entreprise ?, dostupné: https://www.economie.gouv.fr/entreprises/micro-entreprises-entrepreneur-auto-entrepreneur-declaration-revenus

Mladi Podjedntik (2024) S.p. z normiranimi stroški (normiranci), dostupné: https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev

Muráni M. (2024) Daň z príjmu fyzických osôb za rok 2024, Emineo Partners , dostupné: https://www.emineopartners.sk/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-za-rok-2024/

Neotax, Paušálne náklady, dostupné: https://neotax.eu/hu/blog/atalanykoeltsegek

Netherlands Enterprise Agency, Private business ownership allowance, dostupné: https://business.gov.nl/subsidy/private-business-ownership-allowance/

New rules slap 400,000 KATA subjects in the face, 2022, dostupné: https://helpersfinance.hu/new-rules-slap-400000-kata-subjects-in-the-face/

Palócz E. (2022) Eva és kata: Magyarország 20 évet visszament az időben, dostupné: https://www.portfolio.hu/gazdasag/20220718/eva-es-kata-magyarorszag-20-evet-visszament-az-idoben-556645

Pashev K (2005) Presumptive taxation and gray economy: Lessons for Bulgaria, dostupné na internete: https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf

Pashev K. (2005) Presumptive taxation and gray economy: Lessons for Bulgaria, Center for the Study of Democracy, Working Paper WP 0512/1 En, dostupné: https://www.files.ethz.ch/isn/29878/2005_12_Presumptive.pdf

Paun A. (2024) Ce taxe plătesc în 2024?, dostupné: https://www.solo.ro/blog/taxe-pfa-srl-2024

Paušálne výdavky 2025: Čo to je a komu sa oplatia, dostupné: https://www.tatrabanka.sk/sk/business/navigacia-podnikatela/zaciatok-podnikania/blog/pausalne-vydavky/

Poland (2024) Individual – Taxes on personal income, dostupné: https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income

Porezi (2025) Zakon o porezu na dohodak - u primjeni, dostupné: https://porezi.teb.hr/d/2113/zakon-o-porezu-na-dohodak-u-primjeni/

Portfolio Támogasd a munkánkat, ne tiltsd le a reklámokat a Portfolio-n, dostupné: http://web.archive.org/web/20220719191836/https://www.portfolio.hu/gazdasag/20220718/eva-es-kata-magyarorszag-20-evet-visszament-az-idoben-556645

Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, dostupné: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro2727

Rajaraman, Thuronyi (1995) Presumptive Direct Taxation: Lessons from Experience in Developing Countries, dostupné: https://www.jstor.org/stable/4402735

Régime fiscal de la micro-entreprise, dostupné: https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F23267

Rejtová I. (2003) Paušálna daň sa skončila. Ako ďalej? Dostupné: https://www.epi.sk/odborny-clanok/Pausalna-dan-sa-skoncila-Ako-dalej.htm

République francaise (2016) Le versement libératoire, dostupné: https://www.impots.gouv.fr/professionnel/le-versement-liberatoire

République francaise (2016) Pour rester micro-entrepreneur, quel montant de chiffre d'affaires ou de recettes ne dois-je pas dépasser ? Quelles sont les conséquences en cas de dépassement, dostupné: https://www.impots.gouv.fr/professionnel/questions/pour-rester-micro-entrepreneur-quel-montant-de-chiffre-daffaires-ou-de

Residence, Law Firm, KATA – simplified taxation system in Hungary, dostupné: https://residence.legal/kata-simplified-taxation-system-in-hungary/

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Startersaftrek, dostupné: https://ondernemersplein.kvk.nl/startersaftrek/

RUE How to Reduce Self-employment Tax in Europe, dostupné: https://rue.ee/blog/how-to-reduce-self-employment-tax-in-europe/

Sabau R. (2024) Care este norma de venit PFA? Taxe și impozite PFA, dostupné: https://wise.com/ro/blog/taxe-pfa-romania

SBA (2023) Komparácia paušálnych výdavkov SZČO v SR a ČR, dostupné: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/02/Kompar%C3%A1cia-pau%C5%A1%C3%A1lnych-v%C3%BDdavkov-SZ%C4%8CO-v-SR-a-%C4%8CR.pdf

Solíková V. (2012) Paušálne výdavky za rok 2011, Podnikajte.sk, dostupné: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/pausalne-vydavky-za-rok-2011

Stax Živnosť v Rakúsku – Zdanenie príjmu, dostupné: https://www.stax.sk/zivnost_rakusko_dane/

Stripe Regime Forfettario in Italy: What it is and how it works, dostupné: https://stripe.com/en-sk/resources/more/what-is-the-regime-forfettario

Tax Foundation Head Tax, TaxEdu, dostupné: https://taxfoundation.org/taxedu/glossary/head-tax

Taxation in Hungary, dostupné: https://employmentinhungary.com/taxation-in-hungary/

The Italian minimum tax regime: What it is and how it works, dostupné: https://stripe.com/en-sk/resources/more/minimum-regime-italy

Thuronyi V. (1996) Tax Law Design and Drafting (volume 1; International Monetary Fund: 1996; Victor Thuronyi, ed.) Chapter 12, Presumptive Taxation, dostupné: https://www.imf.org/external/pubs/nft/1998/tlaw/eng/ch12.pdf

Unternehmensservice Portal Pauschalierung, dostupné: https://www.usp.gv.at/themen/steuern-finanzen/steuerliche-gewinnermittlung/pauschalierung-ueberblick.html

Vanc M. (2024) Paušálne výdavky v roku 2025, dostupné: https://www.pravnenoviny.sk/pausalne-vydavky-v-roku-2024

Vlaio (2025) Verhoogde fiscale aftrek voor bepaalde kosten, dostupné: https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidiedatabank/verhoogde-fiscale-aftrek-voor-bepaalde-kosten

VMI (2024) Deducting expenses from income sourced from self-employment under an individual activity certificate, dostupné: https://www.vmi.lt/evmi/en/kokias-i%C5%A1laidas-ir-kokia-tvarka-galite-atimti-i%C5%A1-individualios-veiklos-pajam%C5%B3-

VMI (2024) Leidžiami / neleidžiami atskaitymai, dostupné: https://www.vmi.lt/evmi/en/leid%C5%BEiami-/-neleid%C5%BEiami-atskaitymai1#kokia-tvarka-galima-pripa%C5%BEinti-individualios-veiklos-leid%C5%BEiamais-atskaitymais-gyventojo-individualios-veiklos-pajamoms-u%C5%BEdirbti-patirtas-i%C5%A1laidas

VMI (2024) Taxes for persons self-employed under an individual activity certificate, dostupné: https://www.vmi.lt/evmi/en/kokius-mokes%C4%8Dius-reikia-mok%C4%97ti-

Vydavateľstvo Verlag Dashöfer, 2002 Osobitný spôsob zdaňovania príjmov -- paušálna daň, https://hnonline.sk/prakticke-hn/6642-osobitny-sposob-zdanovania-prijmov-pausalna-dan

Vyfakturuj (2024) Co všechno se vyplatí vědět o paušálních výdajích pro OSVČ?, dostupné: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje/

Vyfakturuj (2024) Paušální výdaje, paušální daň a reálné výdaje, dostupné: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje-pausalni-dan-a-realne-vydaje/

Vyfakturuj.cz (2024) Co všechno se vyplatí vědět o paušálních výdajích pro OSVČ?, dostupné: https://www.vyfakturuj.cz/fakturopedie/pausalni-vydaje/

Wilms V. (2025) Zijn forfaitaire beroepskosten voordeliger voor jou als zelfstandige?, dostupné: https://www.accountable.eu/nl-be/blog/forfaitaire-beroepskosten-zelfstandige/

WKO (2024) Pauschalierung für Kleinunternehmer, dostupné: https://www.wko.at/steuern/pauschalierung-kleinunternehmer

WKO (2024) Welche Pauschalierungen sind im Steuerrecht möglich?, dostupné: https://www.wko.at/epu/pauschalierungen-steuerrecht

Xerius Aftrekbare beroepskosten voor zelfstandigen, dostupné: https://www.xerius.be/nl-be/zelfstandig-worden/je-voorbereiding/aftrekbare-kosten